

LLISTA DELS ARTICLES NOUS DEL DIEC2 CLASSIFICATS PER ÀREA TEMÀTICA¹

AGRICULTURA

1. **alcaduf** *m.* Caduf.
2. **badoc**¹ *m.* Afecció de l'avellaner produïda per l'àcar eriòfid *Phytoptus avellanae* que ataca els borrons, deformant-los.
3. **carrota** *f.* Pastanaga 1.
4. **compostatge** *m.* Procés de preparació de compost per a l'adobament de la terra.
5. **conreadis -issa** *adj.* Que pot ésser conreat.
6. **cultivar**¹ *f.* Varietat d'una planta, originada en cultiu. *Pomes de la cultivar Golden. Mireia és una cultivar de clavell creada a Catalunya.*
7. **erinosi** *f.* Afecció deguda a l'atac d'àcars eriòfids. *Erinosi de la perera, de la vinya.*
8. **eriòfids** *m. pl.* 1 Família d'àcars que causen malures a les plantes. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
9. **espinalb** *m.* Arç blanc (→).
10. **estreltziàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes monocotiledònies, herbàcies o llenyoses, de fulles allargades, sovint molt grosses, disposades en dues rengleres, de flors irregulars embolcades per grans bràctees en forma de barqueta i agrupades en inflorescències terminals o laterals i fruit capsular, pròpia de l'Amèrica tropical, del sud d'Àfrica i de Madagascar, a la qual pertanyen l'estreltzià i l'arbre del viatger. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
11. **frèsia** *f.* Lliri de Sant Josep (→).
12. **limer**¹ *m.* Llimera 2.
13. **malherbologia** *f.* Estudi de les males herbes dels conreus i dels mitjans per al seu control.
14. **moniatar** *m.* Camp plantat de moniatos.
15. **nectariner** *m.* Presseguer d'una varietat que produeix nectarines (*Prunus persica* var. *nucipersica*).
16. **nitroinjecció** *f.* Tècnica d'adobament de la terra que consisteix a enterrar directament l'amoníac anhidre a certa profunditat.
17. **ombú** [pl. -ús] *m.* Bellaombra.
18. **pitavola** *f.* Papallona 1.
19. **potos** *m.* Planta de la família de les aràcies, que no arriba mai a florir, de tiges penjants o enfiladisses, mitjançant arrels caulogèniques, amb els entrenusos solcats, i de fulles ovades, més o menys corbades a la base, d'un verd lluent amb taques de color groc pàl·lid, originària de les illes Salomó i cultivada com a ornamental (*Epipremnum aureum* o *Pothos aureus*).
20. **purí** [usat generalment en pl.] *m.* Líquid format per excrements, orina i aigua de neteja de les corts dels porcs, generalment amb un contingut d'aigua superior al 80 %, que, emprat com a adob, es comporta més com un fertilitzant mineral que orgànic. *Fossa de purins.*
21. **raigràs** *m.* Herba perenne de la família de les gramínies, de fulles estretes i d'espiguetes amb una sola gluma, aplicades a l'eix de la inflorescència, que es fa en prats i vores de camins, emprada com a past i en jardineria (*Lolium multiflorum*).

1. Aquesta classificació temàtica és la que s'ha emprat per als treballs de redacció de la segona edició del DIEC. Hi ha articles que apareixen sota més d'una àrea perquè tenen més d'un codi temàtic. En els articles que tenen accepcions pertanyents a diferents àrees temàtiques, hem subratllat sota de cada epígraf les informacions pertinents.

22. **regó** *m.* Regada.
23. **rotocultor** *m.* Fresa_2.
24. **safranar** *m.* Camp plantat de safrà.
25. **sorregar** *v. tr.* Regar accidentalment, per filtració o per sobreiximent, (una terra diferent de la que hom volia regar).
26. **taronjar** *m.* Tarongerar.
27. **trips** *m.* Insecte del gènere *Thrips*, molt petit, fitòfag, que pot causar estralls als cultius perquè transmet virosis. *Trips de Califòrnia*. *Trips de la ceba*.
28. **tsuga** *f.* Arbre del gènere *Tsuga*, de la família de les pinàcies, conreat en parcs i jardins.
29. **xapo** *m.* Aixada ampla, sovint amb el mànec curt i corbat, que serveix per a cavar o per a arreplegar.

AMFIBIS I RÈPTILS

1. **amfisbenis** *m. pl.* 1 Grup de rèptils escatosos, generalment àpodes, d'aspecte vermiforme, amb escates concèntriques, ulls poc desenvolupats i hàbits subterranis. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
2. **anolis** *m.* Rèptil saure del gènere *Anolis*, de la família dels iguànids, que té un disc extensible a la gola, facilitat per canviar de color i costums arborícoles o grimpadors.
3. **batagúrids** *m. pl.* 1 Família de rèptils quelonis d'aigua dolça i semiterrestres, amb la closca dura, ovalada i generalment aplanada, amb unions òssies entre la part superior de la closca i el plastró, extremitats ben desenvolupades i dits dotats d'ungles fortes. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
4. **criptobrànquids** *m. pl.* 1 Família d'amfibis urodels de grans dimensions, amb la pell molt arrugada, aquàtics, de moviments lents i amb caràcters neotènics, propis de l'est d'Àsia i del nord-est d'Amèrica. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
5. **dendrobàtids** *m. pl.* 1 Família d'amfibis anurs de mida petita i molt acolorits, pròpia de l'Amèrica del Sud, el verí dels quals és usat per a untar les puntes de sageta o els dards emprats en la caça. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
6. **fardatxet** *m.* Sargantaner gros (→).
7. **lludrió** *m.* 1 Rèptil saure del gènere *Chalcides*, de la família dels escíncids, de tronc gairebé cilíndric, extremitats reduïdes i escates llises i brillants. 2 **lludrió ibèric** Lludrió de tronc curt i gruixut, amb les extremitats proveïdes de cinc dits (*Chalcides bedriagai*). 3 **lludrió llistat** Lludrió de tronc prim i molt allargat, amb les extremitats molt reduïdes i proveïdes de tres dits, d'aspecte serpentiforme (*Chalcides striatus*).
8. **lluenta** *f.* Lludrió ibèric (→).
9. **mamba** *f.* Rèptil ofidi de la família dels elàpids, propi de l'Àfrica, de moviments ràpids, que segrega un verí neurotòxic extremament letal.
10. **ofegabous** *m.* Amfibi del grup dels urodels, amb el cos i el cap deprimits i uns bonys laterals formats per la pressió de les costelles que poden arribar a perforar la pell, de color marronós, endèmic de la península Ibèrica (*Pl.eurodeles waltl*).
11. **papapeixos** *m.* Ofegabous.
12. **pelodítids** *m. pl.* 1 Família d'amfibis anurs de mida petita i esvelts, amb la pupil·la vertical i presència, en els mascles, d'excrecències còrnies en les potes anteriors i en el ventre durant l'aparellament, que inclou la granoteta de punts. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
13. **pitònids** *m. pl.* 1 Família de serps semblants als boids però que ponen ous i en tenen cura, que viuen a l'Àfrica, a Austràlia i a l'Àsia sud-oriental. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
14. **rabatxet** *m.* Tritó pirinenc (→).
15. **sacre**¹ *m.* Eскурçó I.
16. **sargantaner** *m.* 1 Rèptil saure del gènere *Psammmodromus*, de la família dels lacèrtids, d'escates dorsals i laterals carenades i imbricades i ventre blanc o nacrat. 2 **sargantaner gros** Sargantaner de cua almenys dues vegades més llarga que el cos i coloració dorsal brunenca, amb dues línies dorsolaterals grogues o blanquinoses, que habita en ambients herbacis i forestals (*Psammmodromus algirus*). 3 **sargantaner petit**

Sargantaner de tonalitat cendrosa, que viu en ambients àrids o amb poc recobriment de vegetació (*Psammmodromus hispanicus*).

17. **serenalla** *f.* Sargantana 1.

ANTROPOLOGIA

1. **aimara** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble que habita una gran part de la conca del llac Titicaca, entre Bolívia i el Perú. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als aimares. *m.* 2 / Llengua ameríndia parlada a l'altiplà del Perú i Bolívia. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent a l'aimara.
2. **ainu** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble que habita al nord del Japó, a Sakhalin, Hokkaido i les illes Kurils. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als ainus. *m.* 2 / Llengua de filiació genètica no resolta parlada pels ainus. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent a l'ainu.
3. **alcorà** *m.* Exemplar de l'Alcorà.
4. **androcentrisme** *m.* Visió del món i de la cultura centrada en el punt de vista masculí.
5. **bàtik** *m.* 1 Tècnica d'estampat consistent a encerar amb cera d'abella fosa les zones de la tela que es volen reservar de la tintura. 2 Teixit estampat amb bàtik.
6. **bilinealitat** *f.* Regla de filiació bilineal.
7. **bimbatxe** *m. i f.* 1 Individu d'un poble prehistòric de l'illa de Hierro. 2 adj. Relatiu o pertanyent als bimbatxes.
8. **boiximà boiximana** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble de l'Àfrica sud-occidental, originari del desert de Kalahari. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als boiximans. *m.* 2 / Grup de llengües parlades a l'Àfrica sud-occidental. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al boiximà.
9. **bubi** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble que habita a l'illa de Bioko. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als bubis. *m.* 2 / Llengua bantu parlada a l'illa de Bioko. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al bubi.
10. **camita** *m. i f.* 1 Individu pertanyent a alguna de les ètnies nord-africanes no semites. 2 adj. Relatiu o pertanyent als camites.
11. **canac canaca** *m. i f.* 1 Individu d'un poble melanesi que habita a Nova Caledònia. 2 adj. Relatiu o pertanyent als canacs.
12. **cartomàntic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la cartomància. 2 m. i f. Persona versada en la cartomància.
13. **casba** *f.* Barri antic de les poblacions del nord d'Àfrica.
14. **cerber** *m.* En heràld., representació d'un animal fabulós en forma de gos de tres caps amb cua de drac i serps entortolligades al voltant del cos.
15. **coesposa** *f.* Esposa en relació amb una altra esposa del mateix home.
16. **comanxe** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble indi d'Amèrica del Nord originari de la regió del riu Yellowstone. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als comanxes. *m.* 2 / Llengua ameríndia parlada pels comanxes. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al comanxe.
17. **conflictologia** *f.* Estudi científic dels conflictes i llur resolució.
18. **cosificació** *f.* Acció de cosificar; l'efecte.
19. **cosificar** *v. tr.* Reificar.
20. **cosmovisió** *f.* Visió global del món i del lloc que hi ocupa l'ésser humà, que orienta la interpretació i la valoració de l'existència.
21. **dakota** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble sioux originari de les planes centrals dels Estats Units. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als dakotes. *m.* 2 / Llengua ameríndia parlada pels dakotes. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al dakota.
22. **desposori** *m.* Esposalles.
23. **dogon** *m. i f.* 1 Individu d'un poble de Mali que habita una regió muntanyosa en la gran corba del Níger. 2 adj. Relatiu o pertanyent als dogons.
24. **estigmatització** *f.* 1 Acció d'estigmatitzar; l'efecte. 2 Procés pel qual un grup amb poder defineix el que és normal i deixa fora d'aquesta definició altres conductes que, en conseqüència, són considerades desviades.

25. **ethos** [gr.] *m.* Conjunt d'aspectes morals i estètics característics d'un individu o d'una cultura.
26. **etnicitat** *f.* Conjunt de continguts culturals específics i sentiments d'identitat cultural diferenciada que comparteix un grup humà.
27. **etnociència** *f.* Estudi del coneixement empíric d'un grup humà i de la seva forma de conceptualitzar la realitat.
28. **etnohistòria** *f.* branca de l'antropologia que té l'objectiu de reconstruir la història de la cultura a partir de materials etnogràfics, arqueològics i documentals.
29. **fang**² *m. i f.* 1 / Individu d'un poble que habita a Gabon, Camerun i Guinea Equatorial. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als fangs. *m.* 2 / Llengua bantu parlada pels fangs. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al fang.
30. **griot** *m.* A l'Àfrica nord-occidental, persona que exerceix diferents funcions socials relacionades amb la transmissió de la cultura, com ara la de bufó, la de recitador de genealogies i gestes, la de conservador de la literatura oral, la de censor de costums o la de músic professional.
31. **guanxe** *m. i f.* / Individu d'un poble prehistòric de les illes Canàries. *2 adj.* Relatiu o pertanyent als guanxes.
32. **harakiri** *m.* Suïcidi ritual, practicat al Japó per raons d'honor, consistent a obrir-se el ventre amb una arma blanca.
33. **hipogriu** *m.* Animal fabulós la meitat superior del qual és àguila i la inferior cavall.
34. **holisme** *m.* Doctrina que considera que certes realitats formen un tot que no es pot reduir a la suma de les parts.
35. **hutu** *m. i f.* / Individu d'un poble bantu que constitueix la majoria de població a Ruanda i Burundi. *2 adj.* Relatiu o pertanyent als hutus.
36. **inuit** *adj. i m. i f.* Esquimal.
37. **islamista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'islamisme. *adj. i m. i f.* 2 / Partidari de l'islamisme. 2 2 m. i f. Islamòleg, islamòloga.
38. **katxina** *f.* Nina ritual esculpida en una arrel de pollancre americana, característica d'alguns pobles amerindis del sud-oest dels Estats Units.
39. **khmer** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble asiàtic de raça sud-mongòlica, barrejada amb elements blancs procedents de l'Índia, que constitueix l'estrat de població més antic i més nombrós de Cambodja. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als khmers. *m.* 2 / Llengua de la família austroasiàtica parlada a Cambodja. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al khmer.
40. **khoi** *adj. i m. i f.* Hotentot.
41. **maputxe** *m. i f.* / Individu d'un poble araucà del sud de Xile. *2 adj.* Relatiu o pertanyent als maputxes.
42. **massai** *m. i f.* 1 / Individu d'un poble africà de pastors nòmades que habita a Sudan, Kenya i Tanzània. 1 2 adj. Relatiu o pertanyent als massais. *m.* 2 / Llengua nilosahariana parlada pels massais. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent al massai.
43. **matrifocal** *adj.* Relatiu o pertanyent a la família matrifocal.
44. **matrilateral** *adj.* Que es vincula a través de la mare. *Parents matrilaterals.*
45. **matrilinealitat** *f.* Regla de filiació unilineal matrilineal.
46. **monoparental** *adj.* Relatiu o pertanyent a la família monoparental.
47. **osseta** *m. i f.* 1 / Individu del poble iranocaucàsic d'Ossètia. 1 2 adj. i m. i f. Natural d'Ossètia. 1 3 adj. Relatiu o pertanyent a Ossètia o als ossetes. *m.* 2 / Llengua indoiranica parlada a Ossètia. 2 2 adj. Relatiu o pertanyent a l'osseta.
48. **parental** *adj.* Relatiu o pertanyent al pare i a la mare.
49. **pastoralisme** *m.* Sistema de producció d'aliments basat en la cura i la cria d'animals domèstics.
50. **patrilateral** *adj.* Que es vincula a través del pare. *Parents patrilaterals.*
51. **patrilinealitat** *f.* Regla de filiació unilineal patrilineal.
52. **pidgin** *m.* Codi lingüístic creat a partir de dues o més llengües en situació de contacte l'ús del qual està restringit a àmbits determinats, com ara les relacions comercials.
53. **reificació** *f.* Acció de reificar; l'efecte.
54. **reificar** *v. tr.* Transformar (una idea, una qualitat, una funció) en una cosa, concebre-la per analogia a l'estructura de les coses.
55. **sami** *adj. i m. i f.* Lapó.

56. **san** *adj.* i *m.* i *f.* Boiximà.
57. **sikh** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al sikhisme. 2 *m.* i *f.* Seguidor del sikhisme.
58. **sikhisme** *m.* Moviment politicoreligiós sorgit a l'Índia al segle XV i establert bàsicament al Panjab, que integra elements de l'hinduisme i de l'islam.
59. **sioux** [inv.] *m.* i *f.* 1 Individu d'un grup de pobles amerindis de les planes del nord d'Amèrica, integrat per tres grups principals, un dels quals ocupava la riba esquerra del Mississipí, un altre, l'est de les muntanyes Apalatxes, i l'altre, el baix Mississipí. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als sioux.
60. **tasmanià tasmaniana** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble melanesi, que habitava l'illa de Tasmània. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als tasmanians. *m.* 2 1 Llengua extingida de filiació genètica no resolta parlada a Tasmània. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al tasmanià.
61. **tupí**³ [pl. -ís] *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble de l'Amèrica meridional que comprèn nombroses tribus escampades sobretot pel Brasil, tot al llarg de la costa atlàntica i les conques de l'Amazones i els seus afluents. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als tupís. *m.* 2 1 Grup de llengües ameríndies parlades al Brasil. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al tupí.
62. **tutsi** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble de pastors nòmades que habita actualment a Ruanda i Burundi. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als tutsis.
63. **xerquès xerquessa** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble caucàsic que viu en zones de Turquia i de Rússia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als xerquessos.
64. **txitxa** *f.* Beguda alcohòlica obtinguda del blat de moro per un procés de salivació, usada en algunes regions d'Amèrica llatina com a beguda i com a aliment.
65. **unilinealitat** *f.* Regla de filiació unilineal.
66. **xara** *f.* Xaria.
67. **xaria** *f.* Llei islàmica fonamentada en l'Alcorà i complementada amb altres normes jurídiques, que regula les activitats públiques i privades de tot fidel musulmà.
68. **xeiene** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble originari de les planes centrals dels Estats Units. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als xeienes. *m.* 2 1 Llengua ameríndia parlada pels xeienes. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al xeiene.
69. **xicano xicana** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble originari de Mèxic, emigrat als Estats Units. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als xicanos.

ARQUEOLOGIA

1. **tepidari** *m.* Departament de les termes romanes destinat al bany amb aigua tèbia, que també es feia servir de vestidor.

ARQUITECTURA

2. **capialçat** *m.* Part superior a l'interior d'una obertura que fa capialt.
3. **castelloologia** *f.* Estudi dels castells i de les fortificacions.
4. **creueria** *f.* Sistema constructiu propi de l'art gòtic consistent a formar una volta a partir de la intersecció d'arcs en diagonal.
5. **enriostar** *v. tr.* Assegurar (una estructura) amb riostes.
6. **falleva** *f.* Falleba.
7. **former**¹ *adj.* **arc former** *V. arc.*
8. **goteró** *m.* Trencaaigües.
9. **gunita** *f.* Formigó de consistència quasi líquida projectat en gunitar.
10. **matxó** *m.* Pilar 1 1.
11. **urbanita** *adj.* i *m.* i *f.* Que viu en una ciutat, d'acord amb els costums de la ciutat.

ART

1. **anicònic -a** *adj.* 1 Sense imatges. *Culte anicònic.* 2 No figuratiu. *Decoració anicònica.*
2. **bàtik** *m.* 1 Tècnica d'estampat consistent a encerar amb cera d'abella fosa les zones de la tela que es volen reservar de la tintura. 2 Teixit estampat amb bàtik.
3. **bizantinista** *m. i f.* Persona versada en bizantinística.
4. **a contrafibra** *loc. adv.* En sentit perpendicular a les fibres d'una matèria, especialment en xilografia.
5. **creueria** *f.* Sistema constructiu propi de l'art gòtic consistent a formar una volta a partir de la intersecció d'arcs en diagonal.
6. **dobler**² *adj.* **arc dobler** *V. arc.*
7. **exlibrístic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent als ex-libris o a l'exlibrisme.
8. **fauve** [fr.] *adj. i m. i f.* Fauvista.
9. **galerista** *m. i f.* Propietari o responsable d'una galeria d'art.
10. **kitsch** [al.] [inv.] *m.* 1 Producció artística on predomina l'efecte ràpid i previsible, la decoració amb pretensions, el sentimentalisme i la comercialitat. 2 *adj.* De mal gust.
11. **mandala** *f.* Figura simbòlica i mística que representa l'univers, pròpia de la tradició budista i hinduista.
12. **neoexpressionisme** *m.* Moviment artístic dels anys vuitanta del segle XX caracteritzat per un ús violent i espontani del color i del volum.
13. **neoplasticista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al neoplasticisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor del neoplasticisme.
14. **plement** *m.* 1 Compartiment d'una volta d'arestes o d'una volta d'ogives. 2 Plementeria 1.
15. **postmodern -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la postmodernitat. *Un artista postmodern.* 2 Postmodernista.
16. **postmodernisme** *m.* 1 Conjunt de tendències i d'estils individuals que després del Modernisme representen la consolidació de nous conceptes de modernitats artístiques. 2 Moviment artístic i literari caracteritzat per l'eclecticisme formal, la ironia i el joc constant sobre les mateixes convencions artístiques i literàries.
17. **postmodernista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al postmodernisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor del postmodernisme.
18. **postmodernitat** *f.* 1 Actitud artística, al principi arquitectònica, que posa en qüestió la línia dogmàtica de la modernitat consolidada durant el segle XX a través de camins diversos. 2 Època dominada pel pensament i la cultura del postmodernisme.
19. **serliana** *f.* Finestra o porta triforada amb l'obertura central formada per un arc de mig punt i les laterals més baixes i amb llinda.
20. **sfumato** [it.] *m.* Tècnica pictòrica introduïda al Renaixement per augmentar mitjançant la degradació dels tons la sensació de naturalitat.

ARTS GRÀFIQUES

1. **alçadora** *f.* Màquina que fa alçada dels plecs o fulls de paper en les tasques d'enquadernació.
2. **anepígraf -a** *adj. i m.* Anepigràfic.
3. **bibliotècnia** *f.* Conjunt de tècniques de producció de llibres i de les arts gràfiques.
4. **calotípia** *f.* Talbotípia.
5. **cartonatge** *m.* Manufactura del cartó.
6. **copisteria** *f.* Establiment especialitzat en la realització de còpies d'escrits, d'imatges, etc., per procediments reprogràfics.
7. **cuixé** [inv.] *adj.* **paper cuixé** *V. paper.*
8. **destintatge** *m.* Tractament al qual se sotmeten les deixalles de paper imprès perquè puguin ésser reutilitzades com a matèria fibrosa en la fabricació de paper nou.
9. **diagramació** *f.* Acció de diagramar; l'efecte.
10. **diazocòpia** *f.* Tècnica de reproducció de documents basada en la destrucció selectiva de la sal de diazoni per efecte de la llum ultraviolada.

11. **driografia** *f.* Sistema d'impressió semblant a l'òfset que utilitza una planxa especial que no cal mullar amb aigua.
12. **encartadora** *f.* Màquina que es fa servir per encartar.
13. **entintatge** *m.* Acció d'entintar.
14. **escaneig** *m.* Acció d'escanejar; l'efecte.
15. **escanejar** *v. tr.* Fer una exploració mitjançant un escàner. *Escanejar un document, una imatge.*
16. **exlibrístic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent als ex-libris o a l'exlibrisme.
17. **fotoreproductor fotoreproductora** *m. i f.* Tècnic especialista en fotoreproducció.
18. **gofratge** *m.* Gofrat.
19. **granejador granejadora** *m. i f.* 1 Operador que fa anar la granejadora. 2 *f.* Màquina de granejar.
20. **infoli** *m.* 1 Llibre o manuscrit en què els fulls són plegats per la meitat, de manera que cadascun presenta quatre cares o pàgines. 2 Volum de gran format.
21. **interlletra** *f.* En tip., espai que separa dues lletres contigües.
22. **kraft** *adj.* [inv.] **paper kraft** *V. paper.*
23. **maixé** [inv.] *adj.* **paper maixé** *V. paper.*
24. **ortotipografia** *f.* Conjunt de convencions que en cada llengua regeixen l'escriptura mitjançant caràcters tipogràfics.
25. **ozalid** *m.* Prova feta a partir d'un fotolit pel procediment de la diazocòpia.
26. **quadríptic** *m.* Imprès format per un full doblegat formant quatre pàgines, que sol donar informació resumida d'un organisme, d'una activitat, d'un programa, etc.
27. **rotogavat** *m.* Procediment d'impressió de gravats en profunditat sobre una planxa o un cilindre de coure mitjançant una capa de gelatina fotosensible que porta impressionada la imatge.
28. **seminegra** *f.* Lletra de traç intermedi entre l'ordinària de la seva família i la negreta corresponent.
29. **talbotípia** *f.* Procediment d'obtenció d'un negatiu fotogràfic mitjançant la utilització d'un paper recobert de clorur d'argent.
30. **teletípia** *f.* Sistema de comunicació radiotelegràfica que permet de transmetre text per mitjà de teletips.

ASTRONOMIA

1. **altazimutal** *adj.* Relatiu o pertanyent a un altazimut.
2. **antihorari** *adj.* **sentit antihorari** *V. sentit_.*
3. **arqueoastronomia** *f.* Branca de l'astronomia, de l'arqueologia i de l'antropologia que estudia la relació de les cultures antigues amb els fenòmens astronòmics.
4. **astereosismologia** *f.* Branca de l'astronomia que estudia els sismes dels estels.
5. **astrobiologia** *f.* Exobiologia.
6. **ataxita** *f.* Siderit constituït fonamentalment per taenita.
7. **camacita** *f.* Aliatge de ferro i níquel que conté menys d'un 7,5 % en pes de níquel i es troba freqüentment en els meteorits.
8. **congelament** *m.* Comportament de les línies de camp magnètic en un plasma conductor de manera que aquestes es mouen amb el plasma.
9. **hexaedrita** *f.* Siderit constituït per grans cristalls de camacita.
10. **magnetògraf** *m.* Telescopi capaç d'analitzar determinades línies espectrals i la seva polarització, de manera que permet mesurar la intensitat i la topologia del camp magnètic solar.
11. **magnetograma** *m.* Mapa que mostra la intensitat i la polaritat magnètica de la superfície d'un astre, especialment del Sol.
12. **magnetòmetre** *m.* Aparell per a mesurar la intensitat d'un camp magnètic.
13. **nucleosíntesi** *f.* Fusió de protons i neutrons o de nuclis d'elements químics lleugers per formar nuclis d'elements químics pesants a l'interior dels estels.
14. **orto** *m.* Sortida d'un astre.
15. **píxel** *m.* Unitat mínima d'informació en què resulta dividida una imatge en sotmetre-la a un escombratge electrònic.

16. **protoplaneta** *m.* Cos format per acreció de planetesimals, que és la primera fase de la formació d'un planeta.
17. **púlsar** *m.* Radiofont que emet impulsos radioelèctrics que se succeeixen amb una gran regularitat a causa d'un estel de neutrons que gira ràpidament.
18. **reconnexió** *f.* Procés pel qual, en un camp magnètic, línies pròximes i de polaritat oposada s'anihilen i canvien la configuració del camp magnètic general.
19. **supercúmulo** *m.* Conjunt de cúmuls de galàxies.
20. **taenita** *f.* Aliatge de ferro i níquel que conté més d'un 20 % en pes de níquel i es troba freqüentment en els meteorits.

BIBLIOTECONOMIA

1. **anepígraf** *-a adj. i m.* Anepigràfic.
2. **beneventana** *adj. escriptura beneventana V. escriptura.*
3. **bibliotècnia** *f.* Conjunt de tècniques de producció de llibres i de les arts gràfiques.
4. **expuntuació** *f.* Acció d'expuntuar; l'efecte.
5. **expuntuar** *v. tr.* Invalidar (una lletra, una paraula o una frase d'un manuscrit) posant-hi punts a sota.
6. **infoli** *m.* 1 Llibre o manuscrit en què els fulls són plegats per la meitat, de manera que cadascun presenta quatre cares o pàgines. 2 Volum de gran format.
7. **semicursiva** *adj. escriptura semicursiva V. escriptura.*

BIOLOGIA

1. **actina** *f.* Proteïna fibrosa que forma part de les fibril·les musculars i del citosquelet.
2. **al·loploiploide** *adj.* 1 Que té tres o més dotacions completes de cromosomes provinents de dos o més tàxons diferents, dels quals ha derivat per hibridació. 2 *m.* Cèl·lula, teixit o organisme, al·loploiploide.
3. **al·loploiploïdia** *f.* 1 Condició d'al·loploiploide. 2 Fenomen que porta a la formació d'al·loploiploides.
4. **al·lostèric** *-a adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'al·lostèria. 2 Que presenta al·lostèria. *Enzim al·lostèric.*
5. **aneuploide** *adj.* 1 Que té una dotació cromosòmica anormal que no és múltiple del genoma bàsic. 2 *m.* Cèl·lula, teixit o organisme aneuploide.
6. **astrobiologia** *f.* Exobiologia.
7. **autoploiploide** *adj.* 1 Que té tres o més dotacions completes de cromosomes corresponents a la mateixa espècie. 2 *m.* Cèl·lula, teixit o organisme, autoploiploide.
8. **autoploiploïdia** *f.* 1 Condició d'autoploiploide. 2 Fenomen que porta a la formació d'autoploiploides.
9. **barbulat** *-ada adj.* Proveït de bàrbules.
10. **bífidus** *m.* Bacteri anaerobi present a la flora intestinal, utilitzat com a ferment làctic en la indústria alimentària.
11. **biodiversitat** *f.* Diversitat biològica en totes les seves formes, nivells i combinacions.
12. **biofísic** *-a adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la biofísica. 2 *f.* Aplicació de les diverses branques de la física a l'estudi dels sistemes biològics. 3 *m. i f.* Persona versada en biofísica.
13. **bioindicador** *m.* Organisme, o comunitat d'organismes, la presència, absència o vitalitat dels quals en un indret determinat permet deduir les condicions ambientals que afecten el lloc.
14. **cenobial** *adj.* Relatiu o pertanyent als cenobis.
15. **citosquelet** *m.* Xarxa de microtúbuls, microfilaments i filaments intermedis que s'estén pel citoplasma de les cèl·lules eucariotes i que realitza diferents funcions, principalment la de comunicar les diverses parts de la cèl·lula.
16. **cladogènesi** *f.* Fase d'evolució progressiva d'un llinatge biològic en la qual s'intensifica la formació de branques genètiques.

17. **clina**¹ *f.* Canvi gradual en els caràcters fenotípics dels individus pertanyents a un mateix tàxon en l'àrea de distribució que ocupen, que és el reflex de variacions de factors ecològics.
18. **dizigòtic -a** *adj.* Bivitel·lí.
19. **endomorfina** *f.* Endorfina.
20. **endorfina** *f.* Neurohormona polipeptídica que actua fonamentalment en el sistema nerviós central i produeix principalment efectes analgèsics similars als de les substàncies opiàcies.
21. **endosoma** *m.* Vesícula amb material extracel·lular, formada per invaginació de la membrana plasmàtica o com a conseqüència d'una fagocitosi.
22. **episoma** *m.* Molècula d'àcid desoxiribonucleic que pot estar integrada en un cromosoma de l'hoste o lliure.
23. **esporal** *adj.* Relatiu o pertanyent a les espores.
24. **esporular** *v. intr.* Els fongs i certes plantes, formar espores. *Després de tres setmanes, aquesta floridura esporula.*
25. **euploide** *adj.* 1 Que té una dotació cromosòmica múltiple exacte del genoma bàsic. 2 *m.* Cèl·lula, teixit o organisme euploide.
26. **fenocòpia** *f.* Fenotip que, per causes externes, ha canviat fins a assemblar-se a un fenotip produït per una mutació genètica.
27. **gemmant** *adj.* Que es multiplica per gemmació.
28. **genetista** *m. i f.* Persona versada en genètica.
29. **genòmic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al genoma. 2 *f.* Part de la genètica que s'ocupa de la caracterització molecular dels genomes complets.
30. **glucagó** *m.* Hormona polipeptídica secretada pel pàncrees, que contribueix a regular el metabolisme dels glícids i dels lípids i és antagonica de la insulina.
31. **gonadotròpica** *adj.* **hormona gonadotròpica** *V. hormona.*
32. **hematia** *f.* Eritròcit.
33. **heretabilitat** *f.* Variabilitat fenotípica d'una població que es deguda a diferències genètiques.
34. **heterosi** *f.* Fenomen pel qual els heterozigots tenen més vigor, fertilitat o algun altre caràcter, que els homozigots.
35. **hidrolasa** *f.* Enzim que catalitza l'escissió del seu substrat per addició d'una molècula d'aigua.
36. **isomerasa** *f.* Enzim que catalitza reaccions d'isomerització.
37. **liasa** *f.* Enzim que trenca enllaços del seu substrat per eliminació de grups i allibera un producte amb enllaços dobles, o bé que, al revés, addiciona grups als enllaços dobles.
38. **lligasa** *f.* Enzim que catalitza la unió de dues molècules alhora que és hidrolitzada una molècula d'un nucleòtid trifosfat.
39. **locus** *m.* Posició d'un gen en el mapa genètic.
40. **macroevolució** *f.* Evolució per sobre del nivell de l'espècie.
41. **mastigonema** *m.* Apèndix rígid d'un flagel, que n'inverteix l'efecte propulsor.
42. **microbiota** *f.* Flora 2. *Microbiota intestinal.*
43. **monozigòtic -a** *adj.* Univitel·lí.
44. **neurotòxic -a** *adj.* Que té efectes nocius sobre el sistema nerviós, de manera que interfereix en el mecanisme de transmissió dels impulsos. *Veri neurotòxic.*
45. **nucleoplasma** *m.* Contingut del nucli cel·lular.
46. **odontòcit** *m.* Forma madura de la cèl·lula del teixit dentari que presenta moltes ramificacions.
47. **oncogèn** *m.* Gen alterat per alguna causa o algun agent que pot produir càncer.
48. **opistògnat -a** *adj.* Que presenta un desenvolupament deficient de la mandíbula inferior.
49. **ovoalbúmina** *f.* Proteïna present a la clara d'ou.
50. **oxidoreductasa** *f.* Enzim que catalitza una reacció en què un substrat s'oxida i un altre substrat es redueix.
51. **panmíctic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la panmixi.
52. **panmixi** *f.* Reproducció sexual per aparellaments fets a l'atzar.
53. **parental** *adj.* Relatiu o pertanyent al pare i a la mare.
54. **pliotropia** *f.* Manifestació de l'efecte d'un gen mutant en diferents aspectes del fenotip aparentment no relacionats.

55. **prió** *m.* Agent infecció de caràcter proteic que causa diverses malalties neurològiques.
56. **prolina** *f.* Aminoàcid proteic no essencial de caràcter cíclic, derivat de l'àcid glutàmic, que incorporat a la molècula de col·lagen genera hidroxiprolina.
57. **quimiotropisme** *m.* Tropisme en què el factor estimulant és una substància química.
58. **quístic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a un quist.
59. **sidós -osa** *adj. i m. i f.* Afectat de sida.
60. **timidina** *f.* Nucleòsid de timina.
61. **transducció** *f.* Transferència d'àcid desoxiribonucleic d'una cèl·lula a una altra, efectuada per un virus.
62. **transferasa** *f.* Enzim que catalitza la transferència d'un radical químic d'un compost a un altre.
63. **trisòmic -a** *adj.* Que té triplicat un cromosoma, s'aplica a una cèl·lula, a un teixit o a un organisme.
64. **univitel·lí -ina** *adj.* Que, essent bessó d'un altre, s'ha format a partir d'un mateix òvul.

BOTÀNICA

1. **aciculiforme** *adj.* Acicular.
2. **aerofític -a** *adj.* Que viu sobre superfícies no submergides, en contacte amb l'aire, s'aplica a les algues.
3. **aflatoxina** *f.* Micotoxina cancerígena produïda pel deuteromicet *Aspergillus flavus* i per floridures afins.
4. **al·loploiploide** *adj.* 1 Que té tres o més dotacions completes de cromosomes provinents de dos o més tàxons diferents, dels quals ha derivat per hibridació. 2 *m.* Cèl·lula, teixit o organisme, al·loploiploide.
5. **al·loploiploïdia** *f.* 1 Condició d'al·loploiploide. 2 Fenomen que porta a la formació d'al·loploiploides.
6. **amanitina** *f.* Tòxic format per alguns fongs del grup de les amanites.
7. **amatoxina** *f.* Substància molt tòxica que es troba a la farinera borda i en altres agaricals.
8. **anamorf** *m.* Fong que es troba en la fase asexual del seu cicle.
9. **apogàmia** *f.* Producció asexual d'un embrió a partir d'una cèl·lula que no fa gàmetes del gametòfit.
10. **apomixi** *f.* Producció d'un embrió sense fecundació.
11. **arbuscle** *m.* Hifa molt ramificada que es forma a l'interior d'algunes cèl·lules del còrtex d'una planta i facilita l'intercanvi de substàncies.
12. **arcuat -ada** *adj.* Arcat.
13. **arribatge** *m.* Conjunt d'algues i altres restes vegetals arrossegades per les ones i dipositades a la platja.
14. **ascoma** *m.* Cos fructífer dels fongs ascomicets on es formen els ascus.
15. **asèpal -a** *adj.* Que no té sèpals.
16. **atenuat -ada** *adj.* En bot., que s'estreny o s'aprima progressivament vers l'àpex o vers la base. *Fulles atenuades.*
17. **autoic -a** *adj.* Que al llarg del seu cicle biològic es desenvolupa sobre un sol hoste, s'aplica a certs fongs paràsits. *El rovell del boix és autoic.*
18. **autoploiploide** *adj.* 1 Que té tres o més dotacions completes de cromosomes corresponents a la mateixa espècie. 2 *m.* Cèl·lula, teixit o organisme, autoploiploide.
19. **autoploiploïdia** *f.* 1 Condició d'autoploiploide. 2 Fenomen que porta a la formació d'autoploiploides.
20. **autopol·linització** *f.* Fecundació d'una planta mitjançant el pol·len del mateix individu.
21. **basidioma** *m.* Fructificació dels fongs basidiomicets, portadora de basidis.
22. **boreoalpí -ina** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres septentrionals d'Euràsia i l'alta muntanya alpina. *Regió boreoalpina.*

23. **capense** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres australs càlides i temperades de l'Àfrica. *Regne capense.*
24. **carenat**² **-ada** *adj.* 1 Que té forma de quilla. *Estèrnum carenat. Escates carenades. Fulles carenades.* 2 En bot., proveït de carena. *Corol·la carenada.*
25. **carpologia** *f.* Branca de la botànica que estudia els fruits.
26. **caulogènic -a** *adj.* Format sobre la tija.
27. **cenobial** *adj.* Relatiu o pertanyent als cenobis.
28. **cenocàrpic -a** *adj.* Sincàrpic.
29. **cistidiat -ada** *adj.* Proveït de cistidis.
30. **cistozigot** *m.* Zigot encistat que actua com a cèl·lula de repòs.
31. **cocleariforme** *adj.* Que té forma de cullera.
32. **coleòptil** *m.* Beina tancada, corresponent a la primera fulla de la plàntula, que enclou la plúmula de l'embrió de les gramínies i d'altres monocotiledònies.
33. **colpat -ada** *adj.* Que presenta un colp o més, s'aplica a un gra de pol·len.
34. **compostatge** *m.* Procés de preparació de compost per a l'adobament de la terra.
35. **concolor** *adj.* Del mateix color. *Pètals i sèpals concolors.*
36. **conidioma** *m.* Cos fructífer dins del qual es produeixen conidis.
37. **corològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la corologia.
38. **corticat -ada** *adj.* Proveït de còrtex.
39. **corticícola** *adj.* Que viu sobre les escorces d'arbres i arbustos. *Líquens corticícoles.*
40. **crassifoli -òlia** *adj.* De fulles gruixudes i carneses.
41. **cultivar**¹ *f.* Varietat d'una planta, originada en cultiu. *Pomes de la cultivar Golden. Mireia és una cultivar de clavell creada a Catalunya.*
42. **deflex -a** *adj.* Dirigit abruptament cap avall. *Fulles deflexes.*
43. **dicariòtic -a** *adj.* Que té dos nuclis per cèl·lula. *Hifes dicariòtiques.*
44. **disàmara** *f.* Fruit format per dues sàmars acoblades que es dispersen separatament.
45. **discolor** *adj.* De colors diferents. *Pètals i sèpals discolors.*
46. **eci** *m.* Cos esporífer en forma de clot, que conté nombroses espores dicariòtiques, disposades en sèries semblants a cadenes.
47. **eciòspora** *f.* Espora originada en un eci.
48. **ejètil** *adj.* Que es pot expulsar violentament.
49. **emarginat -ada** *adj.* Que té una escotadura. *Fulla emarginada.*
50. **endoperidi** *m.* Capa interna del peridi d'un gasteromicet.
51. **enervi -èrvia** *adj.* Sense nervis, s'aplica a les fulles.
52. **escabre -a** *adj.* En bot., cobert de pèls curts i rígids que el fan aspre al tacte.
53. **esclereida** *f.* Cèl·lula morta de paret molt gruixuda i generalment lignificada, present d'una manera esparsa en alguns òrgans vegetals.
54. **escleroci** *m.* Massa densa d'hifes vegetatives d'un fong, riques en aliments, adaptada a travessar un període desfavorable i després germinar.
55. **escrobiculat -ada** *adj.* Cobert de cavitats poc profundes, amples i de fons pla.
56. **esporal** *adj.* Relatiu o pertanyent a les espores.
57. **esporular** *v. intr.* Els fongs i certes plantes, formar espores. *Després de tres setmanes, aquesta floridura esporula.*
58. **esquamiforme** *adj.* Amb aspecte d'esquama.
59. **esquàmula** *f.* Petita esquama.
60. **esquamulós -osa** *adj.* Recobert d'esquàmules.
61. **esquizocarp** *m.* Fruit pluricarpel·lar que en la maduresa es divideix en mericarps corresponents cadascun a un carpel.
62. **estilar** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'estil.
63. **exoperidi** *m.* Capa externa del peridi d'un gasteromicet.
64. **fanerogàmia** *f.* Part de la botànica que estudia les plantes fanerògames.
65. **fiàlid** *m.* Cèl·lula de diversos fongs formadora de conidis en forma d'ampolleta.
66. **fibulífer -a** *adj.* Portador de fibules.
67. **ficobiont** *m.* Fotobiont.
68. **fil·lotaxi** *f.* Disposició de les fulles sobre la tija.
69. **fissitunicat -ada** *adj.* Que presenta un estirament de la túnica interna, que se separa així de la túnica externa, abans d'expulsar les espores, s'aplica als ascis.
70. **fitocenòleg -òloga** *adj.* Especialista en fitocenologia.

71. **fitocenosi** *f.* Comunitat vegetal (→).
72. **fitotopografia** *f.* Estudi del paisatge vegetal considerat com un conjunt de comunitats relacionades espacialment i temporalment entre elles.
73. **fotoperíode** *m.* Espai del temps diari en què un organisme és exposat a la llum.
74. **gemma** *adj.* Que es multiplica per gemmació.
75. **gleba** *f.* Part de l'aparell esporífer dels fongs gasteromicets i de les tòfones, on maduren les espores.
76. **gloquidi** *m.* En bot., tricoma o apèndix proveït a la punta de pues recorbades.
77. **heteroclamidi -ídia** *adj.* Que té el calze i la corol·la diferents.
78. **hifal** *adj.* Relatiu o pertanyent a les hifes.
79. **homòmer -a** *adj.* **1** Que té les potes, els verticils, etc., formats pel mateix nombre de parts. *Una flor homòmera.* *adj.* **2** No estructurat en capes de composició diferent. *Líquens homòmers.*
80. **humícola** *adj.* Que viu a l'humus, o als sòls rics en humus, del qual es nodreix directament o indirecta, s'aplica sobretot a les plantes micòtrofes o a molts fongs saprotroífics. *Orquídies humícoles.*
81. **inconspicua -icua** *adj.* **1** No conspicua. *adj.* **2** En bot., petit i poc aparent.
82. **inoperculat -ada** *adj.* **1** Mancat d'opercle. *m. pl.* **2** **1** Grup de fongs ascomicets que expulsen les espores per un porus apical de l'asc, sense que hi hagi un opercle. **2** **2** *m.* Individu d'aquest grup.
83. **labriforme** *adj.* En bot., que té forma de llavi.
84. **lageniforme** *adj.* En bot., que té forma d'ampolla o de flascó.
85. **levuriforme** *adj.* Amb l'aspecte i les característiques dels llevats.
86. **liquènic -a** *adj.* Relatiu als líquens.
87. **macroblast** *m.* Branca de creixement indefinit, sovint amb entrenusos llargs.
88. **malacòfil -a** *adj.* Que presenta malacofília.
89. **malacofília** *f.* Pol·linització mitjançant la intervenció dels mol·luscos terrestres.
90. **micelià -ana** *adj.* **1** Relatiu al miceli. **2** Format per un miceli.
91. **micetologia** *f.* Micologia.
92. **micològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la micologia.
93. **micotoxina** *f.* Toxina produïda per un fong, activa sobre l'home o els animals.
94. **multiaxial** *adj.* Format per diversos rengles paral·lels de cèl·lules, s'aplica a les algues vermelles.
95. **muscial** *adj.* Relatiu a les molses. *L'estrat muscial d'un bosc.*
96. **nàstia** *f.* Moviment d'una planta o d'un òrgan vegetal causat per un estímul difús que no en condiciona la direcció.
97. **neotropical** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres tropicals d'Amèrica. *Regne neotropical.*
98. **nitrofil -a** *adj.* Que viu preferentment en medis rics en substàncies nitrogenades. *Una pl.anta nitròfila.*
99. **ornitofília** *f.* Pol·linització per mitjà dels ocells.
100. **paleotropical** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres tropicals d'Àsia i Àfrica. *Regne paleotropical.*
101. **paniculiforme** *adj.* En forma o amb aspecte de panícula.
102. **papiraci -àcia** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al papir. **2** En bot., que té la consistència del paper.
103. **pileal** *adj.* Pileic.
104. **pileic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent al pileu.
105. **pistil·lar** *adj.* Relatiu o pertanyent al pistil.
106. **pistil·lat -ada** *adj.* Que té pistil.
107. **pluricarpel·lar** *adj.* Que té diversos carpels.
108. **pol·linari** *m.* Òrgan format per una massa de pol·len prolongada en un pedicel amb una terminació viscosa, propi de la flor de moltes orquídies.
109. **pol·linitzador -a** *adj.* **1** Que pol·linitza. **2** *m.* Agent pol·linitzador.
110. **pol·linitzar** *v. tr.* Transportar el pol·len des de l'antera fins a l'estigma o el micròpil (d'una flor).
111. **poral** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al porus. **2** En bot., que s'acompleix mitjançant porus. *Dehiscència poral.*
112. **porat -ada** *adj.* Que té porus. *Pol·len porat.*
113. **prolat -a** *adj.* Allargat en la direcció de l'eix major. *Cèl·lula prolata.*

114. **prostrat -ada** *adj.* Que creix ajagut o gairebé ajagut. *Pl.anta prostrada.*
115. **psicòtrop** *m.* Compost de propietats psicotròpiques.
116. **psicotròpic -a** *adj.* Que afecta el comportament del sistema nerviós, sobretot amb al·lucinacions, sensació de flotació, ebrietat, etc. *Molts bolets del gènere Psilocybe són psicotròpics.*
117. **psilocibina** *f.* Substància al·lucinògena continguda en algunes espècies de bolets del gènere *Psilocybe*.
118. **quimiotropisme** *m.* Tropisme en què el factor estimulant és una substància química.
119. **quiropterofília** *f.* Pol·linització en què el transport de pol·len és fet per mamífers quiròpters.
120. **resupinat -ada** *adj.* En forma de crosta aplicada al substrat. *Fong resupinat.*
121. **rizòfor** *m.* Ramificació de la tija d'alguns pteridòfits que, en contacte amb el sòl, forma arrels.
122. **rosulat -ada** *adj.* Amb les fulles en roseta. *Una pl.anta rosulada.*
123. **saprotròfic -a** *adj.* Sapròfag.
124. **seccionat -ada** *adj.* Amb divisions que atenyen el nervi medial, en les fulles pinnades, o el pecíol, en les fulles palmades.
125. **serrat² -ada** *adj.* En bot., amb dents agudes, properes i corbades cap a un mateix costat, com les d'una serra.
126. **sinsèpal -a** *adj.* Gamosèpal.
127. **sorosi** *f.* Infructescència formada per fruits carnosos fusionats entre ells i amb l'eix, que també esdevé carnós, com la pinya americana.
128. **tal·lós² -osa** *adj.* En forma de làmina verda i ramificada, sovint dicotòmicament, que recorda el tal·lus d'algunes algues. *Hepàtiques tal·loses.*
129. **teleomorf** *m.* Fong que es troba en la fase sexual del seu cicle.
130. **teleomòrfic -a** *adj.* Pertanyent a la fase del cicle vital d'un fong que es multiplica sexualment, prèvia meïosi.
131. **tolus** *m.* Inflament apical, en forma de cúpula, de la paret dels ascis de molts líquens.
132. **umbó** *m.* Prominència cònica o arrodonida que apareix al centre del barret d'alguns bolets.
133. **umbonat -ada** *adj.* Proveït d'umbó.
134. **uredini** *m.* Sorus de les espores dels fongs uredinals.
135. **vesiculoarbuscular** *adj.* Que penetra en les cèl·lules del parènquima de l'arrel, on forma arbuscles i vesícules, s'aplica a les micorizes.

CIÈNCIA FORESTAL

1. **abebai** *m.* 1 Sapel·li. 2 Sipo.
2. **aiús** *m.* 1 Arbre de la família de les esterculiàcies, molt alt, de fulles palmades, propi de l'Àfrica occidental (*Tripl.ochiton scleroxylon*). 2 Fusta d'aiús, groguenca i tova, emprada especialment en l'elaboració de mobles auxiliars, fusteria d'interiors i motllures.
3. **alerç** *m.* 1 Làrix. 2 **alerç de Xile** Arbre perennifoli de la família de les cupressàcies, molt alt i de vida molt llarga, de fulletes lanceolades, verticil·lades en grups de tres, de fusta duradora, propi de la part meridional de l'Amèrica del Sud (*Fitzroya cupressoides*).
4. **cople** *m.* Pollancre.
5. **dicorínia** *f.* 1 Arbre del gènere *Dicorynia*, de la família de les cesalpiniàcies, de fulles compostes i flors blanques. 2 Fusta de dicorínia, d'un rogenç violaci, molt resistent als àcids.
6. **estisorada** *f.* Tisorada.
7. **hidrant** *m.* Aparell hidràulic connectat a una xarxa general de distribució d'aigua, que s'utilitza per a subministrar aigua a pressió per a l'extinció d'un incendi o per a regar.

8. **karité** [pl. -és] *m.* Arbre de la família de les sapotàcies, de fruits en baia, propi de l'Àfrica tropical, les llavors del qual proporcionen un greix d'aspecte semblant a la mantega (*Vitellaria paradoxa* o *Butyrospermum parkii*).
9. **lapiaz** *m.* Rascler.
10. **miquelí -ina** *adj.* Que ve a final de setembre, per Sant Miquel, s'aplica a fruits, castanyes, glans, etc.
11. **mullant** *adj.* 1 Que s'estén per la superfície dels cossos amb què entra en contacte. 2 *m.* Producte mullant. *El pl. agüicida amb un mullant és més eficaç.*
12. **paduc** *m.* 1 Arbre del gènere *Pterocarpus*, de la família de les papilionàcies, de fulles pinnades i fruit arrodonit, comprimit i alat, indehiscent, de distribució tropical, del qual s'obté un suc vermell, astringent, emprat en adoberia. 2 Fusta de paduc, emprada en ebenisteria.
13. **relascopi** *m.* Dendròmetre que permet mesurar diversos paràmetres dels arbres i de les masses forestals com ara l'àrea basal, el diàmetre o les alçàries.
14. **revegetació** *f.* Conjunt d'operacions de sembra i d'implantació d'arbres i arbustos, i, si cal, de manteniment, que tenen per objecte el foment d'una nova coberta vegetal en una superfície denudada.
15. **saprolègnia** *f.* Micosi dels peixos que provoca taques blanques sobre la pell, produïda per un ficomicet del gènere *Saprolegnia*.
16. **sempervirent** *adj.* Perennifoli.
17. **sipo** *m.* 1 Arbre de la família de les meliàcies, molt alt, propi de l'Àfrica tropical (*Entandrophragma utile*). 2 Fusta de sipo, semblant a la del sapel·li però amb més aigües i sense repèls, emprada especialment en ebenisteria i per a decoració d'interiors.
18. **talí** [pl. -ís] *m.* 1 Arbre de la família de les cesalpiniàcies, originari de l'Àfrica tropical, explotat per la seva fusta (*Erythrophleum ivorense* i *E. suaveolens*). 2 Fusta de talí, de color rogenc i molt densa, emprada especialment en la construcció de mobiliari urbà.

COL·LECTIUS VEGETALS

1. **balegar** *m.* Matollar de bàlecs.
2. **moniatar** *m.* Camp plantat de moniatos.
3. **safranar** *m.* Camp plantat de safrà.
4. **salancar** *m.* Lloc on abunden les salanques.
5. **sarronar** *m.* Herbassar on predominen els sarrons, propi de les jaces i altres llocs molt femats pel bestiar.
6. **taronjar** *m.* Tarongerar.

COMUNICACIÓ

1. **contrapicat** *adj.* *pl.a contrapicat* V. *pl.a*.
2. **sobreexposició** *f.* Exposició prolongada d'una superfície fotosensible a la llum.

DEFENSA

1. **autolesió** *f.* Lesió que una persona es causa ella mateixa.
2. **desvalisador desvalisadora** *m. i f.* Lladre especialitzat en desvalisaments.
3. **desvalisament** *m.* Acció de desvalisar; l'efecte.
4. **dumdum** *adj.* *bala dum dum* V. *bala*.
5. **euromíssil** *m.* Arma nuclear instal·lada a Europa per forces multinacionals.
6. **llançaflames** *m.* Arma de guerra que permet projectar a distància un raig de líquid inflammat.
7. **policial** *adj.* Policiac 1.

8. **relló** *m.* 1 Ferro de la llança. 2 Asta de fusta amb punta de llança i amb una osca prop d'aquesta, emprada en el toreig a cavall.
9. **subfusell** *m.* Arma curta automàtica, amb una gran potència de foc, que es dispara amb les dues mans i pot disparar a ràfegues o a trets aïllats.

DRET

1. **abintestat² -ada** *adj.* 1 Intestat. Successió abintestada. 2 *m.* Judici d'abintestat (→).
2. **adoptand adoptanda** *m. i f.* Persona que està en procés d'adopció.
3. **alimentat alimentada** *m. i f.* Persona que té el dret a rebre aliments d'un parent.
4. **atès** *m.* Considerant. *Els principis evocats en els atesos precedents.*
5. **atressí** *adv.* Altressí.
6. **aute** *m.* En el dret processal andorrà, interlocutòria.
7. **averia** *f.* 1 Haveria. f. 2 Impost andorrà que gravava el bestiar menut.
8. **concurсал** *adj.* Relatiu o pertanyent al concurs de creditors.
9. **concurсал** *concurсалada* *m. i f.* Persona sotmesa a concurs de creditors.
10. **cot²** *m.* Multa imposada per un consell andorrà per l'incompliment d'un deure.
11. **criminòleg criminòloga** *m. i f.* Persona versada en criminologia.
12. **desposori** *m.* Esposalles.
13. **jurat² -ada** *adj.* Que ha prestat jurament. *Traductora jurada. Guarda jurat.*
14. **parapúblic -a** *adj.* Que és de titularitat pública però que es regeix majoritàriament pel dret privat. *Una empresa, organització, entitat, parapúbliques.*
15. **pedania** *f.* Entitat local menor sota la jurisdicció d'un alcalde pedani.
16. **recurrible** *adj.* Que pot ésser objecte de recurs. *Sentència recurrible.*

ÈCOLOGIA

1. **ambientòleg ambientòloga** *m. i f.* Especialista en ciències ambientals.
2. **biodiversitat** *f.* Diversitat biològica en totes les seves formes, nivells i combinacions.
3. **bioindicador** *m.* Organisme, o comunitat d'organismes, la presència, absència o vitalitat dels quals en un indret determinat permet deduir les condicions ambientals que afecten el lloc.
4. **boreoalpí -ina** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres septentrionals d'Euràsia i l'alta muntanya alpina. *Regió boreoalpina.*
5. **capense** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres australs càlides i temperades de l'Àfrica. *Regne capense.*
6. **corticícola** *adj.* Que viu sobre les escorces d'arbres i arbustos. *Líquens corticícules.*
7. **descomponedor -a** *adj.* 1 Que descompon la matèria orgànica morta mitjançant una activitat metabòlica intensa. 2 *m.* Organisme descomponedor.
8. **fitocenosi** *f.* Comunitat vegetal (→).
9. **fitotopografia** *f.* Estudi del paisatge vegetal considerat com un conjunt de comunitats relacionades espacialment i temporalment entre elles.
10. **folívor -a** *adj.* Que s'alimenta de fulles. *Insecte folívor.*
11. **fotoperíode** *m.* Espai del temps diari en què un organisme és exposat a la llum.
12. **gipsòfil -a** *adj.* Que viu exclusivament o preferentment en terrenys guixencs.
13. **humícola** *adj.* Que viu a l'humus, o als sòls rics en humus, del qual es nodreix directament o indirecta, s'aplica sobretot a les plantes micòtrofes o a molts fongs saprotròfics. *Orquídies humícules.*
14. **mesòtrof -a** *adj.* Mesotròfic.
15. **mesotròfic -a** *adj.* Mitjanament ric en substàncies nutritives. *Aigües mesotròfiques.*
16. **mor** *adj.* **humus mor** *V. humus.*
17. **neotropical** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres tropicals d'Amèrica. *Regne neotropical.*

18. **nitrofil -a** *adj.* Que viu preferentment en medis rics en substàncies nitrogenades. *Una pl.anta nitròfila.*
19. **paleotropical** *adj.* Relatiu o pertanyent a les terres tropicals d'Àsia i Àfrica. *Regne paleotropical.*
20. **superfamília** *f.* Grup de classificació taxonòmica immediatament inferior a l'ordre, que inclou famílies afins.
21. **xeromorf -a** *adj.* Que té l'aspecte típic de les plantes que viuen en ambients secs. *Pl.antes xeromorfes.*

ECONOMIA DOMÈSTICA

1. **emboç** *m.* 1 Boç. 2 Part d'una bufanda, capa, etc., destinada a cobrir la part inferior de la cara fins al nas o els ulls. 3 Beina d'un instrument tallant, especialment tros de branca acanalat que s'adapta al tall de la dalla o de la falç.
2. **lífting** *m.* Operació d'estirar la pell per a fer-la esdevenir llisa, quirúrgicament o amb un producte cosmètic.

ENGINYERIA ELÈCTRICA

1. **encebador** *m.* 1 Dispositiu per a encebar una arma de foc. 2 Dispositiu que permet l'encebament de certs tipus de làmpades, com ara els tubs fluorescents.
2. **kilovolt** *m.* Quilovolt.
3. **kilowatt** *m.* Quilowatt.
4. **quilovolt** *m.* Unitat de força electromotriu i de diferència de potencial equivalent a 1.000 volts (símbol, kV).
5. **quilowatt** *m.* 1 Unitat de potència equivalent a 1.000 watts (símbol, kW). 2 **quilowatt hora** Unitat pràctica del treball efectuat per una màquina o de l'energia consumida per un aparell, en una hora, la potència dels quals és d'un quilowatt (símbol, kWh).

ENGINYERIA ELECTRÒNICA

1. **electroencefalògraf** *m.* Aparell per a mesurar i enregistrar les formes d'ona relatives al funcionament del cervell.
2. **mòdem** [angl. *modem*, que prové de la sigla MODEM, 'modulator-demodulator'] *m.* Dispositiu que converteix els senyals digitals en senyals analògics, i viceversa, per a transmetre'ls per via telefònica o radiofònica.

ENGINYERIA INDUSTRIAL GENERAL

1. **aerogenerador** *m.* Màquina que transforma l'energia cinètica del vent en energia elèctrica.
2. **aeromodelisme** *m.* Tècnica de construir i de fer volar models reduïts d'aparells voladors.
3. **bypass** [angl.] [inv.] *m.* 1 Anastomosi vascular quirúrgica en què un empelt de vas sanguini o un tub de material plàstic fa de pont entre l'aorta i l'artèria coronària tot eludint el segment vascular obstruït o amb estenosi. 2 **Derivació 2 1.**
4. **calatge** *m.* Serratge entre dues peces calades.
5. **cigonyal** *m.* En una màquina alternativa, arbre de transmissió amb cigonyes.
6. **falcament** *m.* Bloqueig del possible lliscament entre dues peces garantit pel creixement de la resistència al lliscament, ocasionat per la mateixa força que les fa lliscar.

7. **hidrant** *m.* Aparell hidràulic connectat a una xarxa general de distribució d'aigua, que s'utilitza per a subministrar aigua a pressió per a l'extinció d'un incendi o per a regar.
8. **matricer matricera** *m. i f.* Especialista en la fabricació de matrius.
9. **matriceria** *f.* Fabricació de matrius.
10. **planejament** *m.* Acció de planejar; l'efecte.
11. **posicionar** *v. tr.* Posar manualment o mecànicament (una peça, una eina, etc.) en la posició adequada per a la funció que fa o ha de fer.
12. **tornagauxes** *m.* Barra proveïda de dos sortints, emprada per a doblegar o adreçar barres.

ESPORTS

1. **aeromodelisme** *m.* Tècnica de construir i de fer volar models reduïts d'aparells voladors.
2. **barranquisme** *m.* Pràctica esportiva que consisteix a seguir el curs d'un riu o d'un torrent a través d'un barranc, combinant la natació, l'escalada i l'espeleologia per salvar els obstacles naturals del recorregut.
3. **bimba** *f. POP.* Pilota, especialment de futbol.
4. **canellera** *f.* Peça de roba, de pell o d'altres materials que serveix per a subjectar i protegir el canell.
5. **caravànic** *m.* 1 Forma de turisme consistent a viatjar i allotjar-se en una caravana. 2 Terreny destinat a les caravanes.
6. **caravanista** *m. i f.* Persona que practica el caravànic.
7. **frontennis** *m.* Modalitat masculina i femenina de pilota que es disputa en un frontó curt de 30 metres, en partits per parelles de 30 punts, amb raqueta.
8. **nadador**¹ *m.* Nedador_.
9. **ràfting** *m.* Pràctica esportiva que consisteix a baixar per aigües vives en un bot pneumàtic que generalment té capacitat per a unes vuit persones.

EXPLOTACIÓ ANIMAL

1. **agropecuari -ària** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'agricultura i a la ramaderia.
2. **alevinatge** *m.* 1 En aqüicultura, cria d'alevins. 2 Fase de creixement dels peixos.
3. **arniar** *v. intr.* Renillar.
4. **arniet** *m.* Renill.
5. **averia** *f.* 1 Haveria. *f.* 2 Impost andorrà que gravava el bestiar menut.
6. **batallar**¹ *v. tr.* 1 Posar batalls (a les esquelles). 2 *intr.* Fer sonar les esquelles.
7. **bocat -ada** *adj.* Que té el morro de color diferent de la resta del cap i del cos, s'aplica a un equí.
8. **borrombí** *m.* Borromba petita.
9. **bovicultura** *f.* Cria i explotació de bovins amb finalitats comercials.
10. **brauella** *f.* Vaca jove i no domada.
11. **canicultura** *f.* Cria i explotació de gossos.
12. **capricultura** *f.* Cria i explotació de cabres.
13. **carbonat**² **-ada** *adj.* Que té taques fosques, s'aplica a un animal.
14. **clina**² *f.* Crina.
15. **collut**² **-uda** *adj.* No castrat, s'aplica a un animal.
16. **columbicultura** *f.* Cria i explotació de coloms.
17. **criptorquídia** *f.* Absència d'un o dels dos testicles en l'escrot perquè han quedat retinguts en l'abdomen o en el conducte inguinal.
18. **eixamenada** *f.* Eixamenament.
19. **eixivern** *m.* Eixivernada.
20. **emboç** *m.* 1 Boç. 2 Part d'una bufanda, capa, etc., destinada a cobrir la part inferior de la cara fins al nas o els ulls. 3 Beina d'un instrument tallant, especialment tros de branca acanalat que s'adapta al tall de la dalla o de la falç.

21. **empeçolar** *v. tr.* Travar les potes d'un animal amb peçols.
22. **emplomament** *m.* Aparició de les plomes en un ocell.
23. **encinglar** *v. tr.* Cinglar **1** i **2**.
24. **enfelar-se** *v. intr. pron.* Un animal, emmalaltir-se a causa de trastorns en el fetge.
25. **enfreixurar-se** *v. intr. pron.* Un animal, emmalaltir-se a causa de trastorns en els pulmons.
26. **enquadrar**² *v. tr.* Posar (un animal) a la quadra.
27. **entrepelós -osa** *adj.* Que té pèls blancs escampats, s'aplica a un animal.
28. **eqüicultura** *f.* Crià i explotació de cavalls.
29. **esbelegar** *v. intr.* **1** Belar. **2** *intr. pron.* Esgargamellar-se. *Per molt que t'esbeleguis, no et creurà, és un tossut.*
30. **esbeletegar** *v. intr.* Belar insistentment.
31. **espermograma** *m.* Anàlisi de l'esperma.
32. **esventrat -ada** *adj.* Herniós.
33. **fànera** *f.* Formació epidèrmica diferenciada.
34. **fasianiformes** *m. pl.* Gal·liformes.
35. **femeró** *m.* **1** Porció petita de fems. **2** Lloc on el conill diposita els fems.
36. **fic** *m.* Tumor de la pell.
37. **gardeny** *m.* Grunyit de les truges.
38. **gardenyar** *v. intr.* Les truges, grunyar.
39. **garrés** *m.* Creuera **2**.
40. **gavarro** *m.* Abscés a l'ungla del bestiar.
41. **godallada** *f.* Garrinada.
42. **greixet** *m.* Part anterior de les extremitats posteriors del cavall situada entre la cuixa i la cama.
43. **helicicultor helicicultora** *m. i f.* Persona que es dedica a la cria de caragols amb finalitats comercials.
44. **helicicultura** *f.* Crià i explotació de caragols.
45. **llimonera**² *f.* Guarniment per a enganxar a vares o braços un cavall tot sol.
46. **màmia** *f.* Femella amb alguna mamella que no porta llet.
47. **microbisme** *m.* Conjunt de microorganismes d'un medi.
48. **mosquejat -ada** *adj.* Que té taques fosques petites. *Un cavall mosquejat.*
49. **mufar** *v. tr.* Un animal, envestir (algú o alguna cosa) a cops de cap. *El bou va mufar l'amo en veure'l córrer. No t'acostis a la vaca que mufa.*
50. **munyida** *f.* Acció de munyir; l'efecte.
51. **ovicultura** *f.* Crià i explotació d'ovelles.
52. **peixard -a** *adj.* De color blanc i roig, s'aplica als cavalls i al seu pelatge.
53. **peixena** *f.* Pastura **1** **2**.
54. **periople** *m.* Banda còrnica blanquinosa al voltant del casc dels èquids.
55. **piaf** *m.* Trot elevat en què el cavall eleva i reposa alternativament cada parell diagonal d'extremitats sense moure's de lloc.
56. **porcicultura** *f.* Crià i explotació de porcs.
57. **pròpoli** *f.* Pròpolis.
58. **purí** [usat generalment en pl.] *m.* Líquid format per excrements, orina i aigua de neteja de les corts dels porcs, generalment amb un contingut d'aigua superior al 80 %, que, emprat com a adob, es comporta més com un fertilitzant mineral que orgànic. *Fossa de purins.*
59. **ramalar** *v. tr.* Lligar (els animals) pel ramal de manera que uns segueixen els altres.
60. **romer**² **-a** *adj.* De color barrejat de blanc i roig, s'aplica als cavalls i als seu pelatge.
61. **segovi** [usat generalment en pl.] *m.* Llana procedent de segoviar les ovelles.
62. **segoviar** *v. tr.* Esquilar la llana de la cua i les anques (de les ovelles) per a facilitar la còpula.
63. **sericultor sericultora** *m. i f.* Sericultor, sericultora.
64. **sericultura** *f.* Sericultura.
65. **sexar** *v. tr.* Determinar el sexe (d'un animal). *Sexar un pollet en néixer.*
66. **sexatge** *m.* Acció de sexar.
67. **suera** *f.* Dessuador **2**.
68. **tacat -ada** *adj.* Ple de taques.

69. **tempsut -uda** *adj.* Vell, s'aplica a persones i animals.
70. **tord² -a** *adj.* De color barrejat de blanc i negre, s'aplica als èquids i al seu pelatge.
71. **travador** *m.* Part prima de la pota d'un animal situada entre la garreta i la corona, per on se sol travar.
72. **trotó** *m.* Cavall trotador.
73. **tustada** *f.* Tusta.
74. **voleteig** *m.* Acció de voletejar.
75. **xaiada** *f.* Ramat de xais.
76. **xena** *f.* Mesquita.
77. **xisqueta** *f.* Ovella de llana curta i rústega d'una raça pròpia del Pallars.
78. **zoometria** *f.* branca de la morfologia que estudia les mides dels animals.

FILOLOGIA

1. **absolutiu** *m.* 1 Cas de la declinació que, en llengües com ara el basc, caracteritza l'objecte d'un verb transitiu i el subjecte d'un verb intransitiu, per oposició al subjecte d'un verb transitiu. 2 *adj.* Cas absolutiu.
2. **actant** *m.* 1 Argument 3. 2 Funció bàsica en la sintaxi de l'acció narrativa realitzada per un o diversos personatges, éssers o forces.
3. **agentiu** *m.* Complement agent (→).
4. **aimara** *m. i f.* 1 Individu d'un poble que habita una gran part de la conca del llac Titicaca, entre Bolívia i el Perú. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als aimares. *m.* 2 1 Llengua ameríndia parlada a l'altiplà del Perú i Bolívia. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'aimara.
5. **ain** *f.* Setzena lletra dels alfabets hebreu i arameu.
6. **ainu** *m. i f.* 1 Individu d'un poble que habita al nord del Japó, a Sakhalin, Hokkaido i les illes Kurils. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als ainus. *m.* 2 1 Llengua de filiació genètica no resolta parlada pels ainus. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'ainu.
7. **àkan** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'àkan. 2 *m.* Llengua nigerocongolesa parlada a Ghana.
8. **amhàric -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'amhàric. 2 *m.* Llengua afroasiàtica parlada a Etiòpia.
9. **ampelonímia** *f.* Conjunt dels noms dels ceps i dels raïms.
10. **aproximant** *adj.* En fonètic, que s'articula amb un acostament de dos òrgans articuladoris creant una constricció menor que en el cas de les fricatives, la qual no provoca turbulència de l'aire expirat.
11. **articulador** *m.* Òrgan del tracte vocal que intervé en la producció d'un so.
12. **assonàntic -a** *adj.* Que presenta assonància. *Rima assonàntica.*
13. **austronèsic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'austronèsic. 2 *m.* Família de llengües parlades des de Madagascar fins a l'illa de Pasqua i des de Hawaii fins a Nova Zelanda.
14. **azerbaidjanès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de l'Azerbaidjan. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'Azerbaidjan o als seus habitants. *adj. i m.* 2 Àzeri 2.
15. **balutxi** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al balutxi. 2 *m.* Llengua indoiranica parlada al Balutxistan.
16. **benefactiu -iva** *adj.* Que indica la persona que es beneficia de l'acció designada pel verb, s'aplica a alguns complements verbals. *Complement benefactiu.*
17. **bet** *f.* Segona lletra dels alfabets hebreu i arameu.
18. **bizantinista** *m. i f.* Persona versada en bizantinística.
19. **boiximà boiximana** *m. i f.* 1 Individu d'un poble de l'Àfrica sud-occidental, originari del desert de Kalahari. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als boiximans. *m.* 2 1 Grup de llengües parlades a l'Àfrica sud-occidental. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al boiximà.
20. **bubi** *m. i f.* 1 Individu d'un poble que habita a l'illa de Bioko. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als bubis. *m.* 2 1 Llengua bantu parlada a l'illa de Bioko. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al bubí.

21. **caf** *f.* Onzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
22. **catàfora** *f.* 1 Anticipació de què és objecte un element lingüístic dins la mateixa oració o dins el discurs. 2 Element lingüístic que s'interpreta segons un element que apareix posteriorment.
23. **cebuà -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al cebuà. 2 *m.* Llengua austronèsica parlada a les Filipines.
24. **cof** *f.* Dinovena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
25. **comanxe** *m. i f.* 1 1 Individu d'un poble indi d'Amèrica del Nord originari de la regió del riu Yellowstone. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als comanxes. *m.* 2 1 Llengua ameríndia parlada pels comanxes. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al comanxe.
26. **constatatiu -iva** *adj.* Que proporciona informació factual i és susceptible d'ésser ver o fals.
27. **contraexemple** *m.* Exemple que refuta una proposició o una teoria.
28. **contrafactual** *adj.* Que designa situacions irrealment. *Oracions condicionals contrafactuals. Predicat contrafactual.*
29. **cuixític -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al cuixític. 2 *m.* Grup de llengües de la família afroasiàtica.
30. **daic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al daic. 2 *m.* Família de llengües parlades a l'Àsia oriental.
31. **dakota** *m. i f.* 1 1 Individu d'un poble sioux originari de les planes centrals dels Estats Units. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als dakotes. *m.* 2 1 Llengua ameríndia parlada pels dakotes. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al dakota.
32. **dàlet** *f.* Quarta lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
33. **denominal** *adj.* En ling., que deriva d'un nom substantiu. *Un verb denominat.*
34. **deòntic -a** *adj.* Que fa referència a l'obligació, la prohibició o la permissió. *Modalitat deòntica. La perífrasi deòntica haver de més infinitiu.*
35. **dogon** *m. i f.* 1 Individu d'un poble de Mali que habita una regió muntanyosa en la gran corba del Níger. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als dogons.
36. **elamita** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de l'antiga Elam. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'antiga Elam o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua que es parlava a l'antiga Elam. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a aquesta llengua.
37. **engadinès -esa** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'engadinès. 2 *m.* Varietat del retoromànic occidental parlada a Engadina.
38. **epistèmic -a** *adj.* Que fa referència al coneixement o a les creences. *Modalitat epistèmica. El verb deure és un verb modal epistèmic.*
39. **especificador** *adj. i m.* 1 Determinant 2. 2 Constituent sintàctic situat a l'esquerra de l'element que actualitza. *Els determinants i els quantificadors funcionen com a especificadors del nom.*
40. **eusquera** *adj. i m.* Basc 2.
41. **evidencial** *m.* Element lingüístic que indica que una determinada informació prové d'altri o no ha estat contrastada.
42. **existencial** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'existència. *adj.* 2 En ling., que indica l'existència o no-existència d'alguna cosa. *Construcció existencial. Quantificador existencial.*
43. **factiu -iva** *adj.* Relatiu o pertanyent a la factivitat. *Els verbs lamentar i molestar són factius.*
44. **factivitat** *f.* Propietat de les construccions que designen situacions assumides com a vertaderes pels interlocutors de l'acte de parla.
45. **fang²** *m. i f.* 1 1 Individu d'un poble que habita a Gabon, Camerun i Guinea Equatorial. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als fangs. *m.* 2 1 Llengua bantu parlada pels fangs. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al fang.
46. **feroès -esa** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de les illes Fèroe. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a les illes Fèroe o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua germànica parlada a les illes Fèroe. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al feroès.
47. **fitònim** *m.* Nom de planta.
48. **fonador -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la fonació. *Aparell fonador.*
49. **friülà -ana** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural del Friül. 1 2 Relatiu o pertanyent al Friül o als seus habitants. *m.* 2 1 Dialecte retoromànic parlat al Friül. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al friülà.

50. **gal·lurès -esa** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al gal·lurès. 2 *m.* Dialecte de tipus cors parlat al nord-est de Sardenya.
51. **glotalitzat -ada** *adj.* Produït amb una oclusió de la glotis simultània a una oclusió oral, s'aplica a un so.
52. **grenlandès -esa** *adj. i m. i f.* Groenlandès.
53. **guímel** *f.* Tercera lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
54. **gujarati** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al gujarati. 2 *m.* Llengua indoiranica parlada a l'Índia.
55. **gur** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al gur. 2 *m.* Grup de llengües de la família nigerocongolesa.
56. **hagiotoponímia** *f.* Branca de la toponímia que estudia els hagiopònims.
57. **haussa** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al haussa. 2 *m.* Llengua afroasiàtica parlada al nord de Nigèria, al Níger i al Txad.
58. **he** *f.* Cinquena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
59. **het** *f.* Vuitena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
60. **hidronímia** *f.* Branca de la toponímia que estudia els hidrònims.
61. **ictiònim** *m.* Nom de peix.
62. **il·locutiu -iva** *adj.* Que fa referència a la intenció o a la configuració com a pregunta, asserció, ordre, etc., d'un enunciat significatiu. *Acte de parla il·locutiu. Component il·locutiu d'un acte de parla.*
63. **inacusatiu -iva** *adj.* Que té un subjecte gramatical que presenta certes propietats típiques del complement directe, com ara la facilitat de posposar-se al verb o la possibilitat d'ésser pronominalitzat per mitjà del pronom partitiu *en*. *Verb inacusatiu. Construcció inacusativa.*
64. **inserit -ida** *adj.* En gram., que es troba dins d'una altra oració, subordinat a algun constituent d'aquesta. *Una oració, proposició, clàusula inserida.*
65. **interordinat -ada** *adj.* En gram., que conté dues oracions o proposicions que mantenen una relació d'interdependència mútua i expressen relacions de causa i efecte o de tesi i antitesi. *Les oracions condicionals i les concessives pertanyen al grup de les interordinades.*
66. **inuit** *adj. i m. i f.* Esquimal.
67. **ioruba** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al ioruba. 2 *m.* Llengua nigerocongolesa parlada a Nigèria.
68. **jiddisch** [al.] *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al jiddisch. 2 *m.* Llengua germànica parlada per diverses comunitats jueves d'arreu del món.
69. **khmer** *m. i f.* **1** 1 Individu d'un poble asiàtic de raça sud-mongòlica, barrejada amb elements blancs procedents de l'Índia, que constitueix l'estrat de població més antic i més nombrós de Cambodja. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent als khmers. *m.* **2 1** Llengua de la família austroasiàtica parlada a Cambodja. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al khmer.
70. **khoi** *adj. i m. i f.* Hotentot.
71. **kikuiu** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al kikuiu. 2 *m.* Llengua bantu parlada a Kenya.
72. **kimbundu** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al kimbundu. 2 *m.* Llengua bantu parlada a Angola.
73. **ladí -ina** *adj. i m.* 1 Engadinès. 2 Retoromànic.
74. **làmed** *f.* Dotzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
75. **lateralització** *f.* Acció de lateralitzar o de lateralitzar-se; l'efecte.
76. **lateralitzar** *v. tr.* 1 Convertir en lateral (un so). 2 *intr. pron.* Un so, esdevenir lateral.
77. **lingala** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al lingala. 2 *m.* Llengua bantu parlada a la República del Congo.
78. **locutiu -iva** *adj.* Relatiu o pertanyent a la locució, a la manera de produir un enunciat significatiu. *Acte de parla locutiu. Component locutiu d'un acte de parla.*
79. **logudorès -esa** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al logudorès. 2 *m.* Dialecte del sard parlat al Logudoro.
80. **madurès -esa** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al madurès. 2 *m.* Llengua austronèsica parlada a Indonèsia.
81. **malaiàlam** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al malaiàlam. 2 *m.* Llengua dravídica parlada a la regió de Malabar, a l'Índia.

82. **malgaix -a** *adj. i m. i f.* **1** *I* Natural de Madagascar. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Madagascar o als seus habitants. *m.* **2** *I* Llengua austronèsica parlada a Madagascar. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al malgaix.
83. **mandinga** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al mandinga. *2 m.* Grup de llengües nigerocongoleses parlades a l'Àfrica occidental.
84. **manx** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al manx. *2 m.* Llengua cèltica extingida.
85. **massai** *m. i f.* **1** *I* Individu d'un poble africà de pastors nòmades que habita a Sudan, Kenya i Tanzània. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent als massais. *m.* **2** *I* Llengua nilosahariana parlada pels massais. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al massai.
86. **mem** *f.* Tretzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
87. **micronesi -èsia** *adj. i m. i f.* **1** *I* Natural de la Micronèsia. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a la Micronèsia o als seus habitants. *m.* **2** *I* Grup de llengües austronèsiques parlades a la Micronèsia. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al micronesi.
88. **multiplicatiu -iva** *adj.* *I* Que per la seva multiplicació produeix un augment quantitatiu. **2** *Que indica el nombre de vegades que s'augmenta una entitat.* *Els numerals multiplicatius doble, triple i quàdruple.*
89. **nilosaharià -ana** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al nilosaharià. *2 m.* Família de llengües parlades de Mali a Etiòpia i d'Egipte al nord de Tanzània.
90. **nun** *f.* Catorzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
91. **nuorès -esa** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al nuorès. *2 m.* Dialecte del sard parlat a l'àrea central de Sardenya.
92. **oromo** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent a l'oromo. *2 m.* Llengua cuixítica parlada a Etiòpia.
93. **osmanlí** [pl. *-ís*] *adj. i m. i f.* **1** Otomà **1. m.** **2** Llengua turca dels otomans.
94. **osseta** *m. i f.* **1** *I* Individu del poble iranocaucaic d'Ossètia. **1 2** *adj. i m. i f.* Natural d'Ossètia. **1 3** *adj.* Relatiu o pertanyent a Ossètia o als ossetes. *m.* **2** *I* Llengua indoiranica parlada a Ossètia. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'osseta.
95. **oxímoron** *m.* Figura retòrica, variant de l'antítesi, que consisteix a posar de costat mots o unitats sintàctiques de sentit oposat.
96. **paixtu** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al paixtu. *2 m.* Llengua indoiranica parlada a l'Afganistan.
97. **papiraci -àcia** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al papir. *2* En bot., que té la consistència del paper.
98. **performatiu -iva** *adj.* Que, pel sol fet d'ésser enunciat, es realitza l'acció que expressa. *L'expressió ho prometo és performativa.*
99. **perlocutiü -iva** *adj.* Referit als efectes que l'emissor vol provocar en el receptor per mitjà d'un enunciat significatiu. *Acte de parla perlocutiü. Component perlocutiü d'un acte de parla.*
100. **pidgin** *m.* Codi lingüístic creat a partir de dues o més llengües en situació de contacte l'ús del qual està restringit a àmbits determinats, com ara les relacions comercials.
101. **preaccentuat -ada** *adj.* Que exigeix que l'accent recaigui en la síl·laba prèvia i, si aquesta conté una vocal mitjana, que la vocal sigui oberta, s'aplica als sufixos. *El sufix preaccentuat -ic del mot atòmic.*
102. **preverb** *m.* Preverbi.
103. **preverbi** *m.* Prefix adjuntat a una forma verbal.
104. **realitzatiü -iva** *adj.* Performatiu.
105. **reix** *f.* Vintena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
106. **romandalusí -ina** *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al romandalusí. *La lírica romandalusina.* *2 m.* Dialecte romànic parlat a al-Àndalus. *El romandalusí oriental.* *3 m.* Conjunt de dialectes romandalusins.
107. **romandalusisme** *m.* Mot o forma d'origen romandalusí.
108. **romani²** [pl. *-ís*] *adj.* *I* Relatiu o pertanyent al romaní. *2 m.* Llengua indoiranica parlada pels gitanos de l'Europa central.
109. **ròtic -a** *adj.* En fonètic., que s'articula amb un o diversos contactes o constriccions ràpides i breus entre dos òrgans articuladoris, generalment l'àpex de la llengua i els alvèols.
110. **ruandès -esa** *adj. i m. i f.* **1** *I* Natural de Ruanda. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Ruanda o als seus habitants. *m.* **2** *I* Llengua del grup bantu parlada a Ruanda. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al ruandès.

111. **sàmec** *f.* Quinzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
112. **sami** *adj. i m. i f.* Lapó.
113. **san** *adj. i m. i f.* Boiximà.
114. **sango** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al sango. 2 *m.* Llengua nigerocongolesa parlada a la República Centreafricana.
115. **sasserès -esa** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de Sàsser. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Sàsser o als seus habitants. *m.* 2 1 Dialecte del sard parlat a Sàsser i la seva regió. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a aquest dialecte.
116. **sil·labificació** *f.* Procés d'assignació d'estructura sil·làbica a una seqüència fonològica.
117. **sinologia** *f.* Estudi de la llengua, de la cultura i de la civilització xinesa.
118. **sonicitat** *f.* Propietat dels sons del llenguatge que els fa més o menys prominents en una seqüència i es basa sobretot en el grau de constricció del tracte vocal.
119. **supraglòtic -a** *adj.* Supraglotal.
120. **suprasegmental** *adj.* Relatiu o pertanyent a seqüències de més d'un segment fònic. *L'entonació és un fenomen suprasegmental. Fonologia suprasegmental.*
121. **tarbener -a** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de Tàrbena. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Tàrbena o als seus habitants. *m.* 2 1 Parlar del valencià meridional parlat a Tàrbena. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a aquest parlar.
122. **tarbení -ina** *adj. i m. i f.* Tarbener.
123. **tasmanià tasmaniana** *m. i f.* 1 1 Individu d'un poble melanesi, que habitava l'illa de Tasmània. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als tasmanians. *m.* 2 1 Llengua extingida de filiació genètica no resolta parlada a Tasmània. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al tasmanià.
124. **telugu** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al telugu. 2 *m.* Llengua dravídica parlada a l'Índia.
125. **terminòleg terminòloga** *m. i f.* Persona versada en terminologia.
126. **tet** *f.* Novena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
127. **toponimista** *m. i f.* Persona versada en toponímia.
128. **tsade** *f.* Divuitena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
129. **tupí**³ [pl. -ís] *m. i f.* 1 1 Individu d'un poble de l'Amèrica meridional que comprèn nombroses tribus escampades sobretot pel Brasil, tot al llarg de la costa atlàntica i les conques de l'Amazones i els seus afluents. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als tupís. *m.* 2 1 Grup de llengües ameríndies parlades al Brasil. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al tupí.
130. **turcman -a** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de Turkmenistan. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Turkmenistan o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua altaica parlada al Turkmenistan. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al turcman.
131. **vau** *f.* 1 Sisena lletra dels alfabetos hebreu i arameu. *f.* 2 Semiconsonant velar.
132. **wòlof** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al wòlof. 2 *m.* Llengua nigerocongolesa parlada al Senegal.
133. **xeiene** *m. i f.* 1 1 Individu d'un poble originari de les planes centrals dels Estats Units. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als xeienes. *m.* 2 1 Llengua ameríndia parlada pels xeienes. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al xeiene.
134. **xin** *f.* Vint-i-unena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
135. **zain** *f.* Setena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
136. **zoònim** *m.* Nom d'animal.

FILOSOFIA

1. **absolutesa** *f.* Qualitat d'absolut. *L'absolutesa de les seves opinions.*
2. **agustinisme** *m.* Augustinisme.
3. **apofàntic -a** *adj.* Susceptible d'ésser qualificat de ver o de fals. *Enunciat apofàntic.*
4. **apofàtic -a** *adj.* Que afirma mitjançant negacions. *Llenguatge apofàtic. Expressió apofàtica.*
5. **aporètic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'aporia.

6. **aporia** *f.* Dificultat lògica insuperable.
7. **averroista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a Averrois o a l'averroisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor de l'averroisme.
8. **axiològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'axiologia.
9. **bergsonià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Henri Bergson o a la seva filosofia.
10. **biologisme** *m.* Tendència a interpretar la realitat natural o cultural a partir de models biològics.
11. **cientista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al cientisme. 2 *adj. i m. i f.* Partidari del cientisme.
12. **conflictologia** *f.* Estudi científic dels conflictes i llur resolució.
13. **constatatiu -iva** *adj.* Que proporciona informació factual i és susceptible d'ésser ver o fals.
14. **contraexemple** *m.* Exemple que refuta una proposició o una teoria.
15. **cosificació** *f.* Acció de cosificar; l'efecte.
16. **cosificar** *v. tr.* Reificar.
17. **cosmovisió** *f.* Visió global del món i del lloc que hi ocupa l'ésser humà, que orienta la interpretació i la valoració de l'existència.
18. **decidibilitat** *f.* Qualitat de decidible.
19. **decidible** *adj.* 1 Que es pot decidir. 2 En lòg., que es pot decidir si és ver o no o si és o no millor. *Enunciat decidible. Opció decidible.*
20. **definibilitat** *f.* Qualitat de definible.
21. **desconstrucció** *f.* 1 Mètode d'anàlisi textual de la filosofia contemporània consistent a invertir el procés de construcció d'un text. 2 Corrent de la teoria literària del segle XX que detecta les oposicions constitutives del pensament occidental en la retòrica dels textos literaris i filosòfics.
22. **desconstruir** *v. tr.* Practicar la desconstrucció. *Desconstruir un text.*
23. **eidètic -a** *adj.* En fil., relatiu o pertanyent a l'essència.
24. **einsteinianà -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Albert Einstein o a les seves teories.
25. **escolarca** *m.* Director d'una escola filosòfica antiga.
26. **existencial** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'existència. *adj.* 2 En ling., que indica l'existència o no-existència d'alguna cosa. *Construcció existencial. Quantificador existencial.*
27. **existencialisme** *m.* Corrent filosòfic centrat en l'anàlisi de l'existència humana.
28. **existencialista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'existencialisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor de l'existencialisme.
29. **finitud** *f.* Qualitat de finit.
30. **galileà -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Galileu o a les seves teories.
31. **gnoseologia** *f.* Teoria filosòfica del coneixement.
32. **heideggerià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Martin Heidegger o a la seva filosofia.
33. **holisme** *m.* Doctrina que considera que certes realitats formen un tot que no es pot reduir a la suma de les parts.
34. **indecidible** *adj.* No decidible.
35. **innatista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'innatisme. 2 *adj. i m. i f.* Partidari de l'innatisme.
36. **intensió** *f.* Comprensió 2.
37. **internalisme** *m.* Teoria epistemològica que explica el desenvolupament del coneixement científic a partir de factors interns a la ciència mateixa.
38. **keplerianà -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Johannes Kepler o a les seves teories astronòmiques.
39. **metapsicològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la metapsicologia.
40. **neoescolàstic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la neoescolàstica. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor de la neoescolàstica. 3 *f.* Corrent filosòfic que a partir del segle XIX preconitza el retorn als grans clàssics medievals, especialment a Tomàs d'Aquino.
41. **neokantià -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al neokantisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor del neokantisme.
42. **neokantisme** *m.* Corrent filosòfic de la segona meitat del segle XIX i el començament del segle XX que preconitza el retorn a Kant.
43. **neopitagòric -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al neopitagorisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor del neopitagorisme.

44. **neopitagorisme** *m.* Corrent filosòficoreligiós dels segles I aC i I dC, inspirat en les antigues doctrines pitagòriques.
45. **neoplatònic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al neoplatonisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor del neoplatonisme.
46. **neoplatonisme** *m.* Moviment filosòfic inspirat en Plató, que apareix al segle III dC, i té en Plotí el seu principal representant.
47. **neopositivisme** *m.* Doctrina filosòfica que actualitza la tradició positivista, conjugant-la amb el cultiu de la lògica i extremant la crítica metafísica.
48. **neopositivista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al neopositivisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor del neopositivisme.
49. **neotomisme** *m.* Tendència filosòfica principal de la neoescolàstica, caracteritzada pel retorn al tomisme.
50. **neotomista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al neotomisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor del neotomisme.
51. **newtonià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Isaac Newton o a les seves teories.
52. **noema** *m.* Objecte de la noesi.
53. **noemàtic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent al noema.
54. **noesi** *f.* Acte d'intel·lecció.
55. **occamisme** *m.* Doctrina filosòfica de Guillem d'Occam i dels seus seguidors.
56. **performatiu -iva** *adj.* Que, pel sol fet d'ésser enunciat, es realitza l'acció que expressa. *L'expressió ho prometo és performativa.*
57. **plotinisme** *m.* Filosofia de Plotí i dels seus seguidors.
58. **polisil·logisme** *m.* Successió encadenada de sil·logismes de manera que la conclusió de cada un, excepte la del darrer, és una premissa del següent.
59. **postkantiana -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent als postkantians. 2 *m.* Filòsof idealista de l'època del Romanticisme.
60. **presocràtic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent als presocràtics. 2 *m.* Filòsof anterior a Sòcrates.
61. **reduccionisme** *m.* Doctrina o actitud que redueix o que tendeix a reduir una realitat d'un nivell a una d'un altre.
62. **reificació** *f.* Acció de reificar; l'efecte.
63. **reificar** *v. tr.* Transformar (una idea, una qualitat, una funció) en una cosa, concebre-la per analogia a l'estructura de les coses.
64. **rousseauiana -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a Jean-Jacques Rousseau o a la seva filosofia. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor de Rousseau.
65. **sociologista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al sociologisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Partidari del sociologisme.
66. **subsumir** *v. tr.* Considerar (un objecte, un individu) comprès en un conjunt, en una categoria.
67. **ucronia** *f.* Concepció imaginària de fets esdevinguts en un temps ideal.
68. **utilitarista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'utilitarisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Partidari de l'utilitarisme. 3 Que només s'interessa per allò que és o pot ésser útil.
69. **voltairià -ana** *adj.* Volterià.
70. **volterià -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a Voltaire o a la seva filosofia. *adj.* 2 Que té una actitud escèptica, irònica, irreverent.

FÍSICA EN GENERAL

1. **biofísic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la biofísica. 2 *f.* Aplicació de les diverses branques de la física a l'estudi dels sistemes biològics. 3 *m.* i *f.* Persona versada en biofísica.
2. **covariant** *adj.* Que presenta covariància.
3. **exergia** *f.* Màxima quantitat de treball útil que es pot obtenir d'una transformació termodinàmica.
4. **fractal** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a una fractal o a les fractals. 2 *f.* Model matemàtic o objecte real que manté la seva forma essencial, fragmentada i irregular, encara que variï l'escala d'observació.

5. **hiperbàric** **-a** *adj.* Que té una pressió superior a la pressió atmosfèrica. *Cambra hiperbàrica.*
6. **isoelèctric** **-a** *adj.* Que presenta el mateix nombre de càrregues positives que de negatives.
7. **microestat** *m.* En fís., estat microscòpic.
8. **nivologia** *f.* Ciència que estudia les formes i els moviments de la neu.

FÍSICA NUCLEAR

1. **gauge** [fr.] *m.* Contrast 5.
2. **multiplicatiu** **-iva** *adj.* 1 Que per la seva multiplicació produeix un augment quantitatiu. 2 Que indica el nombre de vegades que s'augmenta una entitat. *Els numerals multiplicatius* doble, triple i quàdruple.
3. **nucleosíntesi** *f.* Fusió de protons i neutrons o de nuclis d'elements químics lleugers per formar nuclis d'elements químics pesants a l'interior dels estels.

FONGS I LÍQUENS

1. **acrasiomicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs ameboides que no formen plasmodis. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
2. **alzinenc** *m.* Bolet comestible de l'ordre de les boletals, robust, de peu groguenc i aspre, porus grocs i carn compacta, que es torna vermella i després s'enfosqueix en contacte amb l'aire, que viu als alzinars i a les suredes (*Leccinum lepidum*).
3. **arquiascomicets** *m. pl.* 1 Classe primitiva de fongs de la divisió dels ascomicots, sense fructificacions, que comprèn els fongs del gènere *Taphrina*, que causen els arrufats, i alguns llevats del gènere *Schizosaccharomyces*. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
4. **artonials** *f. pl.* 1 Ordre d'ascomicets amb ascus bitunicats, molt sovint associats a l'alga *Trentepohlia* per a formar líquens, especialment vora la costa. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
5. **ascomicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs amb ascus, que comprèn les classes arquiascomicets, sacaromicets i ascomicets. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
6. **aspergil** *m.* Floridura del gènere *Aspergillus*, de l'ordre de les eurocials, amb els conidis agrupats en una massa esfèrica sobre una vesícula.
7. **aulinell** *m.* Alzinoi.
8. **basidiomicots** *m. pl.* 1 Divisió de bolets molt evolucionats, ben adaptats al medi terrestre, saprotròfics, paràsits o micorizògens, caracteritzats per la presència de basidis. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
9. **bateó** *m.* Llenega.
10. **boletals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets, de carn homogènia, amb els porus fàcilment separables, gairebé sempre micorizògens, al qual pertanyen els surenys, els mollerics, els mataparents i les cames de perdiu. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
11. **cantarel·lals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, de consistència carnosa, amb superfície esporífera situada sobre plecs, com les trompetes, làmines bifurcades, com el rossinyol, o agulletes, com el bolet de bou. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
12. **caramel·losa** *f.* 1 Llenega rosàcia (→). 2 **caramel·losa blanca** Llenega blanca (→).
13. **celomicets** *m. pl.* 1 Grup de fongs anamòrfics o deuteromicets, que formen els conidis en picnidis o acèrvuls i sovint són paràsits. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
14. **cetrària** *f.* Lliquen del gènere *Cetraria* i gèneres afins de l'ordre de les lecanorals, de tal·lus laciniat i amb apotecis marginals, freqüent a les muntanyes, com el liquen d'Islàndia.
15. **clavària** *f.* Bolet dels gèneres *Clavaria*, *Clavariadelphus*, *Clavulina*, *Clavulinopsis* o afins, del grup dels afil·loforats, de cos fructífer claviforme o molt estirat, simple o més o menys ramificat.

16. **clavicipitals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs ascomicets, formadors d'estromes amb peritecis, al qual pertany la banya de sègol. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
17. **col·líbia** *f.* 1 Bolet del gènere *Collybia*, de l'ordre de les tricolomatals, de peu tenaç. 2 **col·líbia llefiscosa** Col·líbia de barret brunenc, de tacte de mantega i de cama tova i dilatada a la base (*Collybia butyracea*).
18. **compostatge** *m.* Procés de preparació de compost per a l'adobament de la terra.
19. **cortinarials** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets, amb làmines aviat tenyides de bru ferruginós, ocraci o negrós per la maduració de les espores, al qual pertanyen moltes espècies micorizògenes, com en els gèneres *Cortinarius* i *Hebeloma*, o saprotròfiques, com en els gèneres *Stropharia* i *Pholiota*, i poques espècies comestibles, entre les quals hi ha el pollancró, el carlí i el cortinari gros. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
20. **deuteroliquen** *m.* Deuteromicet que ha sofert una liquenificació.
21. **discolíquens** *m. pl.* 1 Grup polifilètic de líquens de la classe dels ascomicets, amb apotecis. *m.* 2 Individu d'aquest grup.
22. **erisifals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs ascomicets, paràsits sobre fulles i tiges de plantes vasculars, on formen conidis pulverulents i clistotecis, al qual pertanyen els oïdis. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
23. **escarlot** *m.* 1 Carlet. 2 **escarlot de pi** Garlandí.
24. **esclatabutzes** *m.* Molleric.
25. **esclata-sabates** *m.* Molleric.
26. **esclerodermatals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs gasteromicets, de peridi molt gruixut, d'obertura irregular, i gleba sovint negra, com la pota de cavall i l'estrelleta higromètrica. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
27. **estepereny** *m.* 1 Esteperol. 2 Fredolic 2 1.
28. **estereals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, que comprèn nombrosos bolets lignícoles, en forma de crosta llisa, com els dels gèneres *Pulcherricium* i *Pentiochora*, de crosta amb agulles, com els del gènere *Steccherinum*, de crosta amb el marge aixecat, com els del gènere *Stereum*, o petita cassoleta, com els del gènere *Auriculariopsis*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
29. **eumicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs que comprèn els fongs veritables, amb presència de quitina en la paret cel·lular. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
30. **eurocials** *f. pl.* 1 Ordre de fongs ascomicets, amb petits clistotecis i una fase anamòrfica sovint formada per floridures, al qual pertanyen els penicil·lis i els aspergils. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
31. **fal·lals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs gasteromicets, de peridi gelatinós, blanc per fora i en forma d'ou, que es trenca per deixar sortir el receptacle, blanc o de colors vius, que s'expandeix exposant la gleba, viscosa i pudent, a la visita dels insectes, al qual pertanyen el cranc i l'ou del diable. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
32. **farineta** *f.* 1 En bot., farinera. 2 Moixernó blanc (→).
33. **fongo** *m.* Alzinenc.
34. **ginesterola** *f.* 1 Rossinyol 2 1. 2 **ginesterola de pi** Camagroc.
35. **glomals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs zigomicets, de vida simbiòtica obligada amb les arrels de moltes plantes vasculars. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
36. **gomfals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, carnosos, al qual pertanyen el got de vi i els peus de rata. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
37. **heterobasidiomicets** *m. pl.* 1 Grup heterogeni de fongs basidiomicets, sovint gelatinosos, caracteritzats per tenir basidis amb septes transversals o longitudinals, o atípics. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
38. **himenocuetals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, que comprèn bolets de soca de carn bruna i formes diverses, com ara de crosta o de mènula, sovint actius destructors d'arbres morts o debilitats. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
39. **inoperculat -ada** *adj.* 1 Mancat d'opercle. *m. pl.* 2 1 Grup de fongs ascomicets que expulsen les espores per un porus apical de l'asc, sense que hi hagi un opercle. 2 2 *m.* Individu d'aquest grup.
40. **labirintulomicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs del grup dels pseudofongs, de vida aquàtica i cèl·lules que es desplacen per l'interior de tubs elàstics. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
41. **laboulbenials** *f. pl.* 1 Ordre de petits fongs ascomicets, molt especialitzats en viure paràsits sobre insectes. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.

42. **leocials** *f. pl.* 1 Gran ordre de fongs ascomicets, d'ascos inoperculats i unitunicats, que comprèn petits bolets que són apotecis sèssils o estipitats. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
43. **leprària** *f.* Lliquen pulverulent del gènere *Lepraria* i gèneres afins, format gairebé exclusivament per soredis i mai amb ascomes.
44. **licoperdals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs gasteromicets, d'espores arrodonides i capil·lici filamentós i elàstic, amb peridi membranós i obertura per un porus, al qual pertanyen els pets de llop. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
45. **llorell** *m.* 1 Blavet 3 1. 2 Llorà blanca (→). 3 Llorà verda (→). 4 Blava 2.
46. **marasmi** *m.* Bolet del gènere *Marasmius*, de l'ordre de les tricolomatals, en general petit i de peu tenaç, saprotrofic i adaptat a deshidratacions periòdiques.
47. **matadona** *f.* Girgola d'olivera (→).
48. **matsutake** *m.* Bolet de l'ordre de les tricolomatals, semblant al garlandí, molt perfumat, que és apreciat al Japó (*Tricholoma matsutake*).
49. **micena** *f.* 1 Bolet del gènere *Mycena*, de l'ordre de les tricolomatals, en general de mida petita, de barret conicocampanulat i peu llarg i esvelt. 2 **micena de les pinyes** Micena de barret cònic i coloració rosada, que viu sobre les pinyes (*Mycena seynesii*). 3 **micena neta** Micena de barret rosat o blavós i típica olor de patata crua (*Mycena pura*).
50. **mixomicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs ameboides, que comprèn els mixomicets i classes afins. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
51. **modeguí** *m.* Alzinenc.
52. **moixeró** *m.* Moixernó 1.
53. **moixina**³ *f.* Cama-sec.
54. **mollic** *m.* Molleric.
55. **monilials** *f. pl.* 1 Ordre de fongs deuteromicets hifomicets, caracteritzats per la formació de conidis en contacte amb l'exterior, sobre conidiòfors cespitosos. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
56. **múcor** *m.* Floridura grisa del gènere *Mucor*, de l'ordre de les mucorals, freqüent sobre excrements i substrats rics en matèria orgànica.
57. **murga**² *f.* Múrgola.
58. **murgolera** *adj.* **cassoleta murgolera** V. **cassoleta**.
59. **negrentí** *m.* Fredolic 2.
60. **nidularials** *f. pl.* 1 Ordre de fongs gasteromicets, amb basidiomes en forma de petit gresol, a l'interior dels quals maduren òrgans esporífers aplanats que seran dispersats per l'impacte de gotes de pluja, al qual pertanyen els niuets. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
61. **oomicots** *m. pl.* 1 Divisió de pseudofongs, que comprèn els oomicets i classes afins. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
62. **orxeller orxellera** *m. i f.* Persona dedicada a recollir l'orxella i a preparar el tint que se n'obté.
63. **palomina** *f.* Bolet comestible de l'ordre de les agaricals, semblant a l'apagallums, però no tan gros i amb l'anell bru per sota (*Macrolepiota konradii* i espècies afins).
64. **pamperol** *m.* Bolet de l'ordre de les pluteals, gros i viscos, de barret gris o gris blanquinós, cama amb volva i làmines rosades, que viu en indrets rics en herba o restes de gramínies (*Volvaria gloiocephala*).
65. **pampinella** *f.* Pamperol.
66. **peixigà** *m.* Camperol 3 1.
67. **penicil·li** *m.* Floridura del gènere *Penicillium*, de l'ordre de les eurocials, amb els conidis disposats formant pinzellets.
68. **pirenolíquens** *m. pl.* 1 Grup artificial de fongs ascomicets que han sofert liquenificació, caracteritzats per formar les espores en peritecis. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
69. **plasmidioforomicets** *m. pl.* 1 Classe de fongs ameboides, de vida endocel·lular, com ara el causant de l'hèrnia de la col. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
70. **pluteals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets caracteritzats per la presència d'espores rosades. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
71. **polípor** *m.* Bolet de soca del gènere *Polyporus*, de carn coriàcia, peu central i porus.

72. **poliporals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, que comprèn bolets de soca amb peu central, lateral o absent, i himeni en porus, rarament sobre làmines. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
73. **porials** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, amb l'himeni amb porus o làmines i carn coriàcia o tendra, de color blanc o clar, al qual pertanyen la majoria de bolets de soca, com ara el bolet d'esca, el bolet de soca zonat i la sabatera. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
74. **quitridiomicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs, que comprèn els quitridiomicets. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
75. **ramària** *f.* Bolet del gènere *Ramaria*, de l'ordre de les gomfals, de basidioma ramificat coral·loide, com ara els peus de rata.
76. **ratapeus** *m.* Peu de rata (→).
77. **regera** *adj.* **cualbra regera** V. *cualbra*.
78. **rogic** *m.* Lleterola roja (→).
79. **rosteta** *f.* Groguet 2.
80. **roureny** *m.* Flota de roure (→).
81. **rovellona** *f.* Rovellola 1.
82. **rovellonaire** *m. i f.* 1 Persona que cull rovellons. 2 Recl·lector de rovellons, per vendre.
83. **russulals** *f. pl.* 1 Gran ordre de fongs basidiomicets, de carn granelluda, tots ells micorizògens i alguns molt apreciats per menjar, com el rovelló i la lloira. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
84. **sacaromicetals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs sacaromicets, al qual pertany el llevat del pa. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
85. **sacaromicets** *m. pl.* 1 Classe de fongs de la divisió dels ascomicots, sense ascomes, que sovint tenen organització de llevat i es multipliquen per gemmació. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
86. **tafrinals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs arquiасomicets, que causen els arrufats. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
87. **teleforals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets afil·loforats, de carn seca, sovint bruna o negrosa, i himeni llis, amb agulletes o amb porus, al qual pertanyen les espècies dels gèneres *Thelephora*, *Hydnellum* i *Boletopsis*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
88. **tòfola** *f.* Tòfona negra (→).
89. **tricolomatals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs basidiomicets, amb làmines, de carn fibrosa i homogènia, i espores blanques o clares, al qual pertanyen espècies micorizògenes, com la llenega, el carlet i el fredolic, i espècies saprotròfiques, com les micenes i els marasmis. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
90. **trompallot** *m.* Sureny fosc (→).
91. **tuberals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs ascomicets, actualment inclòs a l'ordre de les pezizals, amb els ascis continguts a l'interior d'una massa carnosa, lligada a les arrels de plantes superiors, com el roure, l'alzina o l'avellaner. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
92. **tulostomatals** *f. pl.* 1 Ordre de fongs gasteromicets, pedunculats i amb el peridi obert a l'exterior per un ostiol, al qual pertanyen els palets de tambor. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
93. **vacassa** *f.* Molleric de muntanya (→).
94. **vermellet** *m.* Cualbra vermella (→).
95. **vermelleta** *f.* Cualbra vermella (→).
96. **xaberniscle** *m.* Groguet 2.
97. **xiitake** *m.* Bolet comestible del grup dels basidiomicets, d'aspecte semblant a la gírgola de panical, amb làmines serrades, molt conreat principalment al Japó sobre fusta de planifolis (*Lentinus edodes*).
98. **xilarials** *f. pl.* 1 Ordre de fongs ascomicets, lignícoles, amb peritecis sovint reunits sota la superfície d'estromes negrosos, al qual pertanyen els dits de mort. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
99. **zigomicots** *m. pl.* 1 Divisió de fongs, que comprèn els zigomicets i els tricomicets. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.

GENEALOGIA I HERÀLDICA

1. **abaixat -ada** *adj.* 1 En heràld., que ocupa en l'escut una posició més avall que la que és habitual. *Una faixa abaixada.* 2 En heràld., dirigit cap a la punta de l'escut. *Una espasa abaixada. Un vol abaixat.*
2. **abraç** *m.* En heràld., peça que resulta de la divisió de l'escut per dues diagonals que, sortint dels angles dels flancs o de la meitat de dues vores juxtaposades, es reuneixen a la meitat del flanc o a l'angle oposats.
3. **abraçat -ada** *adj.* En heràld., que conté un abraç.
4. **abscís -issa** *adj.* En heràld., escurçat de manera que no toca les vores de l'escut. *Una creu abscissa.*
5. **acoblant** *adj.* En heràld., que s'entortolliga a una altra, s'aplica a una figura.
6. **acollatant** *adj.* Rapinyant.
7. **agafant** *adj.* Empunyant.
8. **aguantador** *m.* Figura no humana ni animal que aguanta o acompanya un escut heràldic.
9. **alerió** *m.* En heràld., àguila petita sense bec ni potes i amb el vol abaixat.
10. **axiològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'axiologia.
11. **badge** [angl.] *m.* Distintiu propi de l'heràldica britànica, col·locat com un additament de les armories i de les cimeres.
12. **beffroi** [fr.] *m.* Vaire gran (→).
13. **bicrucífer** *m.* Conjunt que resulta d'una creu ressaltant sobre un sautor o un flanquís.
14. **bixa²** *f.* Serpent representada amb el cos enroscat formant nusos.
15. **blasonista** *m. i f.* Persona versada en el blasó.
16. **braquígraf braquígrafa** *m. i f.* Persona versada en braquigrafia.
17. **braquigrafia** *f.* branca de la paleografia dedicada a l'estudi i la interpretació de les abreviatures.
18. **braquigràfic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la braquigrafia.
19. **burela** *f.* En heràld., faixa disminuïda que equival, en amplària, a la meitat de la faixa ordinària.
20. **capat -ada** *adj.* En heràld., que presenta dues diagonals que surten del mig de la vora superior de l'escut i acaben als angles de la punta.
21. **castellologia** *f.* Estudi dels castells i de les fortificacions.
22. **centellat -ada** *adj.* En heràld., que presenta dents d'angles obtusos, s'aplica a una línia de partició o a una peça. *Una faixa centellada.*
23. **cerber** *m.* En heràld., representació d'un animal fabulós en forma de gos de tres caps amb cua de drac i serps entortolligades al voltant del cos.
24. **ciclamor** *m.* Orla rodona, present en alguns escuts heràldics.
25. **cognàtic -ícia** *adj.* Relatiu o pertanyent al cognat o a la cognació.
26. **comble** *m.* Cap d'un escut heràldic reduït a la meitat de la seva alçada.
27. **contrabandat -ada** *adj.* En heràld., que presenta contrabandes.
28. **crancelí** *m.* Figura heràldica en forma de banda, generalment corbada amunt, que representa un segment d'una corona.
29. **crequier** *m.* Figura heràldica que representa una prunera o un cirerer bord amb les arrels i les branques en forma de canelobre de set braços.
30. **dentelat -ada** *adj.* En heràld., que presenta dents més petites i nombroses que el dentat.
31. **descentori** *m.* Taula genealògica usada per a indicar el nombre de línies ascendents d'una persona respecte d'una altra.
32. **devorant** *adj.* En heràld., que devora una figura humana, de la qual només es veu la meitat superior. *Una serp devorant.*
33. **emblemàtic emblemàtica** *m. i f.* Persona versada en l'estudi dels emblemes.
34. **empunyant** *adj.* En heràld., que agafa un objecte, s'aplica a una mà o a una pota.
35. **encaixat -ada** *adj.* En heràld., que conté un encaix.
36. **enfilant** *adj.* En heràld., que travessa una corona, un anellet o una mola, s'aplica a una peça o moble allargat.
37. **engolant** *adj.* En heràld., que engola una peça, s'aplica a un cap.

38. **essorant** *adj.* En heràld., representat en actitud de prendre volada, amb el cap enlaire i el vol obert i abaixat. *Una àguila essorant.*
39. **exlibrístic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent als ex-libris o a l'exlibrisme.
40. **flanquí** *m.* Sautor reduït a la meitat de la seva amplària.
41. **francantó** *m.* Cantó 3.
42. **francquarter** *m.* Peça heràldica equivalent al primer quarter d'un escut quarterat.
43. **freta** *f.* Moble heràldic format per una cotissa i una llista entrecreuant-se amb una malla gran abismada.
44. **granducal** *adj.* Relatiu o pertanyent al gran duc o al gran ducat.
45. **hipogriu** *m.* Animal fabulós la meitat superior del qual és àguila i la inferior cavall.
46. **hircogall** *m.* Animal fabulós representat per un gall amb cap de boc.
47. **implexió** *f.* Percentatge de pèrdua d'avantpassats teòrics en una generació concreta, tenint per norma que tots són diferents.
48. **licocèfal -a** *adj.* Que té cap de llop. *Àguila licocèfala.*
49. **lleopardat** *adj.* **lleó lleopardat** V. lleó.
50. **mancant** *adj.* En heràld., que manca de la meitat dreta o sinistra, s'aplica a una figura o a un moble. *Flor de lis mancant a dreta.*
51. **mantícora** *m.* Animal fabulós amb cos de tigre, cap d'home vell, banyes llargues en espiral i boca amb tres rengles de dents.
52. **melusina** *f.* Ésser imaginari que es representa amb una sirena que es banya en una tina.
53. **nebodastra** *f.* Filla d'un germanastre o d'una germanastra.
54. **nebodastre** *m.* Fill d'un germanastre o d'una germanastra.
55. **onclastre** *m.* Germà d'un padrastra o d'una madrastra.
56. **opínic** *m.* Animal fabulós amb cap i coll de griu, ales de drac, cos de lleó i cua de camell.
57. **palar** *adj.* **línia paler** V. línia.
58. **pentalfa** *f.* Moble heràldic en forma d'estrella pentagonal buida formada per un filet sense solució de continuïtat.
59. **quadrilòbul** *m.* Moble heràldic en forma de quatre lòbuls units.
60. **quadrineboda** *f.* Filla del rebesnebot o de la rebesneboda.
61. **quadrinebot** *m.* Fill del rebesnebot o de la rebesneboda.
62. **quadrioncle** *m.* Germà del rebesavi o de la rebesàvia.
63. **quadrítia** *f.* Germana del rebesavi o de la rebesàvia.
64. **rebesneboda** *f.* Filla del besnebot o de la besneboda.
65. **rebesnebot** *m.* Fill del besnebot o de la besneboda.
66. **rebesoncle** *m.* Germà del besavi o de la besàvia.
67. **rebestia** *f.* Germana del besavi o de la besàvia.
68. **ressogra** *f.* Mare del sogre o de la sogra.
69. **ressogre** *m.* Pare del sogre o de la sogra.
70. **sextifoli** *m.* Moble heràldic que representa una flor perforada de sis pètals arrodonits i puntuts.
71. **sostenint** *adj.* 1 En heràld., que porta una figura unida al damunt, s'aplica a una peça. 2 Que té el terç superior d'un esmalt diferent del seu i diferent del camper, s'aplica al cap o al peu d'un escut.
72. **tiastra** *f.* Germana del padrastra o de la madrastra.
73. **tresneboda** *f.* Filla del besnebot o de la besneboda.
74. **tresnebot** *m.* Fill del besnebot o de la besneboda.
75. **trinxat² -ada** *adj.* En heràld., dividit en dues parts iguals mitjançant un traç diagonal que va de l'angle dret del cap al sinistre de la punta, s'aplica a un escut, un quarter o una peça.
76. **trisquila** *f.* Figura heràldica consistent en tres cames torçades pel genoll i unides en perla revessada per la part de dalt.
77. **vexil·lològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la vexil·lologia.
78. **zigzagat -ada** *adj.* En heràld., dividit en dues parts iguals per una línia trencada formant angles aguts que toquen la vora de l'escut. *Un escut zigzagat.*

GEOGRAFIA

1. **antihorari** *adj.* *sentit antihorari* V. *sentit* _.
2. **arrumbament** *m.* Acció d'arrumbar; l'efecte.
3. **atol** *m.* Illa de les mars tropicals, de forma més o menys circular, constituïda per esculls coral·lins que formen un cinyell que encercla una llacuna central d'aigües marines somes.
4. **badland** [angl.] [usat generalment en pl.] *m.* Forma de relleu de les roques toves argiloses i margoses pròpia de certes àrees àrides i subdesèrtiques, caracteritzada per la formació generalitzada de xaragalls i d'interfluvis molt estrets que formen una xarxa molt densa.
5. **caï** *m.* Formació insular típica de la regió intertropical atlàntica d'Amèrica.
6. **canyó**² *m.* 1 Pas estret o gorja profunda excavada per un riu, que es troba especialment en paisatges calcaris. 2 **canyó submarí** Vall submarina estreta i de secció en forma de V excavada al talús continental.
7. **centrografia** *f.* Estudi estadístic que mesura la tendència central i la dispersió de punts a l'espai.
8. **cogulló** *m.* Cim de forma cònica, aïllat o a l'interior d'una serra. *El cogulló de Sallent.*
9. **connectivitat** *f.* Grau de connexió interna dels vèrtexs d'una xarxa territorial.
10. **cuesta** *f.* Relleu tabular lleugerament inclinat i dissimètric que presenta un front rost, coincident amb un estrat dur, i un revés suau.
11. **diapir** *m.* Anticlinal en què les capes més internes, mòbils i plàstiques, han perforat l'embolcall extern de roques més competents.
12. **distributari** *m.* Braç de riu (→).
13. **foia** *f.* Fondalada originada per l'acció erosiva de les aigües o relacionada amb una fossa tectònica.
14. **graben** *m.* Estructura tectònica formada per un o més blocs abaixats respecte dels blocs adjacents.
15. **lagun** *m.* Llacuna d'un atol.
16. **lapiaz** *m.* Rascler.
17. **llogarenc -a** *adj. i m. i f.* Natural d'un llogaret, pertanyent a un llogaret.
18. **megalòpolis** *f.* Conjunt de metròpolis que formen una enorme aglomeració urbana.
19. **oceanòleg oceanòloga** *m. i f.* Persona versada en oceanologia.
20. **ortofotomapa** *m.* Document cartogràfic resultant de l'aplicació de l'ortofotogrametria a les imatges fotogràfiques o digitals del territori, amb expressió de la seva veritable projecció i escala.
21. **pediment** *m.* Superfície d'erosió de pendent suau i lleugerament còncaua que es forma al peu de relleus muntanyosos en les zones àrides.
22. **periurbà -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a la perifèria d'una ciutat.
23. **poblacional** *adj.* Relatiu o pertanyent a la població.
24. **sial** *m.* Capa superior de l'escorça terrestre, de densitat baixa, formada essencialment per sílice i alumini.
25. **sima**¹ *m.* Capa inferior de l'escorça terrestre.
26. **subsaharià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a la part d'Àfrica situada al sud del Sàhara.
27. **tepuí** *m.* Formació orogràfica tubular de gran magnitud i de parets quasi verticals, pròpia de la regió de la Guaiana.
28. **tómbol** *m.* Braç de terra que uneix una illa a la costa o dues illes.
29. **xot**³ *m.* Llac salat propi del nord d'Àfrica.

GEOLOGIA

1. **aciculiforme** *adj.* Acicular.
2. **al·loctonia** *f.* Qualitat d'al·locton.
3. **anatèctic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'anatèxia.
4. **ataxita** *f.* Siderit constituït fonamentalment per taenita.

5. **atol** *m.* Illa de les mars tropicals, de forma més o menys circular, constituïda per esculls coral·lins que formen un cinyell que encercla una llacuna central d'aigües marines somes.
6. **badland** [angl.] [usat generalment en pl.] *m.* Forma de relleu de les roques toves argiloses i margoses pròpia de certes àrees àrides i subdesèrtiques, caracteritzada per la formació generalitzada de xaragalls i d'interfluvis molt estrets que formen una xarxa molt densa.
7. **biostàsia** *f.* Fase d'equilibri del medi natural caracteritzada per la presència d'una massa forestal que protegeix els sòls de l'erosió i pel bon funcionament dels aqüífers.
8. **calitx**² *m.* Cervell de gat (→).
9. **camacita** *f.* Aliatge de ferro i níquel que conté menys d'un 7,5 % en pes de níquel i es troba freqüentment en els meteorits.
10. **canyó**² *m.* 1 Pas estret o gorja profunda excavada per un riu, que es troba especialment en paisatges calcaris. 2 **canyó submarí** Vall submarina estreta i de secció en forma de V excavada al talús continental.
11. **carstificar** *v. tr.* Convertir en carst.
12. **codolí** *m.* Còdol molt petit.
13. **cuesta** *f.* Relleu tabular lleugerament inclinat i dissimètric que presenta un front rost, coincident amb un estrat dur, i un revés suau.
14. **detrit** *m.* Detritus.
15. **diaclasament** *m.* Disposició i freqüència dels plans de diàclasi en una roca.
16. **diapir** *m.* Anticlinal en què les capes més internes, mòbils i plàstiques, han perforat l'embolcall extern de roques més competents.
17. **endopèdon** *m.* Part inferior del perfil d'un sòl, situada entre l'epipèdon i la roca mare, que comprèn els horitzons profunds, essencialment minerals.
18. **englaciació** *f.* Recobriment d'un territori pel glaç. *Al final del terciari es produí l'englaciació de l'Antàrtida.*
19. **epipèdon** *m.* Part superior del perfil d'un sòl, rica en matèria orgànica.
20. **epirogènesi** *f.* Moviment vertical d'ascens o de descens que afecta una part important o la totalitat d'un continent o d'una conca oceànica.
21. **esparita** *f.* Roca sedimentària carbonàtica en què abunden els cristalls de més de 10 micres.
22. **gart** *m.* Aigua embassada al capdavall d'un torrent o d'una riera que entra a la mar, tancada per una barra de platja.
23. **graben** *m.* Estructura tectònica formada per un o més blocs abaixats respecte dels blocs adjacents.
24. **granitoide** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al granitoide. 2 *m.* Roca ígnia plutònica, granada, que comprèn totes les varietats del granit.
25. **hexaedrita** *f.* Siderit constituït per grans cristalls de camacita.
26. **horst** [al.] *m.* Estructura tectònica formada per un o més blocs aixecats respecte dels blocs adjacents.
27. **humificació** *f.* Transformació de la matèria orgànica d'un sòl en humus, per acció microbiana, bioquímica, etc.
28. **isohalina** *f.* Línia imaginària que uneix els punts amb la mateixa concentració salina d'una massa d'aigua.
29. **isosista** *f.* Isosísmica.
30. **löss** [al.] [inv.] *m.* Loess.
31. **macrosisme** *m.* Terratrèmol de gran intensitat que té efectes devastadors.
32. **mantèl·lic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent al mantell terrestre.
33. **meandriforme** *adj.* Que forma meandres. *Un riu meandriforme.*
34. **metapelita** *f.* Roca pelítica metamòrfica.
35. **microsisme** *m.* Terratrèmol de baixa intensitat.
36. **mississipià -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al mississipià. 2 *m.* Primer subsistema i subperíode del carbonífer, situat entre el devonià i el pennsilvanià, que va de 355 a 310 milions d'anys.
37. **nivós -osa** *adj.* Nevós.
38. **oceanòleg oceanòloga** *m. i f.* Persona versada en oceanologia.
39. **ooide** *m.* Oòlit.
40. **paleocanal** *m.* Paleollera.

41. **pediment** *m.* Superfície d'erosió de pendent suau i lleugerament còncaua que es forma al peu de relleus muntanyosos en les zones àrides.
42. **pedobiologia** *f.* Part de la pedologia que estudia els organismes que habiten el sòl i llurs relacions.
43. **pedoclima** *m.* Clima intern del sòl que resulta tant de l'acció dels factors climàtics generals, com ara les pluges i les temperatures, com de les condicions locals que intervenen especialment en la seva aeració.
44. **pèdon** *m.* Volum de sòl mínim necessari per a definir-ne els constituents i els caràcters estructurals.
45. **piritoedre** [o **piritòedre**] *m.* Dodecaedre pentagonal (→).
46. **planari -ària** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent a un pla. *adj.* **2 1** Que té una estructura plana o gairebé plana. **2 2** En geol., en forma de pla.
47. **poral** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al porus. **2** En bot., que s'acompleix mitjançant porus. *Dehiscència poral.*
48. **prearqueà -ana** *adj. i m.* Priscoà.
49. **priscoà -ana** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al priscoà. **2 m.** Eó i eonotema que comprèn tot el temps anterior a l'arqueà, des de la independització de la Terra com a astre fins a la roca més antiga que ha estat datada.
50. **retreballar** *v. tr.* Ressedimentar.
51. **salmàstica** *adj.* **aigua salmàstica** *V. aigua.*
52. **sial** *m.* Capa superior de l'escorça terrestre, de densitat baixa, formada essencialment per sílice i alumini.
53. **sima**¹ *m.* Capa inferior de l'escorça terrestre.
54. **skarn** [suec] *m.* Roca composta per silicats càlcics i formada per un metamorfisme de contacte de fluids hidrotermals sobre roques carbonàtiques.
55. **subduir** *v. tr.* Produir la subducció (d'una placa litosfèrica).
56. **taenita** *f.* Aliatge de ferro i níquel que conté més d'un 20 % en pes de níquel i es troba freqüentment en els meteorits.
57. **til** *m.* Roca sedimentària detrítica constituïda per grans de mides diverses i dipositada per una glacera.
58. **til·lita** *f.* Til consolidat.
59. **tsunami** *m.* Onada lliure transoceànica de gran potència, produïda per una commoció sísmica, que en atènyer la costa adquireix dimensions gegantines de desenes de metres i té efectes catastròfics.
60. **turbiditat** *f.* Alteració de la limpidesa d'un fluid, especialment de l'aigua, causada per la matèria en suspensió que conté.

HISTÒRIA EN GENERAL

1. **abadenc -a** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent als béns, a la dignitat o a la jurisdicció de l'abat o de l'abadessa. *m.* **2 1** Conjunt de béns i de territoris on abats o abadesses exercien llur jurisdicció. **2 2** Dret que abats i abadesses tenien damunt terres o edificis.
2. **adarb** *m.* Camí de ronda a la part superior d'una muralla.
3. **alforria** *f.* Alliberament d'un esclau fet per testament o per contracte.
4. **andalusí -ina** *adj.* Relatiu o pertanyent a al-Àndalus.
5. **arrais** [inv.] *m.* **1** Noble sarraí, cap d'un senyoriu. **2** Alt oficial d'un exèrcit islàmic. **3** Patró sarraí de barca. **4** Patró d'almadrava.
6. **asquenazita** *m. i f.* Jueu que fa remuntar els seus orígens en avantpassats establerts a l'Europa nord-occidental a l'inici de l'edat mitjana.
7. **astur** *m. i f.* **1** Individu d'un poble preromà que va ocupar l'actual Astúries i el nord de Lleó. **2 adj.** Relatiu o pertanyent als asturs.
8. **ausetà ausetana** *m. i f.* **1** Individu d'un poble preromà de Catalunya que tenia com a centre l'actual comarca d'Osona i com a ciutat principal Ausa. **2 adj.** Relatiu o pertanyent als ausetans.
9. **bovalar** *m.* Tros de terra tancat on pasturen els bous.

10. **camita** *m. i f.* 1 Individu pertanyent a alguna de les ètnies nord-africanes no semites. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als camites.
11. **càntabre -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Cantàbria. *m. i f.* 2 1 Individu d'un grup de pobles preromans establerts a la costa nord de la península Ibèrica. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als càntabres.
12. **carlania** *f.* Castellania 1.
13. **castellologia** *f.* Estudi dels castells i de les fortificacions.
14. **crislianar** *v. tr.* Batejar 1.
15. **cugul²** *m.* ant. Cucut 1 1.
16. **dírham** *m.* 1 Unitat monetària del Marroc i dels Emirats Àrabs Units. 2 Unitat de la plata en el sistema monetari dels països islàmics.
17. **doblenc** *m.* Llei de dos diners d'argent fi sobre un total de dotze a la moneda de billó. *Moneda de doblenc. Diner de doblenc.*
18. **egarenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de l'antiga Egara. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'antiga Egara o als seus habitants. 3 Terrassenc.
19. **eixea** *f.* Persona laica que es dedicava al rescat de captius i gaudia d'immunitat diplomàtica.
20. **elamita** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de l'antiga Elam. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'antiga Elam o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua que es parlava a l'antiga Elam. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a aquesta llengua.
21. **encamerar** *v. tr.* ant. Adulterar 2 1.
22. **encebador** *m.* 1 Dispositiu per a encebar una arma de foc. 2 Dispositiu que permet l'encebament de certs tipus de làmpades, com ara els tubs fluorescents.
23. **hussita** *m. i f.* Partidari de les doctrines del reformador txec Jan Hus.
24. **ilercavó ilercavona** *m. i f.* Individu d'un poble preromà, ibèric, que tenia com a nucli central el curs final de l'Ebre.
25. **ilergat ilergeta** *m. i f.* 1 Individu d'un dels pobles preromans més importants del grup ibèric, ubicat a la vall central de l'Ebre. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als ilergets.
26. **ilurenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de l'antiga Iluro. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'antiga Iluro o als seus habitants. 3 Mataroní.
27. **maharani** *f.* Muller del maharaja.
28. **nassí** [pl. -ís] *m.* President del sanedrí.
29. **nicolaisme** *m.* En època feudal, convivència d'un clergue amb una dona.
30. **numantí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de l'antiga Numància. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'antiga Numància o als seus habitants.
31. **osmanlí** [pl. -ís] *adj. i m. i f.* 1 Otomà 1. *m.* 2 Llengua turca dels otomans.
32. **palestinenc -a** *adj. i m. i f.* Palestí, especialment de l'antiga Palestina.
33. **part³ parta** *m. i f.* 1 Individu d'un poble escita procedent de la zona més enllà de la Bactriana que conquerí al segle II aC el nord-est de l'Iran i el sud de la mar Càspia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als parts.
34. **peita** *f.* 1 Impost que pagava la població servil per raó dels béns seents que posseïa. 2 A la baixa edat mitjana, impost reial ordinari global sobre cada localitat, que es dividia entre els veïns.
35. **pogrom** *m.* Massacre de gent indefensa, especialment jueus.
36. **presura** *f.* Aprisió.
37. **saduceu saducea** *m. i f.* 1 Membre d'un grup religiós jueu originat en temps dels Macabeus i actiu fins a la destrucció del temple de Jerusalem, que refusava l'autoritat de les tradicions orals i d'altres llibres de l'Antic Testament que no fossin el Pentateuc, i negava la resurrecció dels morts, la immortalitat de l'ànima i l'existència dels àngels. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als saduceus.
38. **sikh** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al sikhisme. 2 *m. i f.* Seguidor del sikhisme.
39. **sikhisme** *m.* Moviment politicoreligiós sorgit a l'Índia al segle XV i establert bàsicament al Panjab, que integra elements de l'hinduisme i de l'islam.
40. **sudista** *adj. i m. i f.* Partidari dels Estats Confederats durant la Guerra de Secessió nord-americana.
41. **tel²** *m.* Pujol constituït per les restes de les diverses habitacions successives, acumulades les unes sobre les altres durant un llarg espai de temps, característic del Pròxim i Mitjà Orient.
42. **tinglat -ada** *adj.* Que té les taules que cobreixen el buc disposades a teulada. *Nau tinglada.*

43. **turcman** -a *adj.* i *m.* i *f.* 1 1 Natural de Turkmenistan. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Turkmenistan o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua altaica parlada al Turkmenistan. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al turcman.
44. **turdetà turdetana** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble preromà de la península Ibèrica que poblà la Turdetània. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als turdetans.
45. **ucronia** *f.* Concepció imaginària de fets esdevinguts en un temps ideal.
46. **xéquel** *m.* 1 1 Unitat monetària de l'Estat d'Israel. 1 2 Moneda d'un xéquel. *m.* 2 1 Unitat de pes emprada antigament al Pròxim Orient corresponent a la dracma grega. 2 2 Unitat monetària d'argent equivalent al pes del xéquel.
47. **zelota** *m.* i *f.* 1 Membre d'un grup politicoreligiós jueu que fou molt actiu en la resistència contra els romans durant el segle I aC. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als zelotes.

HOTELERIA

1. **au-pair** [fr.] *m.* i *f.* Persona jove que, a canvi de la manutenció i l'allotjament, té cura dels infants d'una família en un país estranger.
2. **bàrman** *m.* i *f.* Persona encarregada de preparar i de servir les begudes en la barra d'un bar, especialment d'una cocteleria.
3. **botifarrada** *f.* Menjada de botifarres.
4. **boutique** [fr.] *f.* Botiga especialitzada en la venda d'articles de moda, especialment de roba de qualitat.
5. **brandi** *m.* Aiguardent de vi blanc que adquireix la flaire i el color envellint-lo llarg temps en botes.
6. **braseria** *f.* Restaurant especialitzat en menjars cuits a la brasa.
7. **campisme** *m.* Càmping 1.
8. **caravanista** *m.* i *f.* Persona que practica el caravàning.
9. **donja** *f.* Embotit fet amb carn del coll del porc, típic d'Andorra.
10. **gin** *m.* Ginebra.
11. **guaranà** [pl. -às] *f.* 1 Paul·línia. 2 Beguda rica en cafeïna, feta amb les llavors torrades de la paul·línia.
12. **karaoke** *m.* Activitat lúdica que consisteix a cantar en públic amb l'ajut d'un aparell que presenta en una pantalla la lletra de la cançó i fa l'acompanyament musical.
13. **minibar** *m.* Nevera petita, proveïda de begudes, aperitius, etc., que sol formar part de l'equipament d'una habitació d'hotel.
14. **office** [angl.] *m.* Habitació annexa a la cuina dels hotels i d'algunes cases, on es prepara el servei de taula.
15. **passavins** *m.* i *f.* Persona encarregada de servir els vins i els licors en els restaurants i hotels en què no hi ha sommelier.
16. **pizzer pizzera** *m.* i *f.* 1 Persona que s'ocupa de fer pizzes. 2 Persona que reparteix pizzes a domicili.
17. **quètxup** *m.* Salsa elaborada amb polpa de tomàquet condimentada amb vinagre, suc de llimona, sucre i sal.
18. **sake** *m.* Beguda alcohòlica obtinguda per fermentació de l'arròs, pròpia del Japó.
19. **sardinada** *f.* Menjada de sardines.
20. **sommelier** [fr.] *m.* i *f.* Persona encarregada de la selecció, la presentació i el servei de vins i licors en els grans restaurants.

INDÚSTRIA DE LA FUSTA

1. **abebai** *m.* 1 Sapel·li. 2 Sipo.
2. **aiús** *m.* 1 Arbre de la família de les esterculiàcies, molt alt, de fulles palmades, propi de l'Àfrica occidental (*Triplochiton scleroxylon*). 2 Fusta d'aiús, groguenca i

- tova, emprada especialment en l'elaboració de mobles auxiliars, fusteria d'interiors i motllures.
3. **alerç** *m.* 1 Làrix. 2 alerç de Xile Arbre perennifoli de la família de les cupressàcies, molt alt i de vida molt llarga, de fulletes lanceolades, verticil·lades en grups de tres, de fusta duradora, propi de la part meridional de l'Amèrica del Sud (*Fitzroya cupressoides*).
 4. **aplacada** *f.* Aplacat 2.
 5. **contrabastiment** *m.* Segon bastiment que es col·loca en un bastiment fixat a la paret, per a posar-hi les vidrieres i les portes.
 6. **dicorínia** *f.* 1 Arbre del gènere *Dicorynia*, de la família de les cesalpiniàcies, de fulles compostes i flors blanques. 2 Fusta de dicorínia, d'un rogenic violaci, molt resistent als àcids.
 7. **falleva** *f.* Falleba.
 8. **goteró** *m.* Trencaaigües.
 9. **guarnit** *m.* Conjunt de llistons, cairats o motllures, per a tapar les juntes dels bastiments amb les parets on són ajustats.
 10. **paduc** *m.* 1 Arbre del gènere *Pterocarpus*, de la família de les papilionàcies, de fulles pinnades i fruit arrodonit, comprimit i alat, indehiscent, de distribució tropical, del qual s'obté un suc vermell, astringent, emprat en adoberia. 2 Fusta de paduc, emprada en ebenisteria.
 11. **planejament** *m.* Acció de planejar; l'efecte.
 12. **sipo** *m.* 1 Arbre de la família de les meliàcies, molt alt, propi de l'Àfrica tropical (*Entandrophragma utile*). 2 Fusta de sipo, semblant a la del sapel·li però amb més aigües i sense repèls, emprada especialment en ebenisteria i per a decoració d'interiors.
 13. **talí** [pl. *-is*] *m.* 1 Arbre de la família de les cesalpiniàcies, originari de l'Àfrica tropical, explotat per la seva fusta (*Erythrophleum ivorense* i *E. suaveolens*). 2 Fusta de talí, de color rogenic i molt densa, emprada especialment en la construcció de mobiliari urbà.
 14. **teca**³ *f.* Tec_.

INDÚSTRIA QUÍMICA

1. **electrofiltre** *m.* Aparell que permet separar les partícules en suspensió d'un gas mitjançant la creació d'un camp elèctric.

INDÚSTRIA TÈXTIL

2. **bàtik** *m.* 1 Tècnica d'estampat consistent a encerar amb cera d'abella fosa les zones de la tela que es volen reservar de la tintura. 2 Teixit estampat amb bàtik.
3. **canut**¹ *m.* Canó 2 10.
4. **sisal** *m.* 1 Planta de la família de les amaril·lidàcies, semblant a l'atzavara, que forneix la fibra del mateix nom (*Agave sisalana*). 2 Fibra obtinguda del sisal, emprada per a fabricar cordes i cordills.
5. **termofixar** *v. tr.* Fixar les dimensions (d'un teixit) per l'acció combinada de temperatura i temps.

INDÚSTRIES EN GENERAL

1. **aborrallonament** *m.* 1 Acció d'aborrallonar-se; l'efecte. 2 Formació de petites boles superficials, especialment en els teixits de punt, a causa de la presència de fibres sintètiques naturals lliures.
2. **acoblador** *m.* 1 Dispositiu que permet l'acoblament entre diferents sistemes o entre els diferents components d'un sistema. 2 **acoblador acústic** Dispositiu que permet adaptar un sistema informàtic a un sistema acústic, especialment a un aparell telefònic.
3. **aixeteria** *f.* 1 Conjunt d'aixetes, especialment quan formen part d'un mostrari. 2 Botiga o departament d'un establiment on es venen aixetes.
4. **billeta** *f.* Desbast que s'obté del laminatge de l'acer, de secció recta, quadrada, els costats del qual són iguals o lleugerament inferiors a 120 mil·límetres.
5. **biodesfibril·lació** *f.* Tractament enzimàtic dels teixits de fibres cel·lulòsiques per a eliminar-ne les fibril·les superficials i la formació d'aborrallonament.
6. **bric** *m.* Envàs de cartó impermeabilitzat, generalment de forma paral·lelepípedica, per a productes alimentaris líquids.
7. **cavista** *m. i f.* Persona que elabora el cava.
8. **cuixé** [inv.] *adj.* **paper cuixé** V. *paper*.
9. **denim** *m.* Teixit texà (→).
10. **elastà** *m.* Elastòmer constituït, com a mínim, per un 85 % en massa d'un poliuretà segmentat.
11. **estelòmetre** *m.* Aparell que mesura la resistència del cotó.
12. **fibrocromatologia** *f.* Ciència que estudia la natura, constitució i funció dels colorants en relació amb la coloració i tintura de fibres, filaments i en general dels materials teixits.
13. **fibrocromia** *f.* Estudi de la coloració de les fibres, els filaments i els materials tèxtils en general.
14. **fibrologia** *f.* branca de l'enginyeria tèxtil que estudia les fibres, els filaments i, en general, els materials tèxtils.
15. **fibrometria** *f.* Conjunt de mètodes emprats per a determinar analíticament els paràmetres de fibres i filaments.
16. **gasoliner gasolinera** *m. i f.* Persona que atén el subministrament de carburant i els altres serveis d'una gasolinera i s'ocupa del manteniment i la neteja de les instal·lacions.
17. **gruista** *m. i f.* Persona que s'ocupa de manejar una grua.
18. **histometria** *f.* Mètode emprat per a determinar analíticament els paràmetres d'un teixit.
19. **kenaf** *m.* Cànem de Guinea (→).
20. **kraft** *adj.* [inv.] **paper kraft** V. *paper*.
21. **maixé** [inv.] *adj.* **paper maixé** V. *paper*.
22. **metal·lista** *m. i f.* Persona que treballa en metalls.
23. **metal·listeria** *f.* 1 Art o ofici de metal·lista. *f.* 2 Conjunt d'obres o objectes fets en metall.
24. **microfibra** *f.* Fibra tèxtil sintètica molt fina, de diàmetre igual o inferior a 11,5 micres.
25. **nematòleg nematòloga** *m. i f.* Persona versada en nematologia.
26. **nematologia** *f.* 1 branca de la zoologia que s'ocupa dels nematodes. *f.* 2 Ciència que estudia les estructures i la composició dels fils, les seves mesures, les condicions per a la filatura, els defectes que poden presentar i les operacions de transformació i presentació a què poden ésser sotmesos.
27. **òxford** *m.* Teixit de cotó fet amb ordit fi i trama gruixuda, amb lligaments diversos que formen llistes o quadrícules, emprat generalment en la confecció de camises.
28. **posicionar** *v. tr.* Posar manualment o mecànicament (una peça, una eina, etc.) en la posició adequada per a la funció que fa o ha de fer.
29. **sobrefiladora** *f.* Màquina que retalla les vores dels teixits i les cus per impedir que es desfilin.
30. **supercarburant** *m.* Gasolina súper (→).
31. **tornagauxes** *m.* Barra proveïda de dos sortints, emprada per a doblegar o adreçar barres.
32. **verduler verdulera** *m. i f.* Verdulaire.

33. **xantung** *m.* Teixit de seda salvatge o de cotó, amb lligament de tafetà, que presenta una irregularitat en el gra causada per un fil de trama amb gates.

INFORMÀTICA

1. **ciberespai** *m.* Espai virtual en què els internautes interaccionen mitjançant una xarxa telemàtica.
2. **clicar** *v. intr.* Pitjar un botó del ratolí d'un ordinador per tal de validar una ordre.
3. **domòtica** *f.* Disciplina que s'ocupa de la concepció i de l'aplicació d'automatismes en les instal·lacions dels habitatges.
4. **emoticona** *f.* Símbol gràfic que generalment evoca un rostre humà amb diverses expressions, emprat per a expressar estats d'ànim en els missatges tramesos per una xarxa telemàtica.
5. **encriptar** *v. tr.* En inform., xifrar basant-se en algorismes matemàtics.
6. **gigaoctet** *m.* Unitat de capacitat de memòria equivalent a 1.024 megaoctets.
7. **internauta** *m. i f.* Usuari de la xarxa informàtica Internet.
8. **mòdem** [angl. *modem*, que prové de la sigla MODEM, 'modulator-demodulator'] *m.* Dispositiu que converteix els senyals digitals en senyals analògics, i viceversa, per a transmetre'ls per via telefònica o radiofònica.
9. **multiplexar** *v. tr.* Compartir un canal per a la transmissió simultània de diferents dades.
10. **navegador** *m.* Programa informàtic utilitzat per a navegar.
11. **píxel** *m.* Unitat mínima d'informació en què resulta dividida una imatge en sotmetre-la a un escombratge electrònic.
12. **videoconferència** *f.* Reunió en què els participants, físicament allunyats, estableixen la comunicació rebent i enviant les imatges i el so a través de línies de comunicació.
13. **vòxel** *m.* Unitat mínima d'informació d'una imatge tridimensional.
14. **web** [angl. *web*, que prové de la simplificació de *World Wide Web*] *m.* 1 Sistema basat en l'ús de l'hipertext, que permet cercar informació a Internet. 2 Lloc web (→). 3 *f.* Pàgina web (→).
15. **xat** *m.* 1 Comunicació simultània entre diverses persones a través d'Internet. *Participa en el nostre xat!* 2 Pàgina web en la qual es duu a terme un xat. *El funcionament del xat és senzill.*

INVERTEBRATS

1. **eriòfids** *m. pl.* 1 Família d'àcars que causen malures a les plantes. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
2. **nematòleg** **nematòloga** *m. i f.* Persona versada en nematologia.
3. **nematologia** *f.* 1 Branca de la zoologia que s'ocupa dels nematodes. *f.* 2 Ciència que estudia les estructures i la composició dels fils, les seves mesures, les condicions per a la filatura, els defectes que poden presentar i les operacions de transformació i presentació a què poden ésser sotmesos.
4. **pitavola** *f.* Papallona 1.
5. **tortugueta** *f.* Crustaci del gènere *Triops*, del grup dels branquiòpodes, proveït d'una gran closca en forma d'escut que protegeix la part dorsal anterior del cos.
6. **trips** *m.* Insecte del gènere *Thrips*, molt petit, fitòfag, que pot causar estralls als cultius perquè transmet virosis. *Trips de Califòrnia.* *Trips de la ceba.*

ISLAM

1. **abbassí** [pl. *-ís*] *adj.* i *m. i f.* Abbàssida.
2. **agarè agarena** *m. i f.* 1 Àrab, considerat com a descendent d'Agar. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als agarens.
3. **aiatol·là** [pl. *-às*] *m.* Teòleg musulmà que pertany al nivell més alt de la jerarquia religiosa xiïta i que és reconegut com a capaç d'establir nova jurisprudència.
4. **alauí** [pl. *-ís*] *adj.* i *m. i f.* Alauita.
5. **aleia** *f.* Divisió de les sures de l'Alcorà.
6. **alquibla** *f.* Orientació vers la Meca, cap on han de dirigir la mirada els musulmans en pregar.
7. **andalusí -ina** *adj.* Relatiu o pertanyent a al-Àndalus.
8. **arrais** [inv.] *m.* 1 Noble sarraí, cap d'un senyoriu. 2 Alt oficial d'un exèrcit islàmic. 3 Patró sarraí de barca. 4 Patró d'almadrava.
9. **baraca** *f.* Benedicció que transmeten les despulles d'alguns musulmans que els fidels consideren més propers a Déu.
10. **burca** *m.* Vestit amb què algunes dones de certs països de tradició islàmica es cobreixen completament el cap i el cos i que disposa d'una reixeta o d'una obertura a l'altura dels ulls per a veure-hi.
11. **casba** *f.* Barri antic de les poblacions del nord d'Àfrica.
12. **dírham** *m.* 1 Unitat monetària del Marroc i dels Emirats Àrabs Units. 2 Unitat de la plata en el sistema monetari dels països islàmics.
13. **drus drusa** *m. i f.* 1 Individu d'un grup religiós sorgit de l'ismaïlisme i establert a Síria, a Israel i al Líban. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als drusos.
14. **fatimí** [pl. *-ís*] *adj.* i *m. i f.* Fatimita.
15. **fàtua** *f.* Resposta d'un muftí a una consulta jurídica.
16. **gihad** *m.* 1 Esforç individual o col·lectiu que fan els musulmans per tal de millorar la seva conducta. 2 Guerra encaminada a l'expansió i a la defensa de l'islam.
17. **hadit** *m.* Narració relativa a fets o a dites del profeta de l'islam.
18. **haima** *f.* Tenda dels habitants nòmades del desert i de l'estepa del nord d'Àfrica.
19. **husseini** [pl. *-ís*] *adj.* i *m. i f.* Husseïna.
20. **islamista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'islamisme. *adj.* i *m. i f.* 2 1 Partidari de l'islamisme. 2 2 *m. i f.* Islamòleg, islamòloga.
21. **islamòleg islamòloga** *m. i f.* Persona versada en islamologia.
22. **ismaelita** *m. i f.* 1 Àrab, com a descendent d'Ismael. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als ismaelites.
23. **madrassa** *f.* Escola d'ensenyament religiós, generalment adscrita a una mesquita.
24. **mariní** [pl. *-ís*] *adj.* i *m. i f.* Benimerí.
25. **mihrab** *m.* Nínxol que assenyalava l'alquibla en les mesquites.
26. **mitcal** *m.* Unitat ponderal islàmica, generalment referida al dinar d'or.
27. **mul·là** [pl. *-às*] *m.* En el xiïsm, persona versada en religió islàmica que té cura de l'educació religiosa del poble i s'ocupa de diverses funcions rituals.
28. **romandalusí -ina** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al romandalusí. *La lírica romandalusina.* 2 *m.* Dialecte romànic parlat a al-Àndalus. *El romandalusí oriental.* 3 *m.* Conjunt de dialectes romandalusins.
29. **romandalusisme** *m.* Mot o forma d'origen romandalusí.
30. **safaví** [pl. *-ís*] *adj.* i *m. i f.* Safàvida.
31. **talibà -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent als talibans. 2 *m.* Membre d'un moviment islamista militar afganès que pretén aplicar integralment la xaria.
32. **xador** *m.* Peça de vestir àmplia i generalment de color negre amb què algunes dones musulmanes es cobreixen el cap i el cos i, de vegades, la cara.
33. **xara** *f.* Xaria.
34. **xaria** *f.* Llei islàmica fonamentada en l'Alcorà i complementada amb altres normes jurídiques, que regula les activitats públiques i privades de tot fidel musulmà.

JOCS I ESPECTACLES

1. **attrezzista** *m. i f.* Tècnic responsable de l'attrezzo.

2. **bingo** *m.* 1 Plena_. 2 Local on es juga al bingo. 3 interj. Crit amb què s'anuncia el guanyador del joc del bingo.
3. **didascàlia** *f.* Nota breu que, en obres de teatre grec i llatí, forneix dades relatives a l'autor i a la representació.
4. **multicine** *m.* Local cinematogràfic que consta de diverses sales de projecció independents.
5. **videojoc** *m.* Joc interactiu en suport electrònic que pot ésser executat en un ordinador o en una consola de joc, i en el qual l'usuari controla l'acció que es desenvolupa a la pantalla per mitjà d'un teclat, d'un ratolí o d'una palanca de control.

LÈXIC COMÚ

1. **abduir** *v. tr.* 1 Separar (un membre o un òrgan qualsevol) del pla medià del cos. *Els músculs que abdueixen l'escàpula.* *tr.* 2 Un extraterrestre, segrestar (algú).
2. **aboldronar** *v. tr.* 1 Agrupar. 2 *intr. pron.* *Molta gent s'aboldronà a la platja. Les paraules se li aboldronaven al cap de la ploma com un eixam d'abelles.*
3. **aborrallonament** *m.* 1 Acció d'aborrallonar-se; l'efecte. 2 Formació de petites boles superficials, especialment en els teixits de punt, a causa de la presència de fibres sintètiques naturals lliures.
4. **absentista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'absentisme. 2 *adj. i m. i f.* Que practica l'absentisme.
5. **absolutitzar** *v. tr.* Donar (a una cosa) un valor absolut, no relatiu. *Una ideologia que absolutitza el poder dels reis.*
6. **abuixar** *v. tr.* Aquissar.
7. **acampanar** *v. tr.* Donar (a alguna cosa) forma de campana.
8. **adesar** *v. tr.* Desar.
9. **adotzenament** *m.* Acció d'adotzenar o d'adotzenar-se; l'efecte.
10. **afogament**² *m.* Ofegament.
11. **afroamericà -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent als negres africans transportats com a esclaus a Amèrica o als seus descendents, especialment a les formes culturals desenvolupades per ells en aquell continent.
12. **agafatall** *m.* Agafador_.
13. **agroturisme** *m.* Turisme que es practica en zones rurals.
14. **alaquaser -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Alaquàs. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Alaquàs o als seus habitants.
15. **aldaier -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Aldaia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Aldaia o als seus habitants.
16. **alfafarí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Alfafar. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Alfafar o als seus habitants.
17. **algemesinenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Algemesí. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Algemesí o als seus habitants.
18. **algòleg algòloga** *m. i f.* Ficòleg, ficòloga.
19. **algorfa** *f.* Golfa.
20. **aliacrà**² *m.* Escorpi 1.
21. **alienígena** *adj. i m. i f.* 1 Estranger 1 i 2. 2 Extraterrestre.
22. **ambular** *v. tr.* Deambular.
23. **amelat -ada** *adj.* Encaramel·lat 2. *Ell i ella anaven de bracet tots amelats.*
24. **amiguisme** *m.* Favoritisme amb els amics.
25. **ancestre** *m.* Ascendent o avantpassat remot.
26. **andritxol -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Andratx. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Andratx o als seus habitants.
27. **anglicista** *m. i f.* Persona versada en anglística.
28. **anicònic -a** *adj.* 1 Sense imatges. *Culte anicònic.* 2 No figuratiu. *Decoració anicònica.*
29. **angloamericà -ana** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent als anglesos establerts a Amèrica. *adj.* 2 Relatiu o pertanyent a Anglaterra i a Amèrica.
30. **anglòfon -a** *adj. i m. i f.* Anglòparlant.

31. **angoixant** *adj.* Angoixós 1.
32. **aniquilament** *m.* Anihilació.
33. **antiavalots** *adj.* Antidisturbis.
34. **antiquíssim -a** *adj.* Molt antic.
35. **aparatositat** *f.* Qualitat d'aparatós.
36. **aparrussar** *v. tr.* 1 Apanyar una peça de roba sense gaire mirament. 2 Apallissar.
37. **apocalipsi** *f.* 1 Antic escrit jueu o cristià que pretenia manifestar, mitjançant una revelació celestial, un coneixement fins llavors secret del passat, del present i del futur. 2 Catàstrofe 2.
38. **aportador -a** *adj. i m. i f.* Que fa una aportació.
39. **arborador -a** *adj.* Que arbora. *Fa un sol arborador.*
40. **arenyenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Arenys. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Arenys o als seus habitants.
41. **argumentari** *m.* Recull d'arguments, sobretot de caràcter comercial, per a facilitar les vendes.
42. **arrauxament** *m.* Arravatament.
43. **arruixar**² *v. tr.* Ruixar.
44. **artanenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Artà. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Artà o als seus habitants.
45. **artesanal** *adj.* Artesà 2.
46. **atesa** *f.* Acció d'atènyer; l'efecte. *L'atesa d'aquells objectius resultava problemàtica.*
47. **aucell** *m.* Ocell.
48. **autodirigit -ida** *adj.* Autoguiat.
49. **autogestionar** *v. tr.* Practicar l'autogestió (en una empresa, una fàbrica, etc.).
50. **autogir** *m.* Aerodina en la qual la sustentació és obtinguda mitjançant un rotor, proveït de diverses aspes en funció d'ales.
51. **auxiliador -a** *adj. i m. i f.* Que auxilia.
52. **avantguerra** *f.* Etapa immediatament anterior a una guerra.
53. **avantposar** *v. tr.* Anteposar.
54. **avilès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Àvila. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Àvila o als seus habitants.
55. **avinyonès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Avinyó. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Avinyó o als seus habitants.
56. **azerbaidjanès -esa** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de l'Azerbaidjan. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'Azerbaidjan o als seus habitants. *adj. i m.* 2 Àzeri 2.
57. **babèlic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a Babel. 2 Confús, inintel·ligible.
58. **badaloní -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Badalona. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Badalona o als seus habitants.
59. **bajocó** *m.* Garrofó.
60. **bambolejar** *v. intr.* Balancejar 2.
61. **barcelonisme** *m.* Condició de barcelonista.
62. **batle batlessa** *m. i f.* Batlle 1, 2 i 3.
63. **benavarrès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Benavarri. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Benavarri o als seus habitants.
64. **beneitura** *f.* Beneiteria.
65. **benhaja** [*benhages, benhagen*] Exclamació usada per a expressar benedicció envers una persona o cosa. *Benhaja qui t'entengui!*
66. **benicarlando -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Benicarló. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Benicarló o als seus habitants.
67. **benidormer -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Benidorm. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Benidorm o als seus habitants.
68. **bernès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Berna. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Berna o als seus habitants.
69. **betza** *f.* pop. Panxa voluminosa. *Té una bona betza, aquest.*
70. **bevedor**¹ *m.* Abeurador_.
71. **bitllar**² *v. tr.* **bitllar-la** Abillar-la (→).
72. **blan -a** *adj.* Bla.
73. **blanenc**¹ **-a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Blanes. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Blanes o als seus habitants.

74. **bocassí -ina** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural d'Albocàsser. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Albocàsser o als seus habitants.
75. **bodi** *m.* 1 Peça de roba cenyida, generalment interior, que cobreix el tronc fins a l'engonal, amb mànigues o sense, i que es corda per sota. 2 Peça anàloga per a bebès.
76. **bombí** *m.* Barret de copa dura, rodona i baixa.
77. **bonyarrut -uda** *adj.* Bonyegut. *Una soca bonyarruda.*
78. **borar** *v. tr.* Foradar (una cosa) obrint-hi conductes interiors. *Borar pomes per fer-les al forn.*
79. **box** [pl. *boxs*] *m.* Lloc destinat a l'assistència tècnica i als serveis auxiliars dels automòbils o motocicletes que participen en una cursa.
80. **brie** [fr.] *m.* Formatge elaborat amb llet de vaca, de crosta florida de color blanc i pasta tova i cremosa, originari de Brie.
81. **brigadista** *m.* i *f.* Membre d'una brigada.
82. **briós -osa** *adj.* Que fa les coses amb animació, amb energia.
83. **brussel·lès -esa** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Brussel·les. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Brussel·les o als seus habitants.
84. **brutesc -a** *adj.* 1 Propi de bruts. 2 a *la brutesca* *loc. adv.* Sense gaires refinaments o miraments. *Menjar a la brutesca. Faves, caragols, a la brutesca.*
85. **bullici** *m.* Bullícia.
86. **burjassoter -a** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Burjassot. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Burjassot o als seus habitants.
87. **burocratisme** *m.* Desenvolupament excessiu de la burocràcia.
88. **bútxara** *m.* Home egoista, poc formal, que va a la seva sense contemplacions, despòticament.
89. **cabal²** *adj.* Perfecte.
90. **cabreta** [usat generalment en pl.] *f.* 1 Petita onada blanca d'escuma. 2 Núvol petit que fa estol. *Quan al cel hi ha cabretes a la terra hi ha pastetes.*
91. **caçapallones** *m.* Estri que consisteix en una bossa de xarxa molt fina cosida a un cercol o a un marc metàl·lic o de fusta, proveït de mànec, que serveix per a atrapar papallones o altres insectes sense malmetre'ls.
92. **cadiral²** *m.* Cadira de braços (→).
93. **cagarrines** *f. pl.* Cagarines.
94. **caïnita²** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a Caïn. *adj.* 2 Que es deixa portar per l'odi contra parents pròxims.
95. **callerès -esa** *adj.* i *m.* i *f.* 1 1 Natural de Càller. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Càller o als seus habitants. *m.* 2 Diner batut a Càller.
96. **callosí -ina** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Callosa de Segura. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Callosa de Segura o als seus habitants.
97. **camalets** *m. pl.* Saragüells.
98. **campaner¹ -a** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Campos. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Campos o als seus habitants.
99. **canareu -a** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural d'Alcanar. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Alcanar o als seus habitants.
100. **cangrí** *f.* pop. Presó 2 *l.*
101. **càntabre -a** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Cantàbria. *m.* i *f.* 2 *l* Individu d'un grup de pobles preromans establerts a la costa nord de la península Ibèrica. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als càntabres.
102. **capcot -a** *adj.* Capbaix. *Caminava amb les mans a l'esquena, sempre trist i capcot.*
103. **capitolí -ina** *adj.* Relatiu o pertanyent al capitolí. *La triada capitolina.*
104. **capjup -a** *adj.* Capbaix.
105. **captard** *m.* Capvespre.
106. **capvespral** *adj.* Del capvespre.
107. **carabina** *f.* Carrabina.
108. **carabiner carabinera** *m.* i *f.* Carrabiner.
109. **caragolina** *f.* Caragolí 1.
110. **caravàning** *m.* 1 Forma de turisme consistent a viatjar i allotjar-se en una caravana. 2 Terreny destinat a les caravanes.
111. **carcaixentí -ina** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Carcaixent. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Carcaixent o als seus habitants.

112. **càrdigan** *m.* Jaqueta de punt.
113. **caribeny -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la mar Carib o als territoris que l'envolten.
114. **carnavalada** *f.* 1 Carnestoltada. 2 Pallassada.
115. **carpaccio** [it.] *m.* Plat fred preparat amb filets de carn o de peix tallats molt fins, crus, amanits amb oli d'oliva, suc de llimona i altres ingredients.
116. **cascavellic** *m.* Pruna petita i rodona de color purpuri.
117. **cascavelliquer** *m.* Prunera d'una varietat que produeix els cascavellics.
118. **castelloní -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Castelló d'Empúries. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Castelló d'Empúries o als seus habitants.
119. **càsting** *m.* Selecció dels actors, dels figurants, etc., per a un espectacle, un film, una emissió de ràdio o de televisió.
120. **catalanòfon -a** *adj. i m. i f.* Catalanoparlant.
121. **catarrogi -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Catarroja. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Catarroja o als seus habitants.
122. **cegar** *v. tr.* 1 *I* Fer tornar cec. 1 2 Llevar o fer minvar l'enteniment (d'algú) a causa d'un afecte o passió. *La cegava l'amor per aquell home.* *tr.* 2 Obstruir, tapar o tancar (una obertura) amb terra, pedres, etc. *Van cegar la porta del darrere. Cegar un pou.*
123. **centralitat** *f.* Qualitat de central.
124. **centreafricà -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'Àfrica central.
125. **centreesiàtic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'Àsia central.
126. **chardonnay** [fr.] *m.* 1 Cep d'una varietat originària de la Borgonya que dona un raïm blanc aromàtic de grans petits. 2 Raïm de cep chardonnay. 3 Vi elaborat amb raïm chardonnay.
127. **cicle**² *m.* Vehicle de dues rodes o més que és accionat exclusivament per l'esforç muscular de qui l'ocupa, especialment mitjançant pedals i manetes.
128. **circularitat** *f.* Qualitat d'un raonament, d'una definició, circular.
129. **ciutadellenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Ciutadella. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Ciutadella o als seus habitants.
130. **classificadori -òria** *adj.* Que serveix per a classificar.
131. **claustrofòbic -a** *adj.* Que provoca claustrofòbia, s'aplica a un lloc, local o estança.
132. **clec** *m.* 1 Soroll sec. *m.* 2 Tancador de pressió. *Una màniga cordada amb dos clecs.*
133. **cocota** *f.* Cassola rodona o ovalada, de parets altes i amb dues anses, que disposa d'una tapadora generalment amb una obertura que permet la sortida del vapor.
134. **coi**² *interj.* Eufemisme per *cony*.
135. **colcada** *f.* Acció de colcar.
136. **col·leccionable** *adj.* 1 Que pot ésser col·leccionat. 2 *m.* Obra que surt en fascicles i que, sovint, es reparteix amb un diari, una revista o una altra publicació periòdica.
137. **compartible** *adj.* Compartidor_.
138. **compartimentació** *f.* Acció de compartimentar; l'efecte.
139. **complit -ida** *adj.* Perfecte.
140. **compostel·là -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Santiago de Compostel·la. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Santiago de Compostel·la o als seus habitants.
141. **comunicador comunicadora** *m. i f.* 1 Professional de la paraula en un mitjà de comunicació de massa. 2 Persona que transmet missatges amb capacitat d'influència i de convicció. *Aquest diputat és un bon comunicador.*
142. **condicionant** *adj.* 1 Que condiciona. 2 *m.* Agent condicionant.
143. **confirmand confirmanda** *m. i f.* Persona que ha de rebre el sagrament de la confirmació.
144. **congoixa** *f.* Angoixa, opressió de l'esperit.
145. **constantinopolità -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Constantinoble. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Constantinoble o als seus habitants.
146. **constatable** *adj.* Que es pot constatar.
147. **contaminador -a** *adj.* Contaminant 1.
148. **continuum** *m.* Seguit d'elements homogenis. *Continuum geogràfic d'un tret fonètic.*

149. **convilatà convilatana** *m. i f.* Persona que és de la mateixa vila que una altra.
150. **conxorxar-se** *v. intr. pron.* Fer conxorxa.
151. **cornal** *m.* Cornaló.
152. **corunyès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de la Corunya. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a la Corunya o als seus habitants.
153. **cos²** *m.* Forat d'una agulla a l'extrem oposat a la punta, per on passa el fil de cosir.
154. **crevillentí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Crevillent. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Crevillent o als seus habitants.
155. **cruia** *f.* Broc de llumenera.
156. **cullerà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Cullera o de Culla. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Cullera o a Culla, o a llurs habitants.
157. **culturisme** *m.* Conjunt d'exercicis gimnàstics destinats al desenvolupament muscular.
158. **curanderisme** *m.* Pràctica del curandero.
159. **curro -a** *adj. i m. i f.* Manc 2.
160. **decidible** *adj.* 1 Que es pot decidir. 2 En lòg., que es pot decidir si és ver o no o si és o no millor. *Enunciat decidible. Opció decidible.*
161. **degut -uda** *adj.* Que correspon. *Parlar a algú amb el respecte degut.*
162. **deixalleria** *f.* Indret especialment equipat per a rebre i emmagatzemar les deixalles que no són objecte de recollida domiciliària.
163. **delfinari** *m.* Lloc on viuen o s'exhibeixen els dofins en captivitat.
164. **democratitzador -a** *adj.* Que democratitza.
165. **dènou** *adj. i m.* Dinou.
166. **depravat -ada** *adj. i m. i f.* De costums viciosos, moralment reprovables. *Només un ésser depravat podia ser l'autor d'aquell crim.*
167. **desconcentrar** *v. tr.* 1 Fer cessar d'estar concentrat. 2 *intr. pron.* Cessar d'estar concentrat.
168. **desconegut -uda** *adj.* 1 No conegut. *Costums desconeguts d'aquella gent. La Polinèsia, un paradís desconegut. L'esperaven dues persones desconegudes, que no havia vist mai. Són espècies desconegudes en aquest país.* 2 *m. i f.* Persona no coneguda. *No parleu amb desconeguts.*
169. **desembotonar** *v. tr.* Desbotonar.
170. **desemmalestar** *v. tr.* Treure la malesa (d'un camí, d'un pas, etc.).
171. **desencondolir-se** *v. intr. pron.* Cessar d'estar encondolit. *Aprofitaren la parada per a menjar un mos i desencondolir-se.*
172. **desencusa** *f.* Excusa, raó que algú exposa al seu interlocutor per tal de desentendre's d'un compromís.
173. **desenfreït -ïda** *adj.* Desvergonyat, insolent.
174. **desestabilització** *f.* Acció de desestabilitzar; l'efecte.
175. **desestabilitzador -a** *adj.* Que desestabilitza.
176. **desgrenyar** *v. tr. i intr. pron.* Despentinar.
177. **desinfestar** *v. tr.* Exterminar (d'un lloc) insectes rosegadors o altres animals capaços de transmetre infeccions.
178. **desmantellament** *m.* 1 Acció de desmantellar; l'efecte. *El desmantellament d'una central nuclear.* 2 per ext. *El desmantellament d'una organització.*
179. **desproporcionar** *v. tr.* Privar de la seva proporció.
180. **dèsset** *adj. i m.* Disset.
181. **dessuadora** *f.* 1 Dessuador. 2 Samarreta de cotó, de màniga llarga, que hom utilitza com a part superior del xandall o també com a jersei esportiu.
182. **destacable** *adj.* Digne d'ésser destacat.
183. **destarifat -ada** *adj.* Desbaratat.
184. **a destemps** *loc. adv.* Fora de temps, inoportunament.
185. **destensar** *v. tr.* Destesar.
186. **desvaliment** *f.* Estat de qui se sent o es troba desvalgut. *El seu desvaliment era absolut.*
187. **detingut -uda** *adj.* 1 Fet amb atenció i deteniment, dedicant-hi tot el temps que sigui necessari. *Caldrà una anàlisi detinguda de les dades abans de fer res.* *adj. i m. i f.* 2 Que ha sofert detenció, privació de llibertat. *Les persones detingudes passaran a disposició judicial. Els quatre detinguts foren interrogats.*

188. **díhuit** *adj.* i *m.* Divuit.
189. **diplomar** *v. tr.* 1 Concedir un diploma (a algú). 2 *intr. pron.* Obtenir un diploma, graduar-se. *S'ha diplomat amb nota alta.*
190. **disbauxar** *v. tr.* 1 Malgastar en disbauxes. *Ha disbauxat tota l'herència.* 2 *intr. pron.* Lliurar-se a la disbauxa.
191. **divulgatiu -iva** *adj.* Divulgador.
192. **dominiquès -esa** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Dominica. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Dominica o als seus habitants.
193. **ecomuseu** *m.* Museu que presenta una col·lectivitat humana i les seves formes de vida situant-les en el context geogràfic, social i cultural.
194. **eixe -a** [pl. *eixos, eixes*] *adj.* i *pron.* Aqueix.
195. **elusiu -iva** *adj.* Que eludeix. *Adopta una actitud elusiva davant els problemes.*
196. **embambar** *v. tr.* i *intr. pron.* Embadalir.
197. **embellidor -a** *adj.* Que embelleix. *La força embellidora de l'art.*
198. **emboç** *m.* *l. Boç.* 2 Part d'una bufanda, capa, etc., destinada a cobrir la part inferior de la cara fins al nas o els ulls. 3 Beina d'un instrument tallant, especialment tros de branca acanalat que s'adapta al tall de la dalla o de la falç.
199. **embotonar** *v. tr.* Botonar 1.
200. **emparat -ada** *adj.* Que no sap estar sense el pare. *Una criatura molt emparada.*
201. **emprenyament** *m.* Acció d'emprenyar o d'emprenyar-se; l'efecte.
202. **encelar-se** *v. intr. pron.* Pujar cel amunt. *La boira s'ha encelat.*
203. **encertant** *m.* i *f.* Persona que encerta el resultat d'un problema, un joc, un concurs, etc.
204. **encollar**² *v. tr.* 1 Acollar 1. *tr.* 2 Enjovar (bèsties de tir) per fer-los fer una feina.
205. **encorbatat -ada** *adj.* Que duu corbata.
206. **encular** *v. tr.* Penetrar (algú) per l'anus.
207. **enfarfegós -osa** *adj.* Que enfarfega.
208. **engavatxar** *v. tr.* Omplir el gavatx (d'un animal) excessivament. *Per a fer foie gras, cal engavatxar les oques.*
209. **enroentir** *v. tr.* Arroentar.
210. **enrovinar** *v. tr.* Una riuada, deixar (un terreny) cobert de llot o rovina.
211. **ensobrar** *v. tr.* Ficar en un sobre o en sobres.
212. **envermelliment** *m.* Acció d'envermellir o d'envermellir-se; l'efecte. *L'envermelliment de la pell.*
213. **envolada** *f.* Envol.
214. **esbrellar** *v. tr.* Obrir violentament. *El sol esbrella el rostoll.*
215. **esbroncada** *f.* Esbronc.
216. **escabetxada** *f.* Acció d'escabetxar; l'efecte.
217. **escampa** *m.* *hereu escampa* V. *hereu.*
218. **esgarriador -a** *adj.* Que esgarrija.
219. **esgraonar** *v. tr.* i *intr. pron.* Esglaonar.
220. **espallat** *adj.* *tabac espallat* V. *tabac_.*
221. **espantavelles** *m.* Espanta-sogres.
222. **esparracat -ada** *adj.* 1 *l* Ple d'estrips. *On vas amb els pantalons esparracats? Es lligava una corda a la cintura, sobre el vestit esparracat.* 1 2 Que porta roba amb estrips, amb parracs. *Sempre anava brut i esparracat.* *m.* i *f.* 2 Persona malforjada. *Aquell parell d'esparracats destacaven entre el grup de persones vestides amb elegància.*
223. **espelegat -ada** *adj.* Mancat de vegetació. *Muntanyes espelegades.*
224. **espellifat -ada** *adj.* Que porta vestits fets malbé, esquinçats. *Un home espellifat regirava les escombraries. Aquest nen sempre va espellifat.*
225. **espenyar**² *v. tr.* i *intr. pron.* Espatllar.
226. **espluguï -ina** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural d'Esplugues de Llobregat o de l'Espluga de Francolí. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Esplugues de Llobregat o a l'Espluga de Francolí, o a llurs habitants.
227. **espoli**² *m.* Espoliació.
228. **esponjament** *m.* Acció d'esponjar o d'esponjar-se; l'efecte.
229. **estància** *f.* Explotació agrària menorquina més petita que un lloc.

230. **estatjar** *v. tr.* Donar estatge (a algú).
231. **estatunidenc -a** *adj. i m. i f.* Nord-americà 2.
232. **este -a** [pl. *estos, estes*] *adj. i pron.* Aquest.
233. **estenallar** *v. tr.* Tenallar.
234. **estigmatització** *f.* 1 Acció d'estigmatitzar; l'efecte. 2 Procés pel qual un grup amb poder defineix el que és normal i deixa fora d'aquesta definició altres conductes que, en conseqüència, són considerades desviades.
235. **estimat -ada** *adj.* 1 Que és objecte d'amor. *Tot això són records de persones molt estimades. Retornà, finalment, als paratges estimats de la seva joventut.* 2 *m. i f.* Persona amb qui hom manté relacions amoroses. *Havia rebut carta del seu estimat.*
236. **estocolmès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Estocolm. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Estocolm o als seus habitants.
237. **estolidesa** *f.* Qualitat d'estòlid.
238. **estop** *m.* 1 Senyal de circulació que adverteix als vehicles que han d'aturar-se totalment. 2 Llum de fre.
239. **estrafet -a** *adj.* Contrafet.
240. **estressar** *v. tr.* 1 Causar estrès (a algú). *La feina m'estressa.* 2 *intr. pron.* No s'estressava mai.
241. **eu** *interj.* Exclamació usada per a expressar admiració o sorpresa.
242. **eurodiputat eurodiputada** *m. i f.* Diputat del Parlament Europeu.
243. **ex aequo** [ll.] *loc. adv.* En igualtat de mèrits. *Enguany dos escriptors novells comparteixen ex aequo el primer premi.*
244. **exagerat -ada** *adj. i m. i f.* Propens a exagerar. *El noi és un exagerat: del que explica, creu-te'n la meitat.*
245. **exhaustivitat** *f.* Qualitat d'exhaustiu.
246. **expedientar** *v. tr.* Sotmetre a expedient.
247. **exquisidesa** *f.* Exquisitat.
248. **extraescolar** *adj.* Que té lloc fora de l'horari escolar, s'aplica a activitats pedagògiques o d'esplai.
249. **falsetà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Falset. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Falset o als seus habitants.
250. **fascinant** *adj.* Fascinador.
251. **fedal** *adj.* Nascut el mateix any, de la mateixa edat. *L'Oriol i en Pau són fedals.*
252. **felanitxer -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Felanitx. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Felanitx o als seus habitants.
253. **fenològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la fenologia.
254. **feroès -esa** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de les illes Fèroe. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a les illes Fèroe o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua germànica parlada a les illes Fèroe. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al feroès.
255. **ficòleg ficòloga** *m. i f.* Expert en algues.
256. **finisecular** *adj.* Relatiu o pertanyent a la fi d'un segle.
257. **firmant** *adj. i m. i f.* Signant.
258. **forçar** *v. tr.* 1 Donar forma de forca (a alguna cosa). *intr. pron.* 2 Bifurcar-se. *El riu es forca a les Bordes de Civís.*
259. **fragatí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Fraga. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Fraga o als seus habitants.
260. **friülà -ana** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural del Friül. 1 2 Relatiu o pertanyent al Friül o als seus habitants. *m.* 2 1 Dialecte retoromànic parlat al Friül. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al friülà.
261. **gabonès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Gabon. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Gabon o als seus habitants.
262. **galfó** *m.* Golfo.
263. **gambià -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Gàmbia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Gàmbia o als seus habitants.
264. **garguirot** *m.* Cop donat amb el dit del mig fent-lo lliscar amb força sobre el polze.
265. **gestualitat** *f.* 1 Qualitat de gestual. 2 Conjunt de gestos d'un individu.

266. **ghanès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Ghana. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Ghana o als seus habitants.
267. **gibraltareny -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Gibraltar. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Gibraltar o als seus habitants.
268. **glacejar** *v. tr.* Enrossir al forn (la superfície d'un menjar cobert amb una salsa o un suc), de manera que quedi lluent.
269. **glamur** *m.* Atractiu d'una persona o cosa que provoca admiració general.
270. **globalitzador -a** *adj.* Que globalitza.
271. **grappa** [it.] *f.* Aiguardent de brisa elaborat a Itàlia.
272. **grisós -osa** *adj.* Grisenc.
273. **grogós -osa** *adj.* Groguenc.
274. **gronxadora** *f.* Gronxador.
275. **gruixat -ada** *adj.* Gruixut.
276. **guatla** *f.* Guatlla 1.
277. **guerxària** *f.* Guerxesa 2.
278. **hamburguès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Hamburg. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Hamburg o als seus habitants.
279. **henna** *f.* Alquena.
280. **heus ací** Heus aquí.
281. **hieratisme** *m.* Qualitat de hieràtic.
282. **homoeeròtic -a** *adj.* Homosexual 2.
283. **homoeerotisme** *m.* Erotisme envers una persona del mateix sexe.
284. **homòfob -a** *adj. i m. i f.* Que sent homofòbia.
285. **homologable** *adj.* Susceptible d'ésser homologat.
286. **iberut -uda** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Ibi. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Ibi o als seus habitants.
287. **idò** *conj.* Doncs 1.
288. **ilerdenc -a** *adj.* Lleidatà 1.
289. **ilerdense** *adj.* Lleidatà 1.
290. **il·legalitzar** *v. tr.* Declarar il·legal.
291. **imbatibilitat** *f.* Qualitat d'imbatible.
292. **imbricar** *v. tr.* Disposar (coses) en sèrie, superposades parcialment.
293. **immigrat -ada** *adj. i m. i f.* Que s'ha establert en un país que no és el propi. *Sempre havia afavorit la integració dels treballadors immigrants. Un immigrant polonès era el seu soci.*
294. **imparable** *adj.* Que no pot ésser parat. *El progrés imparable de la tècnica.*
295. **impresentable** *adj.* No presentable. *Un treball impresentable.*
296. **in situ** [ll.] *loc. adv.* 1 En el mateix lloc de què es tracta. *El perit ha comprovat in situ l'abast dels desperfectes.* *loc. adv.* 2 En el lloc d'origen. *A Empúries es poden veure in situ mosaics d'època romana.*
297. **inadequació** *f.* Qualitat d'inadequat.
298. **inalterat -ada** *adj.* Sense alterar, no alterat. *Mantenir la tradició inalterada.*
299. **inassistència** *f.* Manca d'assistència. *Ha justificat la seva inassistència.*
300. **incívic -a** *adj.* Mancat de civisme.
301. **inclús** *adv.* Fins i tot (→).
302. **inconclús -usa** *adj.* No acabat, no decidit. *Una obra inconclusa.*
303. **inconspicu -ícua** *adj.* 1 No conspicu. *adj.* 2 En bot., petit i poc aparent.
304. **ingravidesa** *f.* Qualitat d'ingràvid. *La ingravidesa de l'esperit.*
305. **inquer -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Inca. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Inca o als seus habitants.
306. **insabut -uda** *adj.* No sabut, no conegut.
307. **instrumentalització** *f.* Acció d'instrumentalitzar; l'efecte.
308. **insurgència** *f.* Insurrecció.
309. **interdependent** *adj.* Que té interdependència.
310. **interpersonal** *adj.* Establert entre persones individualment.
311. **ítem** ¹ *m.* 1 Element d'un conjunt. 2 Element, part o unitat susceptible de quantificació de què es compon un test o un altre material psicotècnic.
312. **ivoriana -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de la Costa d'Ivori. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a la Costa d'Ivori o als seus habitants.

313. **jacobeu -ea** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sant Jaume de Galícia. *Any jacobeu. Ruta jacobea.*
314. **jaenès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Jaén. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Jaén o als seus habitants.
315. **jaio** *m.* Jai.
316. **jamaicà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Jamaica. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Jamaica o als seus habitants.
317. **jerolimità -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Jerusalem.
318. **kitsch** [al.] [inv.] *m.* 1 Producció artística on predomina l'efecte ràpid i previsible, la decoració amb pretensions, el sentimentalisme i la comercialitat. 2 *adj.* De mal gust.
319. **kosovar** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Kosovo. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Kosovo o als seus habitants.
320. **languidesa** *f.* Condició de lànguid.
321. **lerrouxista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al lerrouxisme. 2 *m. i f.* Partidari del lerrouxisme.
322. **lilós -osa** *adj.* Que tira a lila. *Unes flors liloses.*
323. **llagar** *v. tr. i intr. pron.* Ulcerar.
324. **llavadora** *f.* Rentadora.
325. **llenyera** *f.* Llenyer.
326. **lleterada** *f.* Raig de llet.
327. **llirià -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Llíria. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Llíria o als seus habitants.
328. **lliterà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de la Llitera. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a la Llitera o als seus habitants.
329. **llongada** *f.* Franja de sorra que l'onada del mar mulla.
330. **llumeta** *f.* Llumenera petita i baixa, portàtil, amb un apagador en forma de caputxa.
331. **logronyès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Logronyo. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Logronyo o als seus habitants.
332. **malaisi -àisia** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Malàisia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Malàisia o als seus habitants.
333. **malavinent** *adj.* Desavinent.
334. **malgaix -a** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de Madagascar. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Madagascar o als seus habitants. *m.* 2 1 Llengua austronèsica parlada a Madagascar. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al malgaix.
335. **malgratenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Malgrat. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Malgrat o als seus habitants.
336. **malhaja** [malhages, malhagen] Expressió usada per a expressar maledicció envers una persona o una cosa. *Malhagen l'odi i la discòrdia!*
337. **mallorquinista** *adj.* 1 1 Relatiu o pertanyent al mallorquinisme. 1 2 *adj. i m. i f.* Seguidor del mallorquinisme. *adj. i m. i f.* 2 Soci o simpatitzant del Club Esportiu Mallorca.
338. **maniser -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Manises. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Manises o als seus habitants.
339. **manlleuenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Manlleu. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Manlleu o als seus habitants.
340. **marc²** *m.* Aiguardent de brisa originari de França.
341. **marcescible** *adj.* Que es pot marcir, que es marceix.
342. **marraixa** *f.* Garrafa.
343. **marronós -osa** *adj.* Que tira a marró.
344. **massificació** *f.* Acció de massificar; l'efecte.
345. **massificar** *v. tr.* 1 Fer esdevenir massiu i despersonalitzat algun fenomen social. *La publicitat massifica els gustos.* 2 *intr. pron.* Amoltonar-se.
346. **mastodòntic -a** *adj.* Molt gran i pesant, gegantí. *Un camió mastodòntic.*
347. **mentalització** *f.* Acció de mentalitzar; l'efecte.
348. **menyspreatiu -iva** *adj.* Menyspreador, que expressa menyspreu.
349. **meulo** *m.* 1 Marrameu 1. 2 Crit de dolor.

350. **micronesi -èsia** *adj. i m. i f.* **1** *I* Natural de la Micronèsia. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a la Micronèsia o als seus habitants. *m.* **2** *I* Grup de llengües austronèsiques parlades a la Micronèsia. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al micronesi.
351. **microones** *m.* Forn de microones (→).
352. **migcampista** *m. i f.* En alguns esports de pilota, jugador que actua preferentment en la zona compresa entre la línia de defensa i la línia davantera i que té funcions defensives i ofensives alhora.
353. **mislater -a** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Mislata. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Mislata o als seus habitants.
354. **mitjacerilla** *m. pop.* Home prim, desnerit, insignificant.
355. **mitjapunta** *m. i f.* Jugador que ocupa una posició intermèdia entre el davanter i el mig.
356. **moianès -esa** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Moià o del Moianès. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Moià, al Moianès o als seus habitants.
357. **mollerussenc -a** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Mollerussa. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Mollerussa o als seus habitants.
358. **monovolum** *m.* Automòbil espaiós, amb seients que permeten diferents disposicions i amb un portaequipatges de molta cabuda unit a l'espai interior sense cap separació.
359. **montcadenc -a** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Montcada. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Montcada o als seus habitants.
360. **montgatí -ina** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Montgat. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Montgat o als seus habitants.
361. **montpeller** *m.* Celobert.
362. **per mor de** *loc. prep.* *I* A causa de, per culpa de. *No hem sortit per mor de la pluja.* **2** Amb la intenció de, amb la finalitat de. *No van de viatge per mor d'estalviar una mica. Si n'ha fet de coses per mor de quedar bé!*
363. **moralitzant** *adj.* Moralitzador.
364. **morenc -a** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Móra d'Ebre. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Móra d'Ebre o als seus habitants.
365. **morvedrí -ina** *adj. i m. i f.* *I* Natural del Camp de Morvedre. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent al Camp de Morvedre o als seus habitants.
366. **motorització** *f.* Acció de motoritzar; l'efecte.
367. **mudat -ada** *adj.* Ben vestit, amb la roba que no és la de feina o dels dies feiners. *El diumenge, solien passejar elegants i mudats pel carrer Major. La Maria sempre va molt mudada.*
368. **multilateral** *adj.* **1** Que té diversos costats. *adj.* **2** Que concerneix diverses parts. *Un acord multilateral. Negociacions multilaterals.*
369. **mundialització** *f.* Globalització. *La mundialització de l'economia i la cultura.*
370. **municipalisme** *m.* Preponderància atorgada a l'activitat dels municipis enfront d'altres instàncies superiors.
371. **muniquès -esa** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Munic. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Munic o als seus habitants.
372. **murar** *v. tr.* Emmurallar.
373. **museïtzar** *v. tr.* Convertir en museu.
374. **mutilat -ada** *adj. i m. i f.* Que ha perdut algun membre, una part important del cos. *Ajuts per a les persones mutilades. Un mutilat de guerra.*
375. **narbonès -esa** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Narbona. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Narbona o als seus habitants.
376. **neurocirurgia neurocirurgiana** *m. i f.* Metge cirurgià especialitzat en neurologia.
377. **nigerí -ina** *adj. i m. i f.* *I* Natural de Níger. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Níger o als seus habitants.
378. **nocivitat** *f.* Qualitat de nociu. *La nocivitat d'alguns bacteris.*
379. **nominar** *v. tr.* Incloure en una nòmina amb vista a un nomenament, un premi, etc. *Rarament nomenen pel·lícules europees per als Oscars.*
380. **nord-africà -africana** *adj. i m. i f.* *I* Natural del nord d'Àfrica. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a aquesta regió o als seus habitants.
381. **normativitat** *f.* Qualitat de normatiu.

382. **nubià -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Núbia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Núbia o als seus habitants.
383. **en off** *loc. adj.* Exterior a l'escenari o a l'espai on es desenvolupa l'acció, s'aplica a una veu en el llenguatge teatral i cinematogràfic. *Una veu en off.*
384. **oficialista** *adj.* Que segueix les orientacions o les normes del govern o dels dirigents d'una associació. *Les propostes dels membres oficialistes del sindicat.*
385. **oliver² -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural d'Oliva. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Oliva o als seus habitants.
386. **oponent** *m. i f.* Opositor 1.
387. **opositar** *v. intr.* Fer oposicions (→). *Ha oposat a una plaça de professor de grec.*
388. **ordenant** *m.* Persona que confereix els ordes sagrats.
389. **pairalisme** *m.* 1 Sistema pairal. 2 Afecte a les coses pairals.
390. **palafrugellenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Palafrugell. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Palafrugell o als seus habitants.
391. **palamosí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Palamós. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Palamós o als seus habitants.
392. **palplantar-se** *v. intr. pron.* Restar palplantat.
393. **pantaloner pantalonera** *m. i f.* Persona que fa pantalons.
394. **parca²** *f.* 1 Abric de pell propi dels esquimals, que arriba fins a l'alçada de les cuixes, proveït generalment d'una caputxa. 2 Peça d'abric, amb caputxa o sense, que imita la parca dels esquimals.
395. **pàssim** *adv.* En les citacions bibliogràfiques, indicació que una notícia, una frase o un mot apareix en diversos passatges de l'obra citada. *Aquest concepte apareix a Fabra, Gramàtica catalana, 1918, pàssim.*
396. **paterner -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Paterna. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Paterna o als seus habitants.
397. **patxaran** *m.* Licor típic de Navarra fet amb anís i aranyons.
398. **peiró** *m.* 1 Creu de terme (→). 2 Pilastra que sosté una capelleta situada a la vora d'un camí.
399. **peitaví -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Peiteu. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Peiteu o als seus habitants.
400. **peixar** *v. tr.* Péixer 1 i 2.
401. **pèlec** *m.* Toll.
402. **peloponesi -èsia** *adj. i m. i f.* 1 Natural del Peloponès. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al Peloponès o als seus habitants.
403. **pencaire** *adj. i m. i f.* pop. Que penca. *Aquelles dues són un bon parell de pencaires.*
404. **pendular²** *v. intr.* Pendolar.
405. **penoner penonera** *m. i f.* Persona que porta el penó.
406. **peonatge** *m.* Peonada.
407. **pepa** *adj. i m. i f.* 1 Talòs 1. *S'ha casat amb un xicot que és un pepa.* *f.* 2 Nina de drap. *f.* 3 Prostituta.
408. **periodització** *f.* Acció de perioditzar; l'efecte.
409. **perioditzar** *v. tr.* Dividir (el curs del temps) en períodes.
410. **petrerí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Petrer. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Petrer o als seus habitants.
411. **pica-pica²** *m.* Àpat consistent en menges variades que es presenten en racions petites que hom pren a voluntat. *Van oferir un pica-pica als assistents.*
412. **picossejar** *v. tr.* Picar o ferir amb el bec. *Les gallines picossejaven la civada.*
413. **pilanets** *m. pl.* Punt de ganxet que consisteix a passar el fil una o més vegades formant una sèrie de columnes de fil.
414. **pintoresquisme** *m.* Qualitat de pintoresc.
415. **pircing** *m.* Tècnica que consisteix a subjectar joies o altres objectes travessant la pell, mucoses o altres teixits corporals.
416. **piromusical** *adj.* 1 De pirotècnia i música. 2 *m.* Espectacle piromusical.
417. **plaf** *interj.* Plof.
418. **platet** *m.* Balançó.
419. **platxeri** *m.* Platxèria.

420. **pluriennal** *adj.* **1** Que té una durada de dos o més anys. *Un pla pluriennal.*
adj. **2** Que s'esdevé després de diversos anys.
421. **podal** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent als peus. **2** En mat., relatiu al peu d'una figura. *Triangle podal.*
422. **podrimer** *m.* Podrimener.
423. **politraumatisme** *m.* Traumatisme múltiple.
424. **pontarrí -ina** *adj. i m. i f.* **1** Natural del Pont de Suert. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent al Pont de Suert o als seus habitants.
425. **pontificar** *v. intr.* **1** Actuar com a pontífex. **2** Parlar o obrar amb un to de gran autoritat sense tenir-ne.
426. **pontsicà -ana** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Ponts. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Ponts o als seus habitants.
427. **portamaletes** *m.* Portaequipatge.
428. **porto-riqueny -riquenya** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Puerto Rico. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Puerto Rico o als seus habitants.
429. **porxat -ada** *adj.* **1** Que té porxos. *Plaça porxada.* **2** *m.* Porxada.
430. **potabilitzador -a** *adj.* **1** Que potabilitza. **2** *f.* Instal·lació on és potabilitzada l'aigua.
431. **potabilitzar** *v. tr.* Tractar (l'aigua) per tal de fer-la potable.
432. **potra** *f.* **1** Hèrnia escrotal. *f.* **2** Bona sort. *Quina potra has tingut, noi!*
433. **pratenc -a** *adj. i m. i f.* **1** Natural del Prat de Llobregat o de Prats de Lluçanès. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent al Prat de Llobregat o a Prats de Lluçanès, o a llurs habitants.
434. **prebiòtic¹ -a** *adj.* Anterior a la vida. *Oceà prebiòtic.*
435. **prestància** *f.* **1** Aspecte distingit. *Els mobles restaurats tenen la prestància que dona el pas del temps.* **2** Excel·lència **1** *l.*
436. **previngut -uda** *adj.* **1** Que pren precaucions, previsor. *Home previngut no és vençut.* **2** Advertit per endavant d'alguna cosa. *Previngut del que passava, no s'hi va comprometre.*
437. **primorós -osa** *adj.* Primoter.
438. **prioratí -ina** *adj. i m. i f.* **1** Natural del Priorat. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent al Priorat o als seus habitants.
439. **privacitat** *f.* Qualitat de privat. *Tot i la influència dels periodistes, va defensar la seva privacitat.*
440. **procuradoria** *f.* **1** Ofici, càrrec, de procurador. **2** Oficina o despatx del procurador.
441. **progre** *m. i f.* Persona d'idees avançades i capteniment anticonvencional.
442. **progressia** *f.* Conjunt dels progress.
443. **proletarització** *f.* Acció de proletaritzar o de proletaritzar-se; l'efecte.
444. **promocional** *adj.* Relatiu o pertanyent a la promoció d'un producte, d'unes vendes. *Campanya promocional d'un nou perfum.*
445. **prurit** *m.* Pruija.
446. **pse** *interj.* Expressió usada per a denotar indiferència.
447. **puntualització** *f.* Acció de puntualitzar; l'efecte.
448. **quadribarrat -ada** *adj.* Que té quatre barres. *La bandera quadribarrada.*
449. **raïl** *f.* Arrel **1**.
450. **rampinyador -a** *adj.* Que rampinya.
451. **rebeca²** *f.* Jaqueta de punt sense coll que es corda pel davant.
452. **rebentaire** *adj. i m. i f.* Rebentador **2**.
453. **rebuscament** *m.* Qualitat de rebuscat.
454. **rebutjable** *adj.* Que es pot rebutjar.
455. **recercat -ada** *adj.* Artificiós, triat amb massa cura. *Un escriptor d'estil recercat.*
456. **reciclable** *adj.* Que es pot reciclar.
457. **recompra** *f.* Acció de recomprar.
458. **reconsiderar** *v. tr.* Tornar a considerar.
459. **recopilador -a** *adj. i m. i f.* Compilador **1**.
460. **redaccional** *adj.* Relatiu o pertanyent a la redacció de textos. *Defectes redaccionals en un text jurídic.*

461. **refegir** *v. tr.* **1** Afegir (una cosa, especialment un líquid, que havia minvat d'un recipient). *Refegiu aigua a la cassola.* *intr.* **2** Tornar a prendre d'un menjar del qual ja s'ha consumit una ració. *He refegit d'arròs.*
462. **referenciar** *v. tr.* **1** Assignar una referència bibliogràfica (a un document). *tr.* **2** Esmentar.
463. **relectura** *f.* Acció de rellegir.
464. **remallar** *v. tr.* **1** Arreglar les malles trencades en un art. **2** Refer les malles en les costures dels gèneres de punt.
465. **rematat -ada** *adj.* Complet, acabat. *És un boig rematat. Una mentidera rematada.*
466. **rendibilitzar** *v. tr.* Fer rendible (una cosa).
467. **renuent** *adj.* Disconforme.
468. **reposacaps** *m.* **1** Peça situada a la part superior del respallier d'alguns seients que serveix per a reposar-hi el cap. **2** Placa on el client d'una perruqueria repenja el cap quan li renten els cabells.
469. **requadro** *m.* Requadre.
470. **ressentit -ida** *adj. i m. i f.* Que té ressentiment. *Es retirà del projecte ressentit per les crítiques rebudes.*
471. **ressituar** *v. tr.* **1** Canviar la situació (d'algú o d'alguna cosa). **2** Replantejar **1**.
472. **reüllar** *v. tr.* Mirar de reüll.
473. **rhodesià -ana** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Rhodèsia. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Rhodèsia o als seus habitants.
474. **rialleta** *f.* Mitja rialla, somrís.
475. **ridiculització** *f.* Acció de ridiculitzar. *La ridiculització de les propostes del Govern.*
476. **rinxolar**¹ *v. tr. i intr. pron.* Enrinxolar.
477. **rodenc -a** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Roda. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Roda o als seus habitants.
478. **rovinós -osa** *adj.* De rovina.
479. **ruandès -esa** *adj. i m. i f.* **1 1** Natural de Ruanda. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Ruanda o als seus habitants. *m.* **2 1** Llengua del grup bantu parlada a Ruanda. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent al ruandès.
480. **rumorejar** *v. intr.* Parlar entre dents, murmurar.
481. **rupturisme** *m.* Tendència que propugna un canvi radical de les idees, de la manera de viure, etc.
482. **russòfil -a** *adj. i m. i f.* Partidari de Rússia, dels russos o de tot allò que és rus.
483. **sahrauí** [pl. -ís] *adj. i m. i f.* **1** Natural del Sàhara Occidental. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent al Sàhara Occidental o als seus habitants.
484. **salami** *m.* Embotit cru, assecat i fumat, fet amb mescla de carn de porc, de boví i cansalada.
485. **salinós -osa** *adj.* Que conté sal.
486. **santboià -ana** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Sant Boi de Llobregat. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sant Boi de Llobregat o als seus habitants.
487. **santjustenc -a** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Sant Just Desvern. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sant Just Desvern o als seus habitants.
488. **santvicenter -a** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Sant Vicent del Raspeig. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sant Vicent del Raspeig o als seus habitants.
489. **santvicentí -ina** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Sant Vicenç dels Horts. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sant Vicenç dels Horts o als seus habitants.
490. **sarriànc -a** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Sarrià. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sarrià o als seus habitants.
491. **sasserès -esa** *adj. i m. i f.* **1 1** Natural de Sàsser. **1 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Sàsser o als seus habitants. *m.* **2 1** Dialecte del sard parlat a Sàsser i la seva regió. **2 2** *adj.* Relatiu o pertanyent a aquest dialecte.
492. **sedent** *adj.* Assegut, s'aplica especialment a una estàtua que representa una persona que seu.
493. **segarreta** *adj. i m. i f.* Segarrenc.
494. **segovià -ana** *adj. i m. i f.* **1** Natural de Segòvia. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent a Segòvia o als seus habitants.
495. **segrià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent al riu Segre.

496. **senderista** *adj. i m. i f.* Que practica el senderisme.
497. **sensibler -a** *adj.* Afectat de sensibleria.
498. **serendipitat** *f.* Descobriment casual o imprevist fet per un investigador en el curs d'una recerca orientada a altres objectius i amb pressupòsits teòrics diferents.
499. **setembrí -ina** *adj.* Propi del mes de setembre.
500. **sigil** *m.* Compte, precaució, amb què es guarda un secret.
501. **sigil·lós -osa** *adj.* Que actua amb sigil, que denota sigil.
502. **sil·labejar** *v. tr.* Pronunciar (un mot o mots) separant-ne les síl·labes.
503. **siracusà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Siracusa. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Siracusa o als seus habitants.
504. **sitgetà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Sitges. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Sitges o als seus habitants.
505. **sobrellavi** *m.* Part de la cara entre el nas i el llavi superior.
506. **sogorbí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Sogorb. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Sogorb o als seus habitants.
507. **solucionari** *m.* Llibre o part d'un llibre que aplega les solucions corresponents a uns exercicis o a uns problemes.
508. **somiqueig** *m.* Acció de somiquejar.
509. **sorgiment** *m.* Acció de sorgir.
510. **sorià -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Sòria. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Sòria o als seus habitants.
511. **sortenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Sort. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Sort o als seus habitants.
512. **sortilla** *f.* Sortija.
513. **sospirós -osa** *adj.* Que sospira.
514. **sota**¹ *m.* Part inferior d'una cosa.
515. **sotsdelegació** *f.* 1 Càrrec de sotsdelegat. 2 Oficina del sotsdelegat.
516. **sotsdelegat sotsdelegada** *m. i f.* Persona que ocupa un càrrec immediatament inferior al de delegat.
517. **sotsinspecció** *f.* 1 Càrrec de sotsinspector. 2 Oficina del sotsinspector.
518. **subcontinent** *m.* Part diferenciada i extensa d'un continent. *El subcontinent indi.*
519. **suctor -a** *adj.* Que xucla.
520. **sulfatada** *f.* Acció de sulfatar les plantes; l'efecte. *Fer la sulfatada de la vinya.*
521. **surant** *adj.* Que sura.
522. **tafanari** *m.* pop. Cul 1 1.
523. **taiwanès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Taiwan. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Taiwan o als seus habitants.
524. **tanatori** *m.* Edifici de serveis funeraris.
525. **tangerí -ina** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Tànger. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Tànger o als seus habitants.
526. **tanzà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Tanzània. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Tanzània o als seus habitants.
527. **tarbener -a** *adj. i m. i f.* 1 1 Natural de Tàrbena. 1 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Tàrbena o als seus habitants. *m.* 2 1 Parlar del valencià meridional parlat a Tàrbena. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a aquest parlar.
528. **tarumba** *adj.* 1 Eixelebrat 1. *De jove, era bastant tarumba.* 2 Torbat d'enteniment. *Em faràs tornar tarumba!*
529. **tavellat** *m.* Conjunt de tavelles en una tela.
530. **tebà -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Tebes. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Tebes o als seus habitants.
531. **telepeatge** *m.* Dispositiu electrònic que permet el pagament d'un peatge sense haver d'aturar el vehicle.
532. **tercermundisme** *m.* Conjunt de problemes i fenòmens del Tercer Món.
533. **teringa** *f.* Fila 1 1.
534. **termalisme** *m.* Conjunt dels serveis mèdics, assistencials, hotelers, etc., destinats a la utilització de les aigües termals.
535. **terrè -ena** *adj.* Terrenal.
536. **timolada** *adj.* *aigua timolada* V. *aigua.*
537. **tirrè -ena** *adj.* Relatiu o pertanyent a la mar Tirrena.

538. **togolès -esa** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Togo. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Togo o als seus habitants.
539. **toledà -ana** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Toledo. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Toledo o als seus habitants.
540. **tonyiner -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la tonyina, a la pesca de la tonyina.
541. **top**² *m.* Cosset amb tirants que només cobreix el bust.
542. **topoguia** *f.* Guia amb textos sobre indrets i distàncies cronometrades, sovint il·lustrada mitjançant gràfics, mapes i fotografies, que orienta l'excursionista en el recorregut d'un sender.
543. **torellonenc -a** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Torelló. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Torelló o als seus habitants.
544. **torrentí -ina** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Torrent. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Torrent o als seus habitants.
545. **totalitzador -a** *adj.* Que totalitza.
546. **traci tràcia** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Tràcia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Tràcia o als seus habitants.
547. **tramuntanenc -a** *adj.* De la banda de la tramuntana.
548. **transitat -ada** *adj.* Per on transita molta gent o molts vehicles. *És una de les carreteres més transitades.*
549. **transilvà -ana** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Transsilvània. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Transsilvània o als seus habitants.
550. **tremendisme** *m.* Tendència a fer ressaltar els aspectes tremends o terribles d'alguna cosa.
551. **trigesimal** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al trenta o a la trentena. 2 Que procedeix o es compta per trentenes.
552. **trigrama** *m.* Grup de tres lletres, especialment trígraf.
553. **trivialització** *f.* Acció de trivialitzar.
554. **trivialitzar** *v. tr.* Convertir en trivial.
555. **tut** *m.* 1 Habitacle petit i fosc. 2 Cavitat de petites dimensions. *El tut de l'orella.*
556. **twist** [angl.] *m.* Ball de ritme ràpid d'origen nord-americà, caracteritzat pel moviment vigorós de les cames, els malucs i les espatlles.
557. **txa-txa-txa** *m.* Ball d'origen cubà que combina ritmes de la rumba i del mambo.
558. **ufologia** *f.* Estudi de les qüestions relatives als ovnis.
559. **ulldeconenc -a** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural d'Ulldecona. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Ulldecona o als seus habitants.
560. **urgellès -esa** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Urgellenc. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al comtat o al bisbat d'Urgell.
561. **valentí -ina** *adj.* Valencià, s'aplica especialment a l'Església de València. *Les grans figures de l'Església valentina.*
562. **valldostà -ana** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de la Vall d'Aosta. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a la Vall d'Aosta o als seus habitants.
563. **val·lisoletà -ana** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Valladolid. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Valladolid o als seus habitants.
564. **varietal** *adj.* Elaborat a partir d'una sola varietat de raïm, s'aplica al vi.
565. **vedetisme** *m.* Actitud de vedet que pren la persona que es vol fer veure. *El vedetisme d'alguns dissenyadors.*
566. **verduleria** *f.* Botiga, parada, de verdulaire.
567. **verdureria** *f.* Verduleria.
568. **vertebració** *f.* Acció de vertebrar; l'efecte.
569. **vertebrador -a** *adj.* Que vertebra.
570. **vet ací** Heus aquí.
571. **vet aquí** Heus aquí.
572. **via**² *prep.* Passant per, a través de. *Línia Barcelona-St. Vicenç via Vilafranca. La notícia va arribar via Canyameres.*
573. **videoclub** *m.* Botiga dedicada al lloguer, venda o intercanvi de pel·lícules, jocs, etc., enregistrats en suports de format analògic o digital.
574. **vidrienc -a** *adj.* Vidrenc.
575. **vila-realenc -realenca** *adj.* i *m.* i *f.* 1 Natural de Vila-real. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Vila-real o als seus habitants.

576. **vinari -ària** *adj.* 1 Vinater 1. 2 Destinat a tenir-hi vi.
577. **vinarossenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Vinaròs. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Vinaròs o als seus habitants.
578. **vis-a-vis** *m.* 1 Comunicació entre un pres i els seus familiars o coneguts propers en què és possible el contacte físic. 2 Comunicació especial, que pot ésser de tipus sexual, que manté un pres amb una altra persona.
579. **visceralitat** *f.* Qualitat de visceral.
580. **visualització** *f.* Acció de visualitzar; l'efecte.
581. **viudetat** *f.* Viduïtat.
582. **vuitmesó -ona** *adj. i m. i f.* Que ha nascut el vuitè mes d'ésser engendrat.
583. **xabià -ana** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Xàbia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Xàbia o als seus habitants.
584. **xabola** *f.* 1 Aixopluc rudimentari emprat especialment pels soldats. 2 Barraca 5.
585. **xampurrat -ada** *adj.* Enxampurrat.
586. **xarcuter xarcutera** *m. i f.* Venedor d'embotits, conserves, etc., especialment de carn de porc.
587. **xarolat -ada** *adj.* Que té la lluentor del xarol.
588. **xatonada** *f.* Menjada de xató, generalment acompanyant altres menges.
589. **xau-xau**¹ *m.* 1 Cant de la guatlla i de la perdiu. 2 Xerrameca.
590. **xixonenc -a** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Xixona. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Xixona o als seus habitants.
591. **xorc -a** *adj.* Estèril 1.
592. **zairès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural del Zaire. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent al Zaire o als seus habitants.
593. **zanzibarès -esa** *adj. i m. i f.* 1 Natural de Zanzíbar. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a Zanzíbar o als seus habitants.
594. **zàping** *m.* Acció de passar ràpidament d'un canal a un altre de televisió amb el comandament a distància. *Fa zàping quan comencen els anuncis.*

LITERATURA

1. **actant** *m.* 1 Argument 3. 2 Funció bàsica en la sintaxi de l'acció narrativa realitzada per un o diversos personatges, éssers o forces.
2. **bizantinista** *m. i f.* Persona versada en bizantinística.
3. **desconstrucció** *f.* 1 Mètode d'anàlisi textual de la filosofia contemporània consistent a invertir el procés de construcció d'un text. 2 Corrent de la teoria literària del segle XX que detecta les oposicions constitutives del pensament occidental en la retòrica dels textos literaris i filosòfics.
4. **dramatúrgic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la dramatúrgia o als dramaturgs.
5. **esticomítia** *f.* 1 Debat tràgic en què els interlocutors es responen d'una manera simètrica, vers per vers, díctic per díctic, etc. 2 Coincidència entre el vers i l'estructura o unitat sintàctica.
6. **haikai** *m.* Haiku.
7. **haiku** *m.* Estrofa d'origen japonès formada per disset síl·labes mètriques, repartides en tres versos segons l'esquema 5-7-5, que constitueix la primera part d'una tanka.
8. **intertextualitat** *f.* Conjunt de relacions més o menys manifestes entre un text i altres textos.
9. **isolexisme** *m.* Figura retòrica que consisteix en la repetició d'un mateix radical en una mateixa clàusula o vers, modificat per derivació, canvi de funció sintàctica, reiteració o variació semàntica.
10. **kitsch** [al.] [inv.] *m.* 1 Producció artística on predomina l'efecte ràpid i previsible, la decoració amb pretensions, el sentimentalisme i la comercialitat. 2 *adj.* De mal gust.
11. **literarietat** *f.* Propietat intrínseca d'un text la sola presència de la qual el convertiria en literari.

12. **narratori narratària** *m. i f.* Destinataris més o menys explícit a qui s'adreça el narrador d'un conte o novel·la.
13. **neohistoricisme** *m.* Nou historicisme (→).
14. **oxímoron** *m.* Figura retòrica, variant de l'antítesi, que consisteix a posar de costat mots o unitats sintàctiques de sentit oposat.
15. **paraliteratura** *f.* Conjunt de la producció escrita, amb criteris industrials, que se sol situar al marge de la producció estrictament literària.
16. **paratext** *m.* Conjunt d'elements tipogràfics i formals disposats a l'entorn d'un text sense formar-ne part. *La dedicatòria d'una novel·la és un element del paratext.*
17. **paratextual** *adj.* Relatiu o pertanyent al paratext.
18. **postmodern -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la postmodernitat. *Un artista postmodern.* 2 Postmodernista.
19. **postmodernisme** *m.* 1 Conjunt de tendències i d'estils individuals que després del Modernisme representen la consolidació de nous conceptes de modernitats artístiques. 2 Moviment artístic i literari caracteritzat per l'eclecticisme formal, la ironia i el joc constant sobre les mateixes convencions artístiques i literàries.
20. **postmodernista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al postmodernisme. 2 *adj. i m. i f.* Seguidor del postmodernisme.
21. **postmodernitat** *f.* 1 Actitud artística, al principi arquitectònica, que posa en qüestió la línia dogmàtica de la modernitat consolidada durant el segle XX a través de camins diversos. 2 Època dominada pel pensament i la cultura del postmodernisme.
22. **rondallista** *m. i f.* Persona estudiosa de les rondalles, versada en rondalles, que aplega rondalles.

LLENGUATGE ADMINISTRATIU

1. **adoptand adoptanda** *m. i f.* Persona que està en procés d'adopció.
2. **atressí** *adv.* Altressí.
3. **aute** *m.* En el dret processal andorrà, interlocutòria.
4. **averia** *f.* 1 Haveria. *f.* 2 Impost andorrà que gravava el bestiar menut.
5. **convalidació** *f.* Acció de convalidar; l'efecte.
6. **cot²** *m.* Multa imposada per un consell andorrà per l'incompliment d'un deure.
7. **immatriculació** *f.* Acció d'immatricular; l'efecte.
8. **immatricular** *v. tr.* Inscriure (una finca) en el registre de la propietat per primera vegada.
9. **padral** *m.* Registre d'animals de renda que es crien a les explotacions del Principat d'Andorra.
10. **registral** *adj.* Relatiu o pertanyent al registre.

MAMÍFERS

1. **àteles** *m.* Mamífer primat de la família dels cèbids, de cos gràcil, extremitats llargues i cua prènsil, que viu als arbres i és propi de les selves de Mèxic i de l'Amèrica del Sud.
2. **axis²** *m.* Mamífer artiodàctil de la família dels cèrvids, de banyes amples, propi de l'Àsia.
3. **cèbids** *m. pl.* 1 Família de primats platirins arborícoles que es desplacen àgilment amb els braços i viuen a les selves americanes, des de Mèxic fins a l'Argentina. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
4. **cercopitècids** *m. pl.* 1 Família de primats del grup dels catarins, gregaris, de règim omnívor i generalment arborícoles, que viuen a l'Àfrica i a l'Àsia. 2 *m.* Individu d'aquesta família.

5. **cob** *m.* Mamífer artiodàctil del gènere *Kobus*, de la família dels bòvids, amb banyes, exclusives dels mascles, anellades, sigmoides i amb les puntes dirigides endavant, propi de l'Àfrica subsahariana.
6. **còlob** *m.* Mamífer primat del gènere *Colobus*, de la família dels colòbids, de tronc esvelt, pelatge vistós i cua molt llarga, que viu als arbres i habita l'Àfrica tropical.
7. **colòbids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels primats, del grup dels catarins, que són arborícoles i vegetarians i habiten l'Àfrica i l'Àsia. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
8. **cuaquadrada** *adj.* **musaranya cuaquadrada** *V. musaranya.*
9. **codú** [pl. -ús] *m.* Mamífer artiodàctil de la família dels bòvids, amb banyes, exclusives dels mascles, de gran longitud i formades per dues o tres espirals, propi de les sabanes arbòries de l'Àfrica oriental i meridional.
10. **damalisc** *m.* Mamífer artiodàctil remugant del gènere *Damaliscus*, de la família dels bòvids, amb les banyes en forma de lira, que habita a les sabanes i als boscos de vegetació escassa de l'Àfrica subsahariana.
11. **dic-dic** *m.* Mamífer artiodàctil remugant del gènere *Madoqua*, de la família dels bòvids, de mida petita, ulls grossos i banyes anellades a la base, que habita en zones tropicals de l'Àfrica subsahariana.
12. **dingo** *m.* Mamífer carnívor de la família dels caníds, semblant a un gos, introduït a Austràlia des de temps prehistòrics.
13. **erinaceids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels insectívors, de pelatge bast amb espines en moltes espècies, que viu en zones boscoses o desèrtiques d'Euràsia i d'Àfrica i inclou els eriçons. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
14. **escandèntids** *m. pl.* 1 Ordre de mamífers primitius d'aspecte semblant als esquiroles, que viuen als arbres dels boscos del sud i del sud-est asiàtic, que inclou les tupaies. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
15. **falangèrids** *m. pl.* 1 Família de mamífers marsupials, de cua llarga i prènsil, pelatge atapeït, amb el segon i el tercer dits soldats i, en algunes espècies, amb una àmplia membrana entre les extremitats que els permet planar, de costums són arborícoles i habiten la regió australiana. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
16. **galeopitec** *m.* Mamífer dermòpter del gènere *Cynocephalus*, arborícola i nocturn, que plana d'un arbre a l'altre gràcies a l'ús del patagi i habita els boscos de l'Àsia sud-oriental i les Filipines.
17. **gelada**² *f.* Mamífer primat de la família dels cercopitècids, de cua llarga, que habita en llocs escarpats de les terres altes del nord d'Etiòpia (*Theropithecus gelada*).
18. **herpèstids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels carnívors, de cos allargat, cua no gaire llarga, orelles petites i arrodonides, potes curtes i ungles no retràctils, que habiten el sud de la península Ibèrica i d'Itàlia, Àfrica, Madagascar i l'Àsia occidental i meridional, la qual inclou la mangosta. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
19. **histrícids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels rosegadors, amb el cos cobert per pues còrnies gruixudes i llargues, que habiten l'Àfrica, l'Àsia, Itàlia i Grècia, a la qual pertany el porc espi. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
20. **ínia** *f.* Mamífer cetaci del grup dels odontocets, amb la part dorsal gris fosc i la ventral rosada, de musell llarg i lleugerament corbat cap avall, que viu a les conques de l'Orinoc i de l'Amazones (*Inia geoffrensis*).
21. **lèmming** *m.* Mamífer rosegador del gènere *Lemmus*, de la família dels múrids, que fa grans migracions, propi de les zones de tundra de l'hemisferi nord.
22. **lorísids** *m. pl.* 1 Família de primats del grup dels lemuriformes, que habiten Àfrica i Àsia. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
23. **marmosa** *f.* Mamífer marsupial del gènere *Marmosa*, de la família dels didèlfids, de petites dimensions i potes curtes, sense marsupi, arborícola i propi d'Amèrica Central i del Sud.
24. **molòssids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels quiròpters, d'aspecte robust, amb una cua que sobresurt del patagi, que habiten a tots els continents. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
25. **mòsquids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels artiodàctils, sense banyes, amb ullals llargs i punxeguts, que segregen el mesc, propis de l'Àsia, a la qual pertany el mesquer. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
26. **odobènids** *m. pl.* 1 Família de carnívors del grup dels pinnípedes a la qual pertany com a única espècie la morsa. 2 *m.* Individu d'aquesta família.

27. **okapi** *m.* Ocapi.
28. **otoció** *m.* Mamífer carnívor de la família dels caníds, d'aspecte semblant a la guineu però amb les orelles molt grosses, les extremitats esveltes i de coloració sorrenca, nocturn i insectívor, propi de les zones àrides de l'Àfrica oriental i meridional (*Otocyon megalotis*).
29. **saiga** *f.* Mamífer artiodàctil de la família dels bòvids, amb un gran cap i un nas sortint i carnós semblant a una petita trompa, amb banyes perpendiculars al cap, que habita les zones estepàries des del Caucas fins a la Xina (*Saiga tatarica*).
30. **saimiri** *m.* Mamífer primat de la família dels cèbids, petit i dotat de gran agilitat, que habita les selves de l'Amèrica Central i del Sud i és molt emprat en estudis de comportament (*Saimiri sciureus*).
31. **solenodont** *m.* Mamífer insectívor del gènere *Solenodon*, de la família dels solenodontíds, d'aspecte semblant a la musaranya però més gros, de musell punxegut i acabat en una petita trompa, ulls petits i orelles grans, propi de les Antilles.
32. **solenodontíds** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels insectívors que habiten les Antilles. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
33. **sotàlia** *m.* Mamífer cetaci del grup dels odontocets, de la família dels delfiníds, d'1 metre de longitud, de color gris fosc a la part dorsal i rosat a la ventral, que viu a les conques de l'Orinoco i de l'Amazones (*Sotalia fluviatilis*).
34. **suslic** *m.* **suslic europeu** Esquirol ratllat (→).
35. **taquiglòssids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels monotremes que inclou els equídnies. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
36. **tragúlids** *m. pl.* 1 Família de mamífers de l'ordre dels artiodàctils, de mida petita, sense banyes, els mascles de la qual tenen els ullals superiors molt llargs, que habiten l'Àfrica subsahariana i l'Àsia. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
37. **ualabi** *m.* Mamífer de l'ordre dels marsupials, semblant al cangur però de dimensions més reduïdes, amb un pelatge vistós que és la causa de la seva desaparició gairebé completa, que habita Austràlia (*Wallabia bicolor*).
38. **uombat** *m.* Mamífer de l'ordre dels marsupials, d'uns 120 centímetres, amb l'extrem del musell nu i les orelles arrodonides, propi de les zones muntanyoses d'Austràlia, Tasmània i algunes illes adjacents (*Vombatus ursinus*).
39. **uroció** *m.* Mamífer carnívor de la família dels caníds, d'uns 60 centímetres d'alçada, semblant a la guineu però de cames més llargues i amb les orelles més curtes, de pelatge espès i grisenc, que viu al continent americà, des del sud del Canadà fins al nord de l'Amèrica del Sud (*Urocyon cinereoargenteus*).
40. **xenartres** *m. pl.* 1 Ordre de mamífers placentaris que es caracteritzen per la pèrdua total de la dentició en els adults o la modificació en l'estructura de les dents, que inclou els armadillos, els peresosos, l'ós formiguer i el tamàndua, que habiten l'Amèrica del Sud. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.

MATEMÀTIQUES

1. **biplanari -ària** *adj.* Situat en dos plans, per on passen dos plans.
2. **contraexemple** *m.* Exemple que refuta una proposició o una teoria.
3. **coplanar** *adj.* Coplanari.
4. **curtosi** *f.* Grau de convexitat o d'aplatament de la corba representativa d'una distribució estadística.
5. **fractal** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a una fractal o a les fractals. 2 *f.* Model matemàtic o objecte real que manté la seva forma essencial, fragmentada i irregular, encara que variï l'escala d'observació.
6. **holomorf -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a les funcions holomorfes.
7. **holomòrfic -a** *adj.* Holomorf.
8. **infinitèsim** *m.* Variable que té per límit zero.
9. **jacobià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'obra del matemàtic alemany Karl G. J. Jacobi. *Matriu jacobiana*.
10. **meromorf -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a les funcions meromorfes.
11. **meromòrfic -a** *adj.* Meromorf.

12. **monoide** *m.* Semigrup amb un element neutre.
13. **multivariable** *adj.* Que implica diverses variables estadístiques.
14. **planari -ària** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a un pla. *adj.* **2** *1* Que té una estructura plana o gairebé plana. **2** *2* En geol., en forma de pla.
15. **podal** *adj.* *1* Relatiu o pertanyent als peus. *2* En mat., relatiu al peu d'una figura. *Triangle podal.*
16. **podària** *f.* Lloc de les projeccions ortogonals d'un punt sobre les tangents d'una corba.
17. **podàric -a** *adj.* *1* Relatiu a la podària. *2* Podal *2*.
18. **quartil** *m.* *1* Valor que, en una sèrie de dades numèriques, té un tant per cent enter múltiple de vint-i-cinc, diferent de zero i de cent, de dades més petites o iguals que el dit valor. *El tercer quartil és el valor que té un setanta-cinc per cent de dades inferiors o iguals a ell.* *2* Grup de dades compreses entre cada dos d'aquests valors consecutius, o bé menors o iguals que el primer d'aquests valors, o bé més grans que el tercer d'aquests valors.
19. **quaterna** *f.* *1* En mat., conjunt de quatre elements. *2* **quaterna harmònica** Conjunt de dues parelles de punts A, B i C, D d'una mateixa recta que compleixen la relació $AC/AD = BC/DB$.
20. **sesquilineal** *adj.* Relatiu o pertanyent a les funcions sesquilineals.
21. **trigèsim -a** *adj.* Trentè.
22. **uniplanari -ària** *adj.* Que és o ocorre en un sol pla.

MEDICINA I FARMÀCIA

1. **abduir** *v. tr.* **1** Separar (un membre o un òrgan qualsevol) del pla medià del cos. *Els músculs que abdueixen l'escàpula.* *tr.* **2** Un extraterrestre, segrestar (algú).
2. **agalàctia** *f.* Agalàxia.
3. **al·lergòleg al·lergòloga** *m. i f.* Especialista en al·lergologia.
4. **al·lergologia** *f.* branca de la medicina que estudia les al·lèrgies i els processos al·lèrgics.
5. **amèlia** *f.* Absència congènita d'extremitats.
6. **anestesiòleg anestesiòloga** *m. i f.* Especialista en anestesiologia i reanimació.
7. **angiogènesi** *f.* Generació de vasos sanguinis.
8. **automedicar-se** *v. intr. pron.* Prendre un medicament sense prescripció mèdica.
9. **bypass** [angl.] [inv.] *m.* **1** Anastomosi vascular quirúrgica en què un empelt de vas sanguini o un tub de material plàstic fa de pont entre l'aorta i l'artèria coronària tot eludint el segment vascular obstruït o amb estenosi. *2* Derivació **2** *1*.
10. **cànnabis** *m.* Marihuana.
11. **cegar** *v. tr.* **1** *1* Fer tornar cec. **1** *2* Llevar o fer minvar l'enteniment (d'algú) a causa d'un afecte o passió. *La cegava l'amor per aquell home.* *tr.* **2** Obstruir, tapar o tancar (una obertura) amb terra, pedres, etc. *Van cegar la porta del darrere.* *Cegar un pou.*
12. **cistoscòpia** *f.* Examen de la bufeta urinària mitjançant un cistoscopi.
13. **cosmetologia** *f.* Cosmètica.
14. **daltònic -a** *adj. i m. i f.* Daltonià.
15. **darwinià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent al darwinisme.
16. **dipsòman -a** *adj. i m. i f.* Que pateix de dipsomania.
17. **dipsomania** *f.* Desig morbós d'ingerir begudes alcohòliques.
18. **discapacitat**¹ *f.* Minusvalidesa.
19. **discapacitat**² **-ada** *adj. i m. i f.* Minusvàlid.
20. **endomorfinà** *f.* Endorfina.
21. **endorfina** *f.* Neurohormona polipeptídica que actua fonamentalment en el sistema nerviós central i produeix principalment efectes analgèsics similars als de les substàncies opiàcies.
22. **exopàtic -a** *adj.* Degut a un agent extern de l'organisme malalt.
23. **fic** *m.* Tumor de la pell.

24. **glucagó** *m.* Hormona polipeptídica secretada pel pàncrees, que contribueix a regular el metabolisme dels glúcids i dels lípids i és antagonica de la insulina.
25. **gonadotròpica** *adj.* **hormona gonadotròpica** *V. hormona.*
26. **grifa**² *f.* Haixix.
27. **harakiri** *m.* Suïcidi ritual, practicat al Japó per raons d'honor, consistent a obrir-se el ventre amb una arma blanca.
28. **hemograma** *m.* Representació gràfica del nombre, proporció o variacions de les cèl·lules sanguínies.
29. **hemotoxina** *f.* Toxina caracteritzada per la seva acció hemolítica.
30. **hepatòleg hepatòloga** *m. i f.* Especialista en malalties del fetge.
31. **hepatologia** *f.* Branca de la medicina que estudia el fetge i les seves malalties.
32. **homofòbia** *f.* Aversió a l'homosexualitat o als homosexuals.
33. **internista** *m. i f.* Especialista en malalties que afecten els òrgans interns i en el seu tractament mitjançant medicaments.
34. **lentilla** *f.* Lent de contacte (→).
35. **light** [angl.] [inv.] *adj.* **1** Amb menys calories de les que són habituals en la seva composició. *Una beguda light.* **2** Amb menys elements nocius dels que li són propis. *Cigarrets light.*
36. **litotriptor** *m.* Instrument per a practicar la litotripsia.
37. **malnodrit -ida** *adj. i m. i f.* Que pateix malnutrició.
38. **malnutrició** *f.* Desequilibri per excés o defecte d'algun nutrient.
39. **marihuana** *f.* Preparació a base de les diferents parts del cànem indi un cop triturades i seques, que es fuma barrejada amb tabac i pot produir efectes euforitzants i al·lucinògens.
40. **mastòleg mastòloga** *m. i f.* Especialista en mastologia.
41. **maternitzada** *adj.* **llet maternitzada** *V. llet.*
42. **microbiota** *f.* Flora **2. Microbiota intestinal.**
43. **microbisme** *m.* Conjunt de microorganismes d'un medi.
44. **monozigòtic -a** *adj.* Univitel·lí.
45. **nefròleg nefròloga** *m. i f.* Especialista en nefrologia.
46. **nefrologia** *f.* Branca de la medicina interna que s'ocupa de l'anatomia, la fisiologia i la patologia del ronyó.
47. **nematologia** *f.* **1** Branca de la zoologia que s'ocupa dels nematodes. *f. 2* Ciència que estudia les estructures i la composició dels fils, les seves mesures, les condicions per a la filatura, els defectes que poden presentar i les operacions de transformació i presentació a què poden ésser sotmesos.
48. **neurotòxic -a** *adj.* Que té efectes nocius sobre el sistema nerviós, de manera que interfereix en el mecanisme de transmissió dels impulsos. *Veri neurotòxic.*
49. **obstetre obstetra** *m. i f.* Metge versat en obstetrícia.
50. **oncògen** *m.* Gen alterat per alguna causa o algun agent que pot produir càncer.
51. **pneumòleg pneumòloga** *m. i f.* Especialista en pneumologia.
52. **prebiòtic**² *-a adj.* **1** Que conté substàncies que constitueixen un substrat adient per a la flora intestinal. *Aliment prebiòtic. Producte prebiòtic. La fibra és prebiòtica.* **2 m.** Substància prebiòtica.
53. **prió** *m.* Agent infeccios de caràcter proteic que causa diverses malalties neurològiques.
54. **probiòtic -a** *adj.* **1** Que conté microorganismes susceptibles de millorar el funcionament de la flora intestinal. *El iogurt és un aliment probiòtic.* **2 m.** Microorganisme probiòtic.
55. **pseudohermafroditisme** *m.* **1** Presència de caràcters sexuals secundaris propis del sexe oposat al que marquen les gònades. **2 pseudohermafroditisme femení** Pseudohermafroditisme que es dona en les femelles amb masculinització externa. **3 pseudohermafroditisme masculí** Pseudohermafroditisme que es dona en els mascles amb feminització externa.
56. **psicotròpic -a** *adj.* Que afecta el comportament del sistema nerviós, sobretot amb al·lucinacions, sensació de flotació, ebrietat, etc. *Molts bolets del gènere Psilocybe són psicotròpics.*
57. **quiopràctic -a** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent a la quiopràctica. **1 2 f.** Mètode empíric de tractament de diverses afeccions consistent a manipular i pressionar amb les mans damunt de la columna vertebral. *m. i f. 2* Especialista en quiopràctica.

58. **quístic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a un quist.
59. **roentgenografia** *f.* Radiografia.
60. **roentgenologia** *f.* Radiologia.
61. **roentgenteràpia** *f.* Radioteràpia.
62. **sidós -osa** *adj. i m. i f.* Afectat de sida.
63. **tabètic -a** *adj. i m. i f.* Tàbic.
64. **tendovaginitis** *f.* Tenosinovitis.
65. **tenosinovitis** *f.* Inflamació d'un tendó i de la seva beina.
66. **torciment** *m.* Acció de torçar; l'efecte.
67. **univitel·lí -ina** *adj.* Que, essent bessó d'un altre, s'ha format a partir d'un mateix òvul.

METAL·LÚRGIA

1. **cadmiar** *v. tr.* Cobrir (una peça metàl·lica) amb una capa de cadmi.
2. **courar** *v. tr.* Cobrir d'una capa de coure.
3. **descarburar** *v. tr.* Reduir la quantitat de carboni que conté (un producte metal·lúrgic). *Descarburar l'acer.*
4. **ferrotitani** *m.* Aliatge de ferro i titani emprat com a desoxidant i en l'obtenció d'acers especials i d'aliatges lleugers.
5. **metal·lotèrmia** *f.* Procés metal·lúrgic en què hom redueix el compost metàl·lic mitjançant un altre metall més reactiu o amb hidrogen, a una temperatura superior a la temperatura de fusió del metall reduït.
6. **microfotografia** *f.* Imatge fotogràfica de dimensions molt petites, obtinguda per reducció òptica d'objectes de dimensions normals.
7. **zincar** *v. tr.* Cobrir d'una capa de zinc.

METEOROLOGIA

1. **altostrat** *m.* Altostratus.
2. **cirrostrat** *m.* Cirrostratus.
3. **climatòleg climatòloga** *m. i f.* Persona versada en climatologia.
4. **depressionari -ària** *adj.* Relatiu o pertanyent a una depressió atmosfèrica.
5. **electrometeor** *m.* Manifestació audible o visible de l'electricitat atmosfèrica. *Els llamps són electrometeors.*
6. **foehn** *m.* Vent descendent, calent i sec, que bufa a sotavent d'una serralada i fa disminuir ràpidament el gruix de neu.
7. **föhn** *m.* Foehn.
8. **fotometeor** *m.* Fenomen lluminós provocat per la reflexió, la refracció, la difracció o les interferències de la llum solar o lunar.
9. **litometeor** *m.* Meteor format per un conjunt de partícules, en general sòlides i no aquoses, que es troben suspeses en l'aire.
10. **nimbostrat** *m.* Nimbostratus.
11. **piranòmetre** *m.* Aparell per a mesurar la radiació total difusa de petita longitud d'ona, incloent-hi la de tot el cel i la reflectida per la superfície terrestre.
12. **tsunami** *m.* Onada lliure transoceànica de gran potència, produïda per una commoció sísmica, que en atènyer la costa adquireix dimensions gegantines de desenes de metres i té efectes catastròfics.
13. **xalocada** *f.* Ventada forta de xaloc.

METROLOGIA

1. **kilovolt** *m.* Quilovolt.
2. **kilowatt** *m.* Quilowatt.
3. **quilovolt** *m.* Unitat de força electromotriu i de diferència de potencial equivalent a 1.000 volts (símbol, kV).
4. **quilowatt** *m.* 1 Unitat de potència equivalent a 1.000 watts (símbol, kW).
2 **quilowatt hora** Unitat pràctica del treball efectuat per una màquina o de l'energia consumida per un aparell, en una hora, la potència dels quals és d'un quilowatt (símbol, kWh).
5. **roentgenografia** *f.* Radiografia.
6. **roentgenologia** *f.* Radiologia.
7. **roentgenteràpia** *f.* Radioteràpia.

MINERALOGIA GENERAL

1. **al·loquímic** **-a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a un al·loquímic. 2 *m.* Partícula d'una roca carbonàtica de precipitació química o bioquímica, que s'ha format dins una conca sedimentària i ha sofert un transport abans del dipòsit.
2. **antiperthita** *f.* 1 Partícula de feldspat potàssic que es troba inclosa, juntament amb d'altres de similars, dins d'un cristall d'un feldspat sòdic i comparteix amb aquest l'orientació òptica atès que tots dos feldspats s'han format per un procés d'exsolució. 2 Agregat cristal·lí generat per exsolució de feldspat potàssic dins de feldspat sòdic.
3. **bipiràmide** *f.* Poliedre format per dues piràmides unides per llurs bases o que presenta dues piràmides situades en les extremitats d'un prisma.
4. **botrioide** *m.* Agregat cristal·lí compost de cristalls aciculars disposats radialment, d'aspecte semblant a un brot de raïm.
5. **calcosilicat** *m.* Silicat càlcic.
6. **carbonatita** *f.* Roca ígnia que conté més d'un 50 % de carbonat d'origen magmàtic.
7. **cromitita** *f.* Roca composta majoritàriament per cromita.
8. **dipiramidal** *adj.* Bipiramidal.
9. **esferulita** *f.* Agregat radial de multitud de cristalls aciculars a partir d'un nucli comú.
10. **exhalatiu** **-iva** *adj.* Format per exhalació, generalment en un fons submarí.
11. **exhalita** *f.* Roca formada en un fons submarí a partir de processos exhalatius.
12. **exsoldre** *v. tr.* Produir-se una exsolució.
13. **exsolució** *f.* Procés pel qual un cristall mixt es descompon en dues fases de composicions més extremes.
14. **fanerocristal·lí** **-ina** *adj.* Que té una estructura cristal·lina en què els grans són apreciables a simple vista. *Quars fanerocristal·lí.*
15. **greisen** *m.* Procés d'alteració hidrotermal pel qual els feldspats de les roques granítiques són reemplaçats per agregats fanerocristal·lins de miques blanques.
16. **hipidiomorf** **-a** *adj.* Subèdric. *Mineral hipidiomorf.*
17. **indicatriu** *f.* **indicatriu òptica** Superfície de referència amb què es representa la variació dels índexs de refracció en les diferents direccions de l'espai.
18. **inhalita** *f.* Roca formada per sota d'un fons submarí en un context de processos exhalatius.
19. **itabirita** *f.* Roca sedimentària composta per alternances de nivells sedimentaris d'òxids massissos de ferro i quarsites d'edat precambriana.
20. **kimberlita** *f.* Roca subvolcànica alcalina, molt rica en magnesi i ferro, constituïda per olivina, flogopita, piroxens i pirop, que es troba en xemeneies volcàniques i és una de les principals fonts de diamants.
21. **lamproïta** *f.* Roca subvolcànica rica en potassi i magnesi, que pot ésser font de diamants.
22. **microclínic** **-a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la microclina. 2 Que conté microclina.
23. **microcristal·lí** **-ina** *adj.* Que té una estructura cristal·lina en què els grans són apreciables amb l'ajut d'una lupa o d'un microscopi òptic.

24. **monomineral** *adj.* Compost per una sola espècie mineral, s'aplica a una roca o a una mostra mineral.
25. **ofiolita** *f.* Associació de roques bàsiques i ultrabàsiques formades en el mantell o que formen part de l'escorça oceànica, rica en minerals del grup de les serpentes i emplaçada tectònicament en massissos orogènics.
26. **ooide** *m.* Oòlit.
27. **peloide** *m.* Al·loquímic format per carbonat microcristal·lí de mida inferior a 0,5 mil·límetres.
28. **perthita** *f.* 1 Partícula de feldspat sòdic que es troba inclosa, juntament amb d'altres de similars, dins d'un cristall d'un feldspat potàssic amb el qual comparteix l'orientació òptica, atès que tots dos feldspats s'han format per un procés d'exsolució. 2 Agregat cristal·lí generat per exsolució d'albita dins de feldspat potàssic.
29. **pseudomòrfic -a** *adj.* Pseudomorf.
30. **sèctil** *adj.* Que es pot tallar amb un ganivet. *Un mineral sèctil.*
31. **simplectita** *f.* Textura d'intercreixement de dos minerals en què un d'ells, vermiforme, és contingut dins l'altre, la qual es produeix per reacció d'un agregat mineral primitiu amb un fluid o magma intersticial.
32. **sintàxia** *f.* Intercreixement d'un cristall o de grups de cristalls dins d'un altre cristall d'una espècie diferent, de manera que els eixos cristal·logràfics i, de vegades, els òptics són compartits.
33. **skarn** [suec] *m.* Roca composta per silicats càlcics i formada per un metamorfisme de contacte de fluids hidrotermals sobre roques carbonàtiques.
34. **subèdric -a** *adj.* Que presenta cares cristal·lines pobrament desenvolupades. *Mineral subèdric.*
35. **vulcanogènic -a** *adj.* Que es produeix per descàrrega de fluids hidrotermals en un fons submarí i encaixa entre roques volcàniques o volcanosedimentàries, s'aplica a un tipus de dipòsit mineral d'origen hidrotermal.

MINERALS

1. **acantita** *f.* Mineral dimorf del sulfur d'argent, de fórmula Ag_2S , que cristal·litza en el sistema monoclínic, és de color gris plom amb lluïssor metàl·lica, mal·leable, estable a baixes temperatures i és mena d'argent.
2. **adulària** *f.* Varietat incolora de l'ortosa que es troba generalment ben cristal·litzada i es forma per processos hidrotermals.
3. **aerinita** *f.* Mineral de la subclasse dels inosilicats, de fórmula $\text{Ca}_4(\text{Al}, \text{Fe}^{3+}, \text{Mg}, \text{Fe}^{2+})_{10}\text{Si}_{12}\text{O}_{35}(\text{OH})_{12}(\text{CO}_3) \cdot 12\text{H}_2\text{O}$, amb anions addicionals, que cristal·litza en el sistema monoclínic, forma agregats de color blau cel i gra fi i es produeix per alteració hidrotermal de roques ofítiques, molt emprat antigament en la preparació de pigments.
4. **almandina** *f.* Mineral del grup dels granats, de fórmula $\text{Fe}_3\text{Al}_2(\text{SiO}_4)_3$, de color vermellós, que es troba en metapelites i com a mineral accessori en algunes roques ígnies altament aluminiques.
5. **almangra** *f.* Mangra.
6. **alunita** *f.* Mineral, sulfat bàsic de potassi i alumini, de fórmula $\text{KAl}_3(\text{SO}_4)_2(\text{OH})_6$, que cristal·litza en el sistema trigonal i es forma per alteració hidrotermal o meteòrica de roques aluminiques en condicions molt àcides i oxidants.
7. **amazonita** *f.* Varietat de microclina de color verd blavós, acolorida per petites quantitats de plom, que es troba en algunes pegmatites granítics i és usada com a pedra fina.
8. **analcima** *f.* Mineral del grup de les zeolites, de fórmula $\text{NaAlSi}_2\text{O}_6 \cdot \text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema cúbic i té usos industrials.
9. **anapaïta** *f.* Mineral, fosfat hidratat de calci i ferro, de fórmula $\text{Ca}_2\text{Fe}^{2+}(\text{PO}_4)_2 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i és de color verd.
10. **andesina** *f.* Mineral del grup dels feldspats que conté entre un 30 i un 50 % de component molecular d'anortita, és terme intermedi de la sèrie de les plagiòclasis i cristal·litza en el sistema triclínic.

11. **andradita** *f.* Mineral del grup dels granats, de fórmula $\text{Ca}_3\text{Fe}_2(\text{SiO}_4)_3$, que es forma en skarns i en roques metamòrfiques riques en calci.
12. **anglesita** *f.* Mineral, sulfat anhidre de plom, de fórmula PbSO_4 , que cristal·litza en el sistema ròmbic i es forma com a producte d'oxidació de la galena.
13. **ankerita** *f.* Mineral del grup de la dolomita, carbonat de calci, magnesi i ferro, de fórmula $\text{Ca}(\text{Fe},\text{Mg})(\text{CO}_3)_2$, que cristal·litza en el sistema romboèdric, a la classe romboèdrica.
14. **antigorita** *f.* Mineral del grup de les serpentines, de fórmula $\text{Mg}_3\text{Si}_2\text{O}_5(\text{OH})_4$, que cristal·litza en el sistema monoclínic, és de gra fi i de color verd fosc.
15. **autunita** *f.* Mineral, de fórmula $\text{Ca}(\text{UO}_2)_2(\text{PO}_4)_2 \cdot 10\text{-}12\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema tetragonal en forma de plaquetes grogues radioactives i molt fluorescents sota la llum ultraviolada, i es troba a les zones d'oxidació de mineralitzacions d'urani.
16. **baddleyita** *f.* Mineral, òxid de zirconi, de fórmula ZrO_2 , que cristal·litza en el sistema monoclínic, es forma en roques pobres en sílice i és mena de zirconi.
17. **berlinita** *f.* Mineral, fosfat alumínic anhidre, de fórmula AlPO_4 , que cristal·litza en el sistema trigonal, és isoestructural amb el quars i té les mateixes propietats piezoelèctriques i les mateixes aplicacions industrials que aquest.
18. **böhmita** *f.* Boehmita.
19. **boulangerita** *f.* Mineral, sulfosal amb antimoni i plom, de fórmula $\text{Pb}_5\text{Sb}_4\text{S}_{11}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i forma agregats fibrosos.
20. **bournonita** *f.* Mineral, sulfosal amb antimoni, coure i plom, de fórmula PbCuSbS_3 , que cristal·litza en el sistema ròmbic i pot formar macles cícliques molt característiques.
21. **brochantita** *f.* Mineral, sulfat bàsic de coure, de fórmula $\text{Cu}_4^{2+}(\text{SO}_4)(\text{OH})_6$, que cristal·litza en el sistema monoclínic, és de color verd maragda i es forma a les zones d'oxidació de dipòsits de sulfurs de coure.
22. **bytownita** *f.* Mineral, tectosilicat de sodi i calci que presenta un component molecular d'anortita d'entre un 70 i un 90 %, pertany a la sèrie de les plagiòclasis i cristal·litza en el sistema triclínic.
23. **calamida** *f.* Magnetita.
24. **calcantita** *f.* Mineral, sulfat de coure hidratat, de fórmula $\text{Cu}^{2+}\text{SO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema triclínic, és de color blau cel fosc i es forma com a producte d'evaporació d'aigües de mina saturades de coure.
25. **carbonatofluorapatita** *f.* Mineral del grup de les apatites, fluorofosfatocarbonat de calci, de fórmula $\text{Ca}_5(\text{PO}_4, \text{CO}_3)_3\text{F}$, que cristal·litza en el sistema hexagonal i es presenta generalment en les fosforites en forma de masses criptocristal·lines.
26. **carbonatohidroxilapatita** *f.* Mineral del grup de les apatites, fosfatocarbonat de calci, de fórmula $\text{Ca}_5(\text{PO}_4, \text{CO}_3)_3\text{OH}$, que cristal·litza en el sistema hexagonal i es presenta generalment en les fosforites en forma de masses criptocristal·lines.
27. **celsiana** *f.* Mineral, feldspat de bari, de fórmula $\text{BaAl}_2\text{Si}_2\text{O}_8$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i es troba en dipòsits hidrotermals.
28. **chamosita** *f.* Mineral del grup de les clorites, de fórmula $(\text{Fe}^{2+}, \text{Mg}, \text{Fe}^{3+})_5\text{Al}(\text{Si}_3\text{Al})\text{O}_{10}(\text{OH})_8$, ric en ferro i de colors verdosos.
29. **clinoclor** *m.* Mineral del grup de les clorites, de fórmula $\text{Mg}_5\text{Al}(\text{Si}_3\text{Al})\text{O}_{10}(\text{OH})_8$, ric en magnesi, incolor i format per alteració de roques magnesianes.
30. **clinoptilolita** *f.* Mineral del grup de les zeolites, amb calci, sodi i potassi, de fórmula $(\text{Na}, \text{K}, \text{Ca})_{2-3}\text{Al}_3(\text{Al}, \text{Si})_2\text{Si}_{13}\text{O}_{36} \cdot 12\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i té importants aplicacions industrials.
31. **clinozoisita** *f.* Mineral del grup de l'epidota, de fórmula $\text{Ca}_2\text{Al}(\text{Al}_2\text{O})(\text{Si}_2\text{O}_7)(\text{SiO}_4)(\text{OH})$, ric en calci i alumini, que cristal·litza en el sistema monoclínic i és incolor.
32. **clorapatita** *f.* Mineral del grup de les apatites, clorofosfat de calci, de fórmula $\text{Ca}_5(\text{PO}_4)_3\text{Cl}$, que cristal·litza en el sistema hexagonal.
33. **coesita** *f.* Mineral polimorf del grup de la sílice, de fórmula SiO_2 , que cristal·litza en el sistema monoclínic i es forma en roques que han estat sotmeses a grans pressions i a temperatures molt elevades, com ara les eclogites o aquelles que han rebut l'impacte d'un gran meteorit.
34. **columbites** *f. pl.* Grup mineral d'òxids de niobi i ferro, amb quantitats variables de tàntal i de manganès, que formen part de la sèrie ferrocolumbita-manganocolumbita, cristal·litzen en el sistema ròmbic en forma de cristalls tabulars.

- negres no exfoliables i són mena de niobi i de tàntal. 2 f. Òxid del grup de les columbites.
35. **criolita** *f.* Mineral, fluorur de fórmula Na_3AlF_6 , que cristal·litza en el sistema monoclínic i s'utilitza com a fudent.
 36. **criptomelana** *f.* Mineral, òxid de manganès amb potassi, de fórmula $\text{K}(\text{Mn}^{4+}, \text{Mn}^{2+})_8\text{O}_{16}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i és mena de manganès.
 37. **crisotil** *m.* Mineral del grup de les serpentines, de fórmula $\text{Mg}_3\text{Si}_2\text{O}_5(\text{OH})_4$, que presenta agregats filamentosos, és de color verd amb reflexos daurats i llüïssor de seda, i és font d'amiant.
 38. **dravita** *f.* Mineral del grup de les turmalines, de fórmula $\text{NaMg}_3\text{Al}_6(\text{BO}_3)_3\text{Si}_6\text{O}_{18}(\text{OH})_4$, terme extrem magnesià de les sèries schorl-dravita i schorl-elbaïta, de color marró fosc.
 39. **elbaïta** *f.* Mineral del grup de les turmalines, de fórmula $\text{Na}(\text{Li}, \text{Al})_3\text{Al}_6(\text{BO}_3)_3(\text{Si}_6\text{O}_{18})(\text{OH})_4$, ric en liti i alumini, que cristal·litza en el sistema trigonal, és de colors variats, es troba en pegmatites granítiques i és usat com a pedra preciosa.
 40. **escapolites** *f. pl.* 1 Grup de tectosilicats de sodi i calci, amb anions addicionals, que cristal·litzen en el sistema tetragonal i es formen per alteració hidrotermal o per metamorfisme de nivells d'evaporites. 2 f. Mineral del grup de les escapolites.
 41. **escorodita** *f.* Mineral, arsenat de ferro hidratat, de fórmula $\text{Fe}^{3+}\text{AsO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema ròmbic i es forma a les zones d'oxidació de jaciments d'arsenurs i sulfoarsenurs de ferro.
 42. **espodumena** *f.* Mineral del grup dels clinopiroxens, de fórmula $\text{LiAlSi}_2\text{O}_6$, incolor, que es troba principalment en pegmatites granítiques d'elements rars, pot ésser mena de liti i s'usa també com a pedra preciosa.
 43. **estibina** *f.* Mineral, sulfur d'antimoni, de fórmula Sb_2S_3 , de color gris de plom amb llüïssor metàl·lica, que és mena d'antimoni.
 44. **fluorapatita** *f.* Mineral del grup de les apatites, fluorofosfat càlcic, de fórmula $\text{Ca}_5(\text{PO}_4)_3\text{F}$, que cristal·litza en el sistema hexagonal i és mineral accessori molt comú en quasi totes les roques ígnies i metamòrfiques i en molts sediments detrítics.
 45. **haüyna** *f.* Mineral del grup dels feldspatoides, amb sodi, calci i anions addicionals de sulfat, sulfur i clorur, de fórmula $\text{Na}_3\text{Ca}(\text{Al}_3\text{Si}_3\text{O}_{12})(\text{SO}_4)$, que cristal·litza en el sistema cúbic, és de color blau i es troba en algunes roques volcàniques alcalines subsaturades en sílice.
 46. **hedenbergita** *f.* Mineral, clinopiroxè càlcic, de fórmula $\text{CaFeSi}_2\text{O}_6$, que forma una sèrie isomòrfica amb el diòpsid, és de colors foscos i es troba principalment en skarns.
 47. **hidromíquies** *f. pl.* 1 Grup de minerals de la subclasse dels fil·losilicats, d'estructura similar a la de les miques de les quals deriven per alteració, però que tenen part del potassi substituït per cations d'hidrogen. 2 f. Mineral del grup de les hidromíquies.
 48. **hübnerita** *f.* Huebnerita.
 49. **huebnerita** *f.* Mineral, wolframat de manganès, de fórmula MnWO_4 , que es forma en dipòsits hidrotermals i és mena de wolframi.
 50. **jarosita** *f.* Mineral, sulfat bàsic de ferro i potassi, de fórmula $\text{KAl}_3(\text{SO}_4)_2(\text{OH})_6$, que cristal·litza en el sistema trigonal, és de color groc i es forma a les zones d'oxidació de dipòsits de sulfurs o en zones d'alteració hidrotermal de roques alumíniques sota condicions molt àcides i oxidants.
 51. **kernita** *f.* Mineral, borat sòdic bàsic hidratat, de fórmula $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_6(\text{OH})_2 \cdot 3\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i és utilitzat per a l'obtenció d'àcid bòric.
 52. **labradorita** *f.* Mineral, tectosilicat de la sèrie de les plagiòclasis, que conté entre un 50 i un 70 % de component molecular d'anortita.
 53. **laumontita** *f.* Mineral del grup de les zeolites, de fórmula $\text{CaAl}_2\text{Si}_4\text{O}_{12} \cdot 4\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic en forma de cristalls d'hàbit prismàtic, és de color blanc i és indicador de metamorfisme de grau molt baix.
 54. **lawsonita** *f.* Mineral de la subclasse dels sorosilicats, de fórmula $\text{CaAl}_2(\text{Si}_2\text{O}_7)(\text{OH})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema ròmbic i es forma en el metamorfisme regional de baixa temperatura i d'alta pressió de roques riques en calci.
 55. **lizardita** *f.* Mineral, fil·losilicat trioctaèdric d'estrat senzill, de fórmula $\text{Mg}_3\text{Si}_2\text{O}_5(\text{OH})_4$.

56. **loel·lingita** *f.* Mineral, arsenur de ferro, de fórmula FeAs_2 , que cristal·litza en el sistema ròmbic.
57. **löl·lingita** *f.* Loel·lingita.
58. **melanterita** *f.* Mineral, sulfat de ferro hidratat, de fórmula $\text{Fe}^{2+}\text{SO}_4\cdot 7\text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema monoclínic, és soluble en aigua, de color verd pàl·lid, i es forma per l'evaporació d'aigües de mina o riques en ferro.
59. **metapelita** *f.* Roca pelítica metamòrfica.
60. **microlita** *f.* Mineral, òxid de tàntal i elements alcalins, calcoalcalins i de les terres rares, de fórmula $(\text{Ca}, \text{Na}, \text{REE}, \text{Pb}, \text{U})_2\text{Ta}_2\text{O}_6(\text{OH}, \text{F})$, que cristal·litza en el sistema cúbic i és mena de tàntal i de terres rares.
61. **noseana** *f.* Mineral del grup dels feldspatoides, amb anions addicionals, de fórmula $\text{Na}_8(\text{Al}_6\text{Si}_6\text{O}_{24})(\text{SO}_4)\cdot \text{H}_2\text{O}$, que cristal·litza en el sistema cúbic i es troba en algunes roques volcàniques alcalines subsaturades.
62. **omfacita** *f.* Mineral, clinopiroxè calcicosòdic, de fórmula $(\text{Na}, \text{Ca})(\text{Al}, \text{Fe}^{2+}, \text{Fe}^{3+})\text{Si}_2\text{O}_6$, de color clar, que es troba principalment a les roques metamòrfiques d'alta temperatura i alta pressió.
63. **paragonita** *f.* Mineral del grup de les miques, fil·losilicat dioctaèdric de fórmula $\text{NaAl}_2\text{Si}_3\text{AlO}_{10}(\text{F}, \text{OH})_2$, amb sodi com a catió interlaminar.
64. **períclasi** *f.* Mineral, òxid de magnesi, de fórmula MgO , que cristal·litza en el sistema cúbic i es forma per metamorfisme de dolomies.
65. **perovskita** *f.* Mineral, òxid de titani i calci, de fórmula CaTiO_3 , que cristal·litza en el sistema ròmbic i és mena de titani.
66. **pigeonita** *f.* Mineral, clinopiroxè de fórmula $(\text{Mg}, \text{Fe}, \text{Ca})\text{MgSi}_2\text{O}_6$, que es troba en roques formades a alta temperatura.
67. **pirofil·lita** *f.* Mineral, fil·losilicat dioctaèdric, de fórmula $\text{Al}_2\text{Si}_4\text{O}_{10}(\text{OH})_2$, que presenta estrat doble i té les mateixes propietats i aplicacions industrials que el talc.
68. **piroxmangita** *f.* Mineral, inosilicat piroxenoide de manganès, de fórmula MnSiO_3 , que cristal·litza en el sistema triclínic, és de color rosat i s'utilitza com a roca ornamental.
69. **pirrotina** *f.* obs. Pirrotita.
70. **pirrotita** *f.* Mineral, sulfur de ferro, de fórmula $\text{FeS}_1[\text{B}]_{-x}$, que cristal·litza en els sistemes monoclínic i hexagonal, és magnètic i de color de bronze.
71. **podiforme** *adj.* **cromita podiforme** *V.* **cromita**.
72. **portlandita** *f.* Mineral, hidròxid de calci, de fórmula $\text{Ca}(\text{OH})_2$, que cristal·litza en el sistema hexagonal.
73. **prehnita** *f.* Mineral, fil·losilicat amb alumini i calci, de fórmula $\text{Ca}_2\text{Al}_2\text{Si}_3\text{O}_{10}(\text{OH})_2$, que cristal·litza en el sistema ròmbic, és de color verd pàl·lid i es troba en roques que han sofert metamorfisme de grau molt baix o alteració hidrotermal.
74. **proustita** *f.* Mineral, sulfosal d'arsènic i argent, de fórmula Ag_3AsS_3 , que cristal·litza en el sistema trigonal, és de color roig, translúcid, i es troba en alguns dipòsits hidrotermals.
75. **quiasolita** *f.* Varietat d'andalusita que té inclusions de matèria carbonosa disposades de tal manera que a la secció basal del cristall tenen forma de creu, usada com a pedra ornamental a l'edat mitjana.
76. **rodocrosita** *f.* Mineral del grup de la calcita, carbonat de manganès, de fórmula MnCO_3 , que cristal·litza en el sistema trigonal, és de color rosa i s'utilitza com a pedra ornamental.
77. **rodonita** *f.* Mineral, piroxenoide de manganès, de fórmula MnSiO_3 , que cristal·litza en el sistema triclínic, és de color rosa i s'utilitza com a pedra ornamental.
78. **schorl** *m.* Mineral, ciclosilicat del grup de les turmalines, de fórmula $\text{NaFe}_3^{2+}\text{Al}_6(\text{BO}_3)_3\text{Si}_6\text{O}_{18}(\text{OH})_4$, terme extrem amb ferro de les sèries schorl-dravita i schorl-elbaïta, que és de color negre i es troba com a mineral accessori en moltes roques ígnies, metamòrfiques i sedimentàries.
79. **smithsonita** *f.* Mineral del grup de la calcita, carbonat de zinc, de fórmula ZnCO_3 , que cristal·litza en el sistema trigonal, es forma a les zones d'oxidació meteòrica de dipòsits de zinc i és mena d'aquest metall.

80. **spessartina** *f.* Mineral del grup dels granats, de fórmula $Mn_3Al_2(SiO_4)_3$, que es troba en roques metamòrfiques molt riques en manganès o com a mineral accessori en algunes roques ígnies altament aluminiques.
81. **strengita** *f.* Mineral, fosfat de ferro trivalent hidratat, de fórmula $Fe^{3+}PO_4 \cdot 2H_2O$, que cristal·litza en el sistema ròmbic i forma cristalls de color rosa o masses de color bru.
82. **sulfosals** *f. pl.* 1 Grup de sulfurs minerals complexos que presenten els seus cations en dues posicions, l'una ocupada per plom, coure, argent, mercuri, tal·li, ferro, manganès i estany, i l'altra per arsènic, antimoni i bismut, en coordinació tres no planària amb sofre, seleni i tel·luri. 2 *f.* Mineral del grup de les sulfosals.
83. **tennantita** *f.* Mineral, sulfosal d'arsènic amb coure, zinc, ferro i argent, de fórmula $(Cu,Fe)_{12}As_4S_{13}$, que és terme extrem de la sèrie tetraedrita-tennantita, cristal·litza en el sistema cúbic, forma part dels coures grisos i és mena d'argent.
84. **todorokita** *f.* Mineral, òxid hidratat de manganès, calci i magnesi, de fórmula $(Mn^{2+}, Ca, Mg)Mn_3^{4+}O_7 \cdot nH_2O$, que cristal·litza en el sistema monoclínic i és mena de manganès.
85. **torbernita** *f.* Mineral, fosfat hidratat de coure i urani, de fórmula $Cu(UO_2)_2(PO_4)_2 \cdot 8-12H_2O$, que cristal·litza en el sistema tetragonal, forma cristalls tabulars exfoliables i de color verd amb lluïssor nacrada i és mena d'urani.
86. **ulexita** *f.* Mineral, borat hidratat de sodi i calci, de fórmula $NaCaB_5O_6(OH)_6 \cdot 5H_2O$, que cristal·litza en el sistema triclínic, pot formar agregats fibrosos anàlegs a la fibra òptica i és font de bor.
87. **ulvöspinel·la** *f.* Mineral del grup de les espinel·les, òxid de titani i ferro divalent, de fórmula $TiFe_2^{2+}O_4$, que cristal·litza en el sistema cúbic i es troba com a mineral accessori en algunes roques ígnies.
88. **uvarovita** *f.* Mineral del grup dels granats, de fórmula $Ca_3Cr_2(SiO_4)_3$, de color verd maragda, que es forma a les roques metamòrfiques riques en crom i com a producte d'alteració hidrotermal de roques ultrabàsiques i de dipòsits de cromita.
89. **xenotima** *f.* Mineral, fosfat d'itri i terres rares pesants, de fórmula YPO_4 , que cristal·litza en el sistema tetragonal, és mineral accessori d'algunes roques ígnies, pot concentrar-se en placers i és mena d'itri i de les terres rares pesants.

MINERIA

1. **contrapou** *m.* Pou dins d'una mina que comunica diferents nivells.

MÚSICA

1. **diastemàtic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la notació diastemàtica.
2. **longa** *f.* Figura musical que, en la notació proporcional, equival a dues o tres breus.
3. **lutier** *m. i f.* Persona que fabrica instruments musicals, especialment de cordes pinçades o fregades.
4. **ple** *m.* 1 Joc de mixtura de l'orgue. 2 Composició per a orgue.
5. **regalia** *f.* Joc suau de la llengüeteria de l'orgue.
6. **samfoina** *f.* Viola de roda (→).
7. **swing** [angl.] *m.* 1 Qualitat rítmica característica del jazz. 2 Modalitat de jazz.
8. **varetatge** *m.* En l'orgue mecànic, conjunt de varetes transmissores del moviment de les teclades al salmer.

NUMISMÀTICA

1. **callerès** *-esa adj. i m. i f.* **1** *1* Natural de Càller. **1 2 adj.** Relatiu o pertanyent a Càller o als seus habitants. *m.* **2** *Diner batut a Càller.*
2. **dírham** *m.* *1* Unitat monetària del Marroc i dels Emirats Àrabs Units. *2* Unitat de la plata en el sistema monetari dels països islàmics.
3. **doblenc** *m.* Llei de dos diners d'argent fi sobre un total de dotze a la moneda de billó. *Moneda de doblenc. Diner de doblenc.*
4. **medallística** *f.* Ciència que tracta de l'estudi de les medalles.
5. **melgorès** *m.* Moneda emesa pels comtes de Melguell i després per la ciutat i els senyors de Montpeller i els bisbes de Magalona, d'àmplia circulació a l'àmbit català medieval.
6. **mitcal** *m.* Unitat ponderal islàmica, generalment referida al dinar d'or.
7. **nacte** *-a adj.* *1* Fals, s'aplica a les monedes. *2* Rebaixat, s'aplica a les mesures de capacitat.
8. **xéquel** *m.* **1** *1* Unitat monetària de l'Estat d'Israel. **1 2** Moneda d'un xéquel. *m.* **2** *1* Unitat de pes emprada antigament al Pròxim Orient corresponent a la dracma grega. **2 2** Unitat monetària d'argent equivalent al pes del xéquel.

OBRES PÚBLIQUES

1. **capalçada** *f.* Peralt **2**.
2. **clotoide** *f.* Corba d'acord horitzontal en què el radi de curvatura varia d'una manera inversament proporcional a la distància recorreguda, amb la qual cosa es facilita el canvi de direcció als vehicles que circulen per una carretera.

OCELLS

1. **aigüerola** *f.* Merla d'aigua (→).
2. **apterigiformes** *m. pl.* *1* Ordre d'ocells no voladors, que comprèn els kiwis, exclusius de Nova Zelanda, de mida relativament petita i llarg bec corbat, del qual subsisteixen tres espècies molt semblants, incloses en una única família. *2 m.* Individu d'aquest ordre.
3. **aüllat** *m.* Calàbria grossa (→).
4. **bitol** *m.* Bitó_.
5. **casuariformes** *m. pl.* *1* Ordre d'ocells no voladors, de grans dimensions, amb el cap i el coll carunculats i de colors vius, proveïts d'un casquet corni, que comprèn els casuaris, propis de les selves de Nova Guinea, nord d'Àustràlia i Nova Bretanya, actualment limitats a tres espècies incloses en una família. *2 m.* Individu d'aquest ordre.
6. **coliformes** *m. pl.* *1* Ordre d'ocells arborícoles de la mida d'un pardal, però amb la cua de doble llargària que la del cos, amb plomall i bec curt, que comprèn sis espècies confinades a l'Àfrica subsahariana. *2 m.* Individu d'aquest ordre.
7. **dodo** *m.* Ocell no volador de l'ordre dels columbiformes, de la mida d'un gall dindi, propi de l'illa Maurici, extingit per l'acció humana vers 1680 (*Raphus cucullatus*).
8. **egagròpila** *f.* Paquet petit arrodonit que conté les parts no digeribles de les preses, com ara la pell i els ossos, que és regurgitat per determinats ocells, com l'òliba i el gamarús.
9. **esfenisciformes** *m. pl.* *1* Ordre d'ocells no voladors i grans nedadors, que comprèn els pingüins, propis de l'hemisferi sud, els quals s'inclouen en una única família, amb sis gèneres i disset espècies. *2 m.* Individu d'aquest ordre.
10. **estruccioniformes** *m. pl.* *1* Ordre d'ocells no voladors i grans corredors, amb una sola família, que té una sola espècie, l'estruç, que actualment només es troba a l'Àfrica subsahariana. *2 m.* Individu d'aquest ordre.

11. **falaropòdids** *m. pl.* 1 Família d'ocells de l'ordre dels caradriformes, que inclou els escurafascons, limitada a tres espècies, de mida petita i dits lobulats, que llevat de l'època de la nidificació menen una vida pelàgica. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
12. **fasiàniformes** *m. pl.* Gal·lifformes.
13. **moa** *m.* Ocell no volador semblant a l'estruç però força més alt, de coll llarguíssim, que visqué a Nova Zelanda fins a èpoques recents i era l'espècie coneguda de major llargària.
14. **pàixera** *f.* Martinet blanc (→).
15. **passaforadí** *m.* 1 Reietó 2. 2 Bruel_.
16. **picacarrasques** *m.* Pigot verd (→).
17. **picaplatges** *m.* Remena-rocs.
18. **picaport** *m.* Capó reial (→).
19. **ploceids** *m. pl.* 1 Família d'ocells de l'ordre dels passeriformes en la qual s'inclouen, entre d'altres, els pardals. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
20. **psitaciformes** *m. pl.* 1 Ordre d'ocells molt homogeni, amb una sola família, en la qual s'inclouen els lloros, les cotorres, les cacatues, els guacamais i altres espècies. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
21. **reïformes** *m. pl.* 1 Ordre d'ocells no voladors, que comprèn una família en la qual s'inclouen les dues espècies de nyandús. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
22. **tinamiformes** *m. pl.* 1 Ordre d'ocells, amb una sola família, considerats molt primitius, que per l'aspecte recorden els fasiànids i són exclusius de l'Amèrica del Sud. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
23. **trogoniformes** *m. pl.* 1 Ordre d'ocells que només inclou una família, de formes arrodonides, bec curt, plomatge brillant i hàbits forestals, propis de l'Amèrica tropical, l'Àfrica subsahariana i el sud d'Àsia, el més conegut dels quals és el quetzal centreamericà. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.

PALEONTOLOGIA

1. **acantodis** *m. pl.* 1 Classe extingida de peixos amb maxil·lars i amb les aletes formades principalment per una gran espina dèrmica, els quals podien arribar a tenir fins a set parells d'aletes accessòries i visqueren del silurià al permia. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
2. **ammonoïdeus** *m. pl.* 1 Subclasse extingida de mol·luscos cefalòpodes, marins, de conques externes d'aragonita sovint ben ornamentades, enroscades o no, amb envans interns, que visqueren del devonià al cretaci. 2 *m.* Individu d'aquesta subclasse.
3. **anquilosaures** *m. pl.* 1 Subordre de dinosaures ornitisquis, amb una coberta còrnia gruixuda proveïda de nombroses espines i protuberàncies, a vegades amb una maça a la cua, quadrúpedes i herbívors, que visqueren del juràssic superior al cretaci superior. 2 *m.* Individu d'aquest subordre.
4. **blastoïdeus** *m. pl.* 1 Classe extingida d'equinoderms, amb òrgans respiratoris interns complexos i esquelet format per un peduncle, un calze amb divuit plaques i dues fileres de pínules, que visqueren al silurià i al permia. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
5. **braquiosaure** *m.* Gènere de dinosaures saurisquis d'uns 13 metres d'alçada, potes anteriors més llargues que les posteriors, cua curta i coll llarg, quadrúpedes i herbívors, que visqueren del juràssic superior al cretaci inferior.
6. **brontoteris** *m. pl.* 1 Família extingida de mamífers perissodàctils, corpulents, de fins a 2,5 metres d'alçada, potes curtes, alguns amb banyes, que visqueren de l'eocè a l'oligocè. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
7. **calpionel·la** *f.* Gènere de calpionèl·lids caracteritzats per una closca tubular i coll estret, molt freqüents en els sediments marins dipositats en el límit entre el juràssic i el cretaci.
8. **calpionèl·lids** *m. pl.* 1 Grup extingit de protozous pelàgics, amb closca calcària i forma tubular, que visqueren del juràssic al cretaci inferior, freqüents en sediments d'aigües profundes. 2 *m.* Individu d'aquest grup.

9. **ceratit** *m.* Gènere de cefalòpodes ammonoïdeus fòssils, de conquilla discoïdal, característic del triàsic.
10. **ceratosaures** *m. pl.* 1 Família de dinosaures saurisquis carnívors, caracteritzats per una banya sobre el musell, mandíbules robustes, braços curts, urpes als dits, potes llargues i una cresta dorsal formada per plaques òssies, que visqueren a finals del juràssic. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
11. **cistoïdeus** *m. pl.* 1 Classe extingida d'equinoderms, amb esquelet format per una teca entre esfèrica i sacular i una tija curta o absent, caracteritzats pels porus de les plaques tecals, que visqueren durant el paleozoic. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
12. **clipeasteroides** *m. pl.* 1 Ordre d'equinoïdeus irregulars, amb teca discoïdal o acampanada, de contorn pentagonal o arrodonit, àrees ambulacrals petaloïdes, propis de mars càlids, que aparegueren al paleogen i tenen un important registre fòssil del neogen. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
13. **conulàrids** *m. pl.* 1 Grup extingit d'escifozous d'afinitats incertes, amb esquelet quitinós, de forma piramidal i dimensions mesurades en centímetres, que visqueren del cambrià al triàsic. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
14. **cromanyó** *m.* Homínid avantpassat de l'home modern, quasi inseparable d'aquest morfològicament, aparegut a finals del plistocè.
15. **edrioasteroïdeus** *m. pl.* 1 Classe extingida d'equinoderms, de forma entre discoïdal i globosa, que estaven fixats sobre el substrat dur i visqueren del cambrià inferior al carbonífer superior. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
16. **equisetofitins** *m. pl.* 1 Subdivisió dels pteridòfits, que comprèn els calamits i altres gèneres fòssils i les actuals cues de cavall. 2 *m.* Individu d'aquesta subdivisió.
17. **esfenòfits** *m. pl.* 1 Divisió de pteridòfits, de fulles petites amb un sol feix vascular, tiges dividides en nusos portadors de verticils i entrenusos estriats, i esporofil·les agrupats en estròbils, coneguts des del devonià. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
18. **espatangoides** *m. pl.* 1 Ordre d'equinoïdeus irregulars, amb teca globosa cordiforme, àrees ambulacrals petaloïdes, que viuen enterrats al sediment, coneguts des del cretaci inferior. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
19. **espirifèrids** *m. pl.* 1 Ordre extingit de braquiòpodes amb una estructura calcària interna espiral i xarnera recta, amb expansions laterals típiques, que visqueren del silurià al juràssic. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
20. **estegosaures** *m. pl.* 1 Família de dinosaures ornitisquis, proveïts d'una doble filera de plaques o punxes de fins a 60 centímetres d'alçària resseguint la columna vertebral fins a la cua, quadrúpedes i herbívors, que visqueren des del juràssic fins al cretaci. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
21. **estrofomènids** *m. pl.* 1 Ordre extingit de braquiòpodes, caracteritzats per la valva branquial externament còncava, que visqueren de l'ordovicià al juràssic inferior. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
22. **estromatoporis** *m. pl.* 1 Grup fòssil d'esponges amb esquelet basal de carbonat càlcic, propi dels ambients escullosos del paleozoic, que es va extingir al cretaci. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
23. **euriptèrids** *m. pl.* 1 Ordre extingit de quelicerats paleozoics, amb el cos allargat, coneguts com a escorpins de mar gegants, que visqueren de l'ordovicià al permian. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
24. **facòpids** *m. pl.* 1 Ordre de trilobits, caracteritzats pels ulls compostos prominents, que visqueren de l'ordovicià inferior al devonià superior. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
25. **ginkgòfits** *m. pl.* 1 Divisió de plantes del grup de les gimnospermes, que comprèn únicament la classe dels ginkgòsids. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
26. **globigerina** *f.* Gènere de microforaminífers de forma globosa, amb una closca constituïda per lòculs esfèrics disposats en espiral irregular, que dona nom a un grup molt usat en biostratigrafia.
27. **goniatit** *m.* Gènere de cefalòpodes ammonoïdeus, amb la conquilla enrotllada en espiral i plana, especialment important al paleozoic.
28. **heterostegina** *f.* Gènere de macroforaminífers, amb closca discoïdal i cambres dividides en cambretes secundàries, aparegut a l'eocè i amb un abundant registre fòssil.

29. **hiòlits** *m. pl.* 1 Grup extingit de metazous, relacionats amb els mol·luscos, amb closca carbonàtica cònica que es mesura en centímetres, marins, exclusius del paleozoic. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
30. **hipurit** *m.* Gènere de bivalves rudistes, amb closca formada per una valva inferior cònica amb sortints longitudinals i una de superior plana i porosa, que visqueren al cretaci.
31. **homalozous** *m. pl.* 1 Classe extingida d'equinoderms, amb l'esquelet format per plaques de calcita i morfologia asimètrica, que han estat relacionats amb els cordats més primitius i visqueren del cambrià al devonià. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
32. **inoceràmids** *m. pl.* 1 Grup extingit de mol·luscos bivalves, caracteritzats per closques de valves de formes molt diverses, de trapezoidals a arrodonides, amb ornamentació lamel·lar i expansions laterals, que visqueren del permian al cretaci. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
33. **labirintodonts** *m. pl.* 1 Subclasse extingida d'amfibis, els primers vertebrats a colonitzar el medi continental, caracteritzats per dents còniques i d'estructura laberíntica, que visqueren del devonià al triàsic. 2 *m.* Individu d'aquesta subclasse.
34. **lingúlids** *m. pl.* 1 Ordre de braquiòpodes, amb closca d'apatita allargada, marins, que viuen enterrats al sediment, originats al cambrià. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
35. **macroforaminífers** *m. pl.* 1 Grup sense valor taxonòmic format pels foraminífers bentònics de dimensions centimètriques i els d'una complexitat estructural elevada. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
36. **microforaminífers** *m. pl.* 1 Grup sense valor taxonòmic format pels foraminífers planctònics o bentònics de dimensions mil·limètriques i de complexitat estructural limitada, molt usats en biostratigrafia. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
37. **miliòlids** *m. pl.* 1 Grup de foraminífers, amb diversos lòculs, de closca semblant a la porcellana, que comprèn formes petites senzilles i formes més grans i complexes, apareguts al carbonífer. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
38. **monoplacòfors** *m. pl.* 1 Classe de mol·luscos amfineures, amb conquilla univalva de forma generalment cònica, molt ben representada al registre fòssil paleozoic i amb molt poques espècies actuals. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
39. **neandertal** *m.* Homínid de cos robust, mans grans, cap ample, nas pla i celles prominents, amb capacitat cranial superior a la de l'home actual, que poblà Europa i l'oest d'Àsia fa entre cent mil i quaranta mil anys (*Homo neandertalensis*).
40. **notosaures** *m. pl.* 1 Grup extingit de rèptils sauropterigis, de vida marina, piscívors i de cos hidrodinàmic, de coll, tronc i cua llargs, potes palmades i mandíbules estretes, que visqueren al triàsic. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
41. **operculina** *f.* Gènere de macroforaminífers, de closca hialina discoïdal, apareguts a l'eocè, amb un important registre fòssil al paleogen.
42. **orbitolina** *f.* Gènere de macroforaminífers, amb closca cònica helicoïdal, que visqueren al cretaci, amb un important registre fòssil.
43. **ostracoderms** *m. pl.* 1 Classe extingida de peixos sense maxil·lars, proveïts d'un gran escut dèrmic a la part anterior del cos, que visqueren del cambrià superior al devonià superior. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
44. **pitecantrop** *m.* Homínid extingit, d'aspecte similar als humans actuals però més baix, de capacitat cranial inferior i de mandíbula prominent, capaç de fabricar estris i usar el foc, que visqué a Àfrica, Europa i Àsia de principis a mitjan plistocè (*Homo erectus*).
45. **placoderms** *m. pl.* 1 Classe extingida de peixos, amb la part anterior del cos coberta de plaques òssies, que visqueren a les aigües marines i continentals des del devonià fins al carbonífer. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
46. **pteridospermes** *f. pl.* 1 Classe extingida de gimnospermes, amb plantes semblants a les falgueres, però amb llavors en comptes d'espores, que visqueren del devonià al cretaci. 2 *f.* Individu d'aquesta classe.
47. **quetètids** *m. pl.* 1 Ordre d'esponges demosponges, amb esquelet basal de carbonat càlcic, que visqueren de l'ordovicià al miocè. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
48. **radiolit** *m.* Gènere de bivalves rudistes, amb closca formada per una valva inferior cònica ornamentada amb plecs i una de superior lleugerament bombada sense porus, que visqueren al cretaci.
49. **rinconel·la** *f.* Gènere extingit de braquiòpodes que visqueren al juràssic superior i donen nom a l'ordre dels rinconèl·lids.

50. **rinconèl·lids** *m. pl.* 1 Ordre de braquiòpodes de closca globosa, amb una commissura en ziga-zaga i una ornamentació estriada ben marcada, que aparegueren a l'ordovicià i tenen un important registre fòssil del mesozoic. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
51. **rostroconquis** *m. pl.* 1 Classe extingida de mol·luscos, amb conquilla aparentment bivalve, marins, exclusius del paleozoic. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
52. **terebràtula** *f.* Gènere de braquiòpodes, que dona nom a l'ordre dels terebratulíds, aparegut al neogen.
53. **terebratulíds** *m. pl.* 1 Ordre de braquiòpodes, amb conquilla globosa, generalment llisa, amb una estructura calcària interna en forma de llaç, que han viscut del devonià a l'actualitat i tenen un important registre fòssil del mesozoic. 2 *m.* Individu d'aquest ordre.
54. **tintínids** *m. pl.* 1 Grup de protozous, de dimensions micromètriques, amb esquelet orgànic, pelàgics, que han estat relacionats amb els extingits calpionèl·lids. 2 *m.* Individu d'aquest grup.
55. **trigònia** *f.* Gènere extingit de bivalves, amb closca triangular bombada i ornamentació estriada, molt freqüent als sediments marins del cretaci.
56. **voltzials** *f. pl.* 1 Ordre extingit de coniferofitins, de fulletes en forma de ganxo, considerats els avantpassats de les coníferes actuals, que visqueren del permianà al triàsic. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.

PEDAGOGIA

1. **autoaprenentatge** *m.* Aprenentatge autodidàctic.
2. **conflictologia** *f.* Estudi científic dels conflictes i llur resolució.
3. **convalidació** *f.* Acció de convalidar; l'efecte.
4. **curricular** *adj.* Relatiu o pertanyent al currículum. *Projecte curricular.*
5. **disàrtria** *f.* Trastorn del llenguatge que consisteix en una dificultat en l'articulació de la parla.
6. **disàrtric** *-a adj.* Relatiu o pertanyent a la disàrtria.
7. **discapacitat**¹ *f.* Minusvalidesa.
8. **discapacitat**² *-ada adj. i m. i f.* Minusvàlid.
9. **dislàlia** *f.* Trastorn de la parla que consisteix en una dificultat en la pronúncia d'algun so.
10. **doctorand doctoranda** *m. i f.* Estudiant que prepara o defensa la tesi doctoral per assolir el grau de doctor.
11. **episcopi** *m.* Projector emprat per formar imatges d'un objecte opac, com ara documents, fotografies o dibuixos, mitjançant una font lluminosa, un mirall i una lent.
12. **filmina** *f.* Diapositiva.
13. **franel·lògraf** *m.* Plafó de feltre o de franel·la al qual s'adhereixen figures que es van mostrant als alumnes durant l'explicació d'una lliçó.
14. **franel·lograma** *m.* Figura o imatge de paper, feltre o franel·la que s'adhereix al franel·lògraf.
15. **grafoteràpia** *f.* Teràpia que utilitza exercicis d'escriptura.
16. **interdisciplinarietat** *f.* Qualitat d'interdisciplinari.
17. **ítem**¹ *m.* 1 Element d'un conjunt. 2 Element, part o unitat susceptible de quantificació de què es compon un test o un altre material psicotècnic.
18. **laïcista** *adj. i m. i f.* Partidari del laïcisme.
19. **llicenciand llicencianda** *m. i f.* Estudiant que està a punt d'obtenir el grau de llicenciat, especialment el dia en què defensa la tesina o projecte de final de carrera.
20. **ludotecari ludotecària** *m. i f.* Educador responsable d'una ludoteca.
21. **metacognició** *f.* Consciència dels processos mentals que intervenen en l'aprenentatge.
22. **metacognitiu** *-iva adj.* Relatiu o pertanyent a la metacognició.
23. **neoelector neoelectora** *m. i f.* Persona adulta que acaba d'aprendre a llegir.
24. **paidocentrisme** *m.* Pedocentrisme.
25. **paidòleg paidòloga** *m. i f.* Pedòleg, pedòloga.
26. **paidologia** *f.* Pedologia_.

27. **paidològic** -a *adj.* Pedològic_.
28. **paidometria** *f.* Pedometria.
29. **paidomètric** -a *adj.* Pedomètric.
30. **pedocentrisme** *m.* Doctrina educativa que dóna la màxima consideració a l'infant.
31. **pedòleg**¹ **pedòloga** *m. i f.* Persona versada en la ciència que estudia el desenvolupament dels infants.
32. **pedològic**¹ -a *adj.* Relatiu o pertanyent a la ciència que estudia el desenvolupament dels infants.
33. **pedometria** *f.* Mesurament de les capacitats físiques i mentals de l'infant.
34. **pedomètric** -a *adj.* Relatiu o pertanyent a la pedometria.
35. **postgraduat** **postgraduada** *m. i f.* Persona que ha cursat estudis de postgrau.
36. **postgrau** *m.* Grau acadèmic que s'obté cursant estudis posteriors a la diplomatura o llicenciatura.
37. **pràcticum** *m.* Assignatura d'uns estudis determinats que consisteix a fer pràctiques en una institució, una organització o una empresa, al costat de professionals.
38. **psicodrama** *m.* Representació teatral amb finalitats psicoterapèutiques.
39. **ràtio** *f.* Quocient de dues magnituds o dues quantitats que són objecte de comparació. *La ràtio adequada és de 8 infants per professor.*
40. **retroprojector** *m.* Projector d'imatges i de textos impresos en fulls transparents.
41. **rinolàlia** *f.* Trastorn de la parla consistent en l'alteració del timbre de veu, produït per un mal funcionament del vel del paladar o per una manca de comunicació entre les cavitats nasal i bucal.
42. **sociodrama** *m.* Psicodrama utilitzat com a tècnica terapèutica de grups.
43. **videodisc** *m.* Disc òptic que permet enregistrar i reproduir senyals de vídeo i d'àudio.

PEIXOS

1. **alòpids** *m. pl.* 1 Família de peixos condriactis, de cos fusiforme amb l'aleta caudal enormement allargada, gairebé tan llarga com la resta del cos, que inclou la guineu. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
2. **anguíl·lids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos serpentiforme, sense aletes ventrals, amb aletes pectorals ben desenvolupades, aletes dorsal i anal confluents amb la caudal, ulls petits, mandíbula inferior un poc prominent i línia lateral ben visible, que són migratoris catàdroms. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
3. **argentínids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos allargat, de color argentí, ulls grossos, boca petita no estesa més enllà del marge anterior dels ulls, aleta dorsal curta i sense radis espinosos, situada sobre la part central del dors o més enrere, normalment amb una segona aleta dorsal adiposa oposada a l'aleta anal. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
4. **barbelló** *m.* Òrgan tàctil filamentós que, juntament amb d'altres, està situat sobre el musell o sota el maxil·lar inferior d'alguns peixos.
5. **belònids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos molt llarg i gairebé cilíndric, amb les mandíbules molt allargades formant una mena de bec, les aletes sense radis espinosos, les ventrals en posició abdominal, i la línia lateral pròxima al marge ventral dels costats, que inclou les agulles. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
6. **biret** *m.* Viret.
7. **capçada** *adj.* **aranya capçada** *V. aranya.*
8. **caproids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos alt i comprimit, boca protractil, aletes dorsal i anal amb espines robustes, que inclou el gallet. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
9. **caua** *f.* Gerla.
10. **celacàntids** *m. pl.* 1 Família de peixos sarcopterigis, fòssils, amb un sol representant actual, el celacant. 2 *m.* Individu d'aquesta família.
11. **cetorínids** *m. pl.* 1 Família de peixos condriactis molt grossos, de cos fusiforme, fenedures branquials amplíssimes i aleta caudal semilunar, de vida pelàgica, que

- s'alimenten de plàncton, l'únic representant de la qual és el pelegrí. 2 m. Individu d'aquesta família.
12. **citàrids** *m. pl.* 1 Família de peixos, amb els ulls sobre el costat esquerre i el marge preopercular lliure, que inclou la palaia. 2 m. Individu d'aquesta família.
 13. **clínids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, molt afins als blènnids, amb escates i amb molt pocs radis segmentats a l'aleta dorsal, com la bavosa d'alga. 2 m. Individu d'aquesta família.
 14. **ctenoide** *adj.* Semblant a un objecte dentat.
 15. **dactiloptèrids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, amb el cos de secció quasi quadrada, especialment a la part anterior, cap ample i cuirassat amb espines i carenes, les aletes pectorals molt amples i llargues que arriben gairebé a la cua, que inclou el xoriguer. 2 m. Individu d'aquesta família.
 16. **espasenca** *adj.* **aranya espasenca** *V. aranya.*
 17. **gèl·lera** *f.* Gerla.
 18. **gerla** *f.* Mascle de la xucla vera.
 19. **golfàs** *m.* Tonyina jove.
 20. **hemúlids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos moderadament comprimit, amb tres fortes espines a l'aleta anal, que inclou el roncador. 2 m. Individu d'aquesta família.
 21. **hexànquids** *m. pl.* 1 Família de peixos condriactis, amb 6 o 7 fenedures branquials i amb una sola aleta dorsal. 2 m. Individu d'aquesta família.
 22. **hipotremats** *m. pl.* Batoïdeus.
 23. **jonqueti** *m.* Xanguet 2.
 24. **lamprídids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis amb aletes sense radis espinosos i boca protractil, que inclou la llampuga reial. 2 m. Individu d'aquesta família.
 25. **llanguet** *m.* **pixota de llanguet** *V. pixota_.*
 26. **llisol** *m.* Llissol.
 27. **merlúccids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, amb dues aletes dorsals, la primera curta i triangular, la segona allargada i lleugerament escotada, i una sola aleta anal també llarga i escotada, que inclou els lluços. 2 m. Individu d'aquesta família.
 28. **miliobàtids** *m. pl.* 1 Família de peixos condriactis, semblants a les rajades, amb el cos més ample que llarg, el cap destacat del cos, el musell en forma de visera i la cua en forma de fuet molt llarg i prim amb una forta espina, que inclou les milanes. 2 m. Individu d'aquesta família.
 29. **morenot** *m.* Peix de la família dels murènids, semblant a la morena, de color llis, generalment bru més o menys fosc, a voltes tirant a vermellós (*Gymnothorax unicolor*).
 30. **plagiòstoms** *m. pl.* Elasmobranquis.
 31. **pleuronèctids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos comprimit i ovalat, amb els dos ulls sobre el costat dret i la línia lateral força recta, que inclou la plana. 2 m. Individu d'aquesta família.
 32. **pomacèntrids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos oval, elevat i comprimit, de mida petita, amb la boca també petita i la línia lateral incompleta, molt abundants a les mars tropicals, representats a Catalunya únicament per la castanyoleta. 2 m. Individu d'aquesta família.
 33. **pomatòmids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, pròxima als caràngids, que inclou una sola espècie, el tallahams. 2 m. Individu d'aquesta família.
 34. **roseti** *m.* Xanguet 1.
 35. **traquínids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos allargat i comprimit, amb la boca grossa i obliqua, els ulls situats a la part alta dels costats del cap, les aletes ventrals jugulars, la primera aleta dorsal espinosa i curta, la segona dorsal i l'anal llargues i oposades, amb espines verinoses a l'opercle i a la primera aleta dorsal, de picadura molt dolorosa, que inclou les aranyes. 2 m. Individu d'aquesta família.
 36. **tremoloia** *f.* Tremolosa_.
 37. **triàquids** *m. pl.* 1 Família de peixos condriactis, molt afins als carcarínids, però amb les dents romes, les aletes dorsals subiguals i la caudal molt poc elevada, que inclou les mussols. 2 m. Individu d'aquesta família.
 38. **tripterígids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, afins als blènnids, amb escates i amb l'aleta dorsal dividida en tres seccions, que inclou la bavosa morruda. 2 m. Individu d'aquesta família.

39. **triquiúrids** *m. pl.* 1 Família de peixos osteïctis, de cos molt allargat i comprimit, amb l'aleta dorsal tan llarga com el cos, les aletes ventrals i la caudal rudimentàries o absents, que inclou el sabre. 2 *m.* Individu d'aquesta família.

PESCA

1. **agullera** *f.* Xarxa per a pescar agulles.
2. **alevinatge** *m.* 1 En aquicultura, cria d'alevins. 2 Fase de creixement dels peixos.
3. **amolar-se** *v. intr. pron.* Els peixos, agrupar-se formant mola.
4. **arraís** [inv.] *m.* 1 Noble sarraí, cap d'un senyoriu. 2 Alt oficial d'un exèrcit islàmic. 3 Patró sarraí de barca. 4 Patró d'almadrava.
5. **bagejar** *v. tr.* Calar (un palangre o una xarxa) fent bagues o esses.
6. **bonitlera** *f.* Xarxa per a pescar bonítols.
7. **garotera** *f.* Ormeig per a pescar garotes que consisteix en una canya oberta per un extrem.
8. **llampuguera** *f.* Art per a pescar llampugues.
9. **rallador**¹ **ralladora** *m. i f.* Pescador que fa servir el rall.
10. **rallar**¹ *v. intr.* Pescar amb rall.
11. **reganar** *v. intr.* Pescar amb fitora.
12. **sentiner** **sentinera** *m. i f.* Mariner que en els llaguts era l'encarregat d'estibar les xarxes i desempesca el peix.
13. **tresmall** *m.* Ormeig format per tres xarxes superposades, una de més cega i més gran al mig i dues altres de malla més ampla, unides per les vores, que hom cala en ziga-zaga.

PLANTES INFERIORS

1. **agar** *m.* Agar-agar.
2. **antocerotòpsids** *m. pl.* 1 Classe de briòfits de gametòfit laminar, amb pirenoides, i esporòfit cilíndric i erecte, que s'obre en dues valves, que comprèn les antocerotes. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
3. **asplènials** *f. pl.* 1 Gran ordre de falgueres de la classe dels filicòpsids, amb fulles sovint pinnades, amb sorus a banda i banda dels nervis, gairebé sempre amb indusi lateral, al qual pertanyen les falgueres mascle i femella, la dauradella i les falzies. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
4. **blauverda** *adj.* **alga blauverda** *V. alga.*
5. **buxbaumials** *f. pl.* 1 Ordre de moltes de la subclasse de les bríides, amb fil·lids molt reduïts i càpsules grosses. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
6. **calobrials** *f. pl.* 1 Ordre d'hepàtiques primitives. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
7. **centrals** *f. pl.* 1 Ordre de diatomees, predominantment marines i de valves discoïdals, oblongues o triangulars. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
8. **cianoprocariotes** *m. pl.* 1 Divisió de procariotes que agrupa les cianofícies. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
9. **cloromonadals** *f. pl.* Rafidòfits.
10. **compostatge** *m.* Procés de preparació de compost per a l'adobament de la terra.
11. **crisòfits** *m. pl.* 1 Divisió d'algues microscòpiques del regne de les cromistes, caracteritzades per la presència, en llurs cèl·lules flagel·lades, d'un flagel·lisme i un altre amb mastigonemes, que inclou les crisofícies, les diatomees, les xantofícies i les feofícies, entre d'altres. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
12. **cromistes** *f. pl.* Regne d'organismes amb mitocondris de crestes tubulars i amb flagels típics, que comprèn els pseudofongs i grups d'algues, com les crisofícies, les bacil·lariofícies, els feòfits.
13. **cutlerials** *f. pl.* 1 Ordre d'algues brunes, que comprèn les espècies del gènere *Cutleria*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.

14. **dictiocals** *f. pl.* 1 Ordre de crisofícies, amb esquelet silícic intern, que inclou el gènere *Dictyocha*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
15. **dinoflagel·lats** *m. pl.* Dinofícies.
16. **edogoni** *m.* Alga verda del gènere *Oedogonium*, de l'ordre de les edogonials, filamentosa i no ramificada.
17. **equisetofitins** *m. pl.* 1 Subdivisió dels pteridòfits, que comprèn els calamits i altres gèneres fòssils i les actuals cues de cavall. 2 *m.* Individu d'aquesta subdivisió.
18. **esfacel·larials** *f. pl.* 1 Ordre d'algues brunes, amb cèl·lules apicals grosses, al qual pertanyen les espècies del gènere *Halopteris*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
19. **esfagnals** *f. pl.* 1 Ordre de molses sense rizoides, que estan constantment en contacte amb l'aigua, al qual pertanyen els esfagnes. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
20. **esferopleals** *f. pl.* 1 Ordre d'algues verdes. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
21. **eustigmatòfits** *m. pl.* 1 Divisió d'algues macroscòpiques flagel·lades, que comprèn les eustigmatofícies. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
22. **ficocol·loide** *m.* Polisacàrid mucilaginos que sovint forma part de la paret de les algues marines, com ara l'agar, la carragenina i l'àcid alginic.
23. **filicates** *f. pl.* Filicofitins.
24. **filicofitins** *m. pl.* 1 Subdivisió de pteridòfits amb fulles grosses amb una nervadura ramificada, que correspon a les falgueres i comprèn els ofioglossòpsids, els marattiòpsids i els filicòpsids. 2 *m.* Individu d'aquesta subdivisió.
25. **fucofícies** *f. pl.* Feofícies.
26. **funarials** *f. pl.* 1 Ordre de molses acrocàrpiques, al qual pertanyen les espècies del gènere *Funaria*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
27. **gelidials** *f. pl.* 1 Ordre d'algues vermelles, al qual pertanyen les espècies del gènere *Gelidium*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
28. **hepatòpsids** *m. pl.* Hepàtiques.
29. **isoetòpsids** *m. pl.* 1 Classe de pteridòfits heterosporis, que comprèn les selaginèl·lals i les isoetals. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
30. **jungermanniïdes** *f. pl.* 1 Subclasse d'hepàtiques que comprèn hepàtiques folioses, com les jungermannials, i tal·loses simples, com les metzgerials. 2 *f.* Individu d'aquesta subclasse.
31. **klebshormidials** *f. pl.* 1 Ordre d'algues verdes de la classe de les carofícies, al qual pertanyen les espècies del gènere *Klebshormidium*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
32. **licofitins** *m. pl.* 1 Subdivisió de pteridòfits amb fulles petites i amb un sol feix vascular, que comprèn els lycopodiòpsids i els isoetòpsids. 2 *m.* Individu d'aquesta subdivisió.
33. **marattiòpsids** *m. pl.* 1 Classe de falgueres, principalment tropicals, amb esporangis a la cara superior de les fulles. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
34. **marcanciïdes** *f. pl.* 1 Subclasse d'hepàtiques de gametòfit tal·lós, rizoides, generalment amb papil·les a la part interior de la paret i esporòfit amb la seta molt curta, que inclou les marcancials. 2 *f.* Individu d'aquesta subclasse.
35. **ofioglossòpsids** *m. pl.* 1 Classe de falgueres, amb eusporangis, que inclou les ofioglossals. 2 *m.* Individu d'aquesta classe.
36. **osmundals** *f. pl.* 1 Ordre de falgueres de la classe dels filicòpsids, al qual pertany la falguera de rei. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
37. **pennals** *f. pl.* 1 Ordre de diatomees, predominantment d'aigua dolça, de valves allargades i de simetria bilateral. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
38. **porfiridials** *f. pl.* 1 Ordre de rodòfits primitius, al qual pertanyen les espècies del gènere *Porphyridium*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
39. **psilofitins** *m. pl.* 1 Subdivisió de pteridòfits primitius, que presenten fulles petites i amb un sol feix vascular i un sistema conductor també primitiu, que comprèn els psilotòpsids. 2 *m.* Individu d'aquesta subdivisió.
40. **psilotates** *f. pl.* Psilofitins.
41. **pteridals** *f. pl.* 1 Ordre de falgueres de la classe dels filicòpsids, terrestres, amb sorus disposats al marge de les fulles, al qual pertany la falzia. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
42. **rafidòfits** *m. pl.* 1 Divisió d'algues microscòpiques flagel·lades, que comprèn les rafidofícies. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
43. **riccia** *f.* Hepàtica tal·losa del gènere *Riccia*, de l'ordre de les marcancials, que forma rosetes sobre la terra humida.

44. **riniofïts** *m. pl.* 1 Subdivisió de pteridòfïts fòssils, d'organització molt primitiva, que comprèn els psilofïtòpsids. 2 *m.* Individu d'aquesta subdivisió.
45. **salvïnials** *f. pl.* 1 Ordre de falgueres del grup de les hidroptèrides, molt ben adaptades a viure flotant a la superfície de l'aigua, al qual pertanyen les espècies del gènere *Salvinia*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.
46. **silicoflagel·lades** *f. pl.* Dictiocals.
47. **sinurofïcies** *f. pl.* 1 Classe d'algues microscòpiques de la divisió dels crisòfïts, que inclou les espècies del gènere *Synura*. 2 *f.* Individu d'aquesta classe.
48. **ulvofïcies** *f. pl.* 1 Classe d'algues verdes, predominantment marines, que inclou les espècies dels gèneres *Ulothrix*, *Ulva*, *Cladophora* i *Codium*. 2 *f.* Individu d'aquesta classe.
49. **xantòfïts** *m. pl.* 1 Divisió d'algues del regne de les cromistes, que comprèn les xantofïcies. 2 *f.* Individu d'aquesta divisió.
50. **zïgnematales** *f. pl.* 1 Ordre d'algues verdes de la classe de les zïgnematofïcies, actualment incloses a la classe de les carofïcies, que es reproduïxen per conjugació, al qual pertanyen les espècies dels gèneres *Zygnema* i *Spirogyra*. 2 *f.* Individu d'aquest ordre.

PLANTES SUPERIORS

1. **abebai** *m.* 1 Sapel·li. 2 Sipo.
2. **agba** *f.* Tola.
3. **agrifoli** *m.* Grèvol_2 1.
4. **aiús** *m.* 1 Arbre de la família de les esterculiàcies, molt alt, de fulles palmades, propi de l'Àfrica occidental (*Triplochiton scleroxylon*). 2 Fusta d'aiús, groguenca i tova, emprada especialment en l'elaboració de mobles auxiliars, fusteria d'interiors i motlures.
5. **albena** *f.* Olivereta.
6. **alerç** *m.* 1 Làrix. 2 **alerç de Xile** Arbre perennifoli de la família de les cupressàcies, molt alt i de vida molt llarga, de fulletes lanceolades, verticil·lades en grups de tres, de fusta duradora, propi de la part meridional de l'Amèrica del Sud (*Fitzroya cupressoides*).
7. **altea** *f.* Malví.
8. **amentiflores** *f. pl.* 1 Grup de plantes llenyoses que fan inflorescències en ament. 2 *f.* Individu d'aquest grup.
9. **aspïdistra** *f.* Planta de la família de les liliàcies, sense tija, de fulles coriàcies lanceolades, d'un verd fosc, i flors que neixen ran de terra, originària de l'Àsia oriental, cultivada com a ornamental i molt tolerant a l'ombra (*Aspidistra elatior*).
10. **baguer** *m.* Llorer femella, productor de fruit.
11. **basraloc** *m.* Dicorínia.
12. **basralocus** *m.* Dicorínia.
13. **beatamaria** *adj.* **herba beatamaria** V. *herba*.
14. **bojac** *m.* Boixac.
15. **bolondo** *m.* Tali.
16. **boneter**¹ *m.* 1 Arbust o arbret del gènere *Evonymus*, de la família de les celastràcies, de fulles oposades i fruit en càpsula dehiscent per quatre o cinc valves i granes amb una coberta carnosa de color carabassa o vermellós. 2 Boneter caducifoli de branques verdes, fulles amplemment lanceolades i dentades, flors d'un blanc verdós, càpsules rosades amb els lòbuls crenats i granes de color de carabassa, que es fa sobretot a les bardisses i als boscos caducifolis d'Europa i de l'Àsia occidental (*Evonymus europaeus*).
17. **bonets** *m. pl.* Boneter_.
18. **burrall** *adj.* **card burral** V. *card*.
19. **cànnabis** *m.* Marihuana.
20. **caparidàcies** *f. pl.* Caparàcies.
21. **carrota** *f.* Pastanaga 1.

22. **casuarinàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que inclou arbres i arbusts de fulles molt reduïdes, flors unisexuals molt simples i infructescències semblants a petites pinyes, pròpies de les regions seques del nord d' Austràlia i àrees properes, a la qual pertanyen les casuarines. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
23. **cembra** *adj. pi cembra* V. *pi_*.
24. **cerrioide** *adj. roure cerrioide* V. *roure*.
25. **ciclantàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes monocotiledònies, acaules o enfiladisses, de fulles semblants a les de les palmeres, flors molt reduïdes reunides en espàdixs axil·lars voltats de bràctees i fruits carnosos, pròpies de l' Amèrica tropical i les Antilles, entre les quals hi ha la palmera de Panamà. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
26. **cínara** *adj. carlina cínara* V. *carlina*.
27. **cinomoriàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies paràsites, de tija en gran part subterrània, fulles esquamoses i inflorescència claviforme, esteses des del Mediterrani a les zones estèpiques de l' Àsia central, entre les quals hi ha la magraneta de corb. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
28. **clusiàcies** *f. pl.* Gutíferes.
29. **còcul** *m.* Arbre perennifoli de la família de les menispermàcies, de fulles oblongues o el·líptiques, lluent amb tres nervis ben marcats, flors unisexuals, petites i poc vistoses, disposades en raïm, i fruit en drupa d'un blau negrós, originari de l' Himàlaia i plantat als jardins (*Cocculus laurifolius*).
30. **cople** *m.* Pollancre.
31. **corneller** *m.* Sanguinyol.
32. **dicorínia** *f.* 1 Arbre del gènere *Dicorynia*, de la família de les cesalpiniàcies, de fulles compostes i flors blanques. 2 Fusta de dicorínia, d'un rogenç violaci, molt resistent als àcids.
33. **dipterocarpàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que inclou arbres de fulles simples, flors vistoses i fruit en núcula embolcada pel calze persistent, propis de les selves tropicals, sobretot les asiàtiques, productors de fustes, resines i greixos, a la qual pertany el lauán. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
34. **dries** *f.* Dríada 2.
35. **enoteràcies** *f. pl.* Onagràcies.
36. **escoba** *f.* Bàlec.
37. **esmilacàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes monocotiledònies, que inclou sobretot lianes espinoses, de fulles coriàcies amb nervadura reticulada, flors trimeres, generalment unisexuals, en inflorescències axil·lars, i fruit en baia, a la qual pertanyen els arítjols i la sarsa. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
38. **esparganiàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes monocotiledònies, que inclou herbes monoiques, aquàtiques o amfibies, de fulles linears i flors en glomèruls globosos, com l'espargani. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
39. **espinalb** *m.* Arç blanc (→).
40. **estiracàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que comprèn arbres i arbusts, de fulles simples i flors radiades, simpètales, a la qual pertanyen els estíraxs. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
41. **estrelitzàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes monocotiledònies, herbàcies o llenyoses, de fulles allargades, sovint molt grosses, disposades en dues rengleres, de flors irregulars embolcades per grans bràctees en forma de barqueta i agrupades en inflorescències terminals o laterals i fruit capsular, pròpia de l' Amèrica tropical, del sud d' Àfrica i de Madagascar, a la qual pertanyen l'estrelitzia i l'arbre del viatger. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
42. **farònia** *f.* Herba de la família de les umbel·líferes, de fulles dividides en segments estrets, gairebé totes basals, flors grogues i fruit alat, pròpia de les terres mediterrànies meridionals (*Elaeoselinum asclepium*).
43. **flatera** *adj. herba flatera* V. *herba*.
44. **frèsia** *f.* Lliri de Sant Josep (→).
45. **galleran** *m.* Galzeran.
46. **ginkgòfits** *m. pl.* 1 Divisió de plantes del grup de les gimnospermes, que comprèn únicament la classe dels ginkgòpsids. 2 *m.* Individu d'aquesta divisió.
47. **glòpdeneu** *m.* Maleïda.
48. **granadilla** *f.* Fruita de la passió (→).

49. **guaranà** [pl. -às] *f.* 1 Paul·línia. 2 Beguda rica en cafeïna, feta amb les llavors torrades de la paul·línia.
50. **hidrocaritàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes monocotiledònies aquàtiques, submergides o parcialment flotants, de fulles simples, flors trímeres, amb sistemes de pol·linització diversos i de vogades molt especialitzats, i fruit sec o un xic carnós, generalment indehiscent, a la qual pertanyen l'elodea i els xavos. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
51. **ilang-ilang** *m.* 1 Arbre de la família de les annonàcies, de fulles enteres oposades i flors acampanades d'un verd groguenc, molt oloroses, originari de l'Àsia oriental i cultivat en diversos països càlids (*Cananga odorata*). 2 Oli obtingut de les flors de l'ilang-ilang, amplament emprat en perfumeria.
52. **karité** [pl. -és] *m.* Arbre de la família de les sapotàcies, de fruits en baia, propi de l'Àfrica tropical, les llavors del qual proporcionen un greix d'aspecte semblant a la mantega (*Vitellaria paradoxa* o *Butyrospermum parkii*).
53. **karri** *m.* Eucaliptus karri (→).
54. **kauri** *m.* Agatis.
55. **kenaf** *m.* Cànem de Guinea (→).
56. **kèntia** *f.* Palmera de tronc llis i anellat i fulles pinnades, sovint arquejades, originària de l'illa de Lord Howe i cultivada com a ornamental (*Howea belmoreana* i *H. forsteriana*).
57. **ladanífera** *adj.* **estepa ladanífera** *V. estepa*_*.*
58. **laguerstrèmia** *f.* Arbre de Júpiter (→).
59. **llambrusquer** *m.* Llambrusca.
60. **llimer**¹ *m.* Llimera_*2.*
61. **lorantàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que inclou sobretot mates hemiparàsites i epífites, de fulles oposades, flors petites d'ovari ífer i amb els primordis seminals soldats amb la paret d'aquest, fruit generalment carnós i llavors viscloses que s'adhereixen al bec dels ocells que mengen el fruit, a la qual pertany el vesc. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
62. **maclura** *f.* Arbre o arbust caducifoli de la família de les moràcies, sovint espinós, dioic, de fulles oblongues, enteres i molt agudes, flors molt petites, les masculines en curts raïms, les femenines en petits glomèruls, que donen lloc a infructescències de color groc de la mida d'una taronja, originari d'Amèrica del Nord, apreciat per la seva fusta, de color ataronjat, tenaç i duradora, emprada també com a tintòria (*Maclura pomifera*).
63. **magraneta** *f.* **magraneta de corb** Planta de la família de les cinomoriàcies, de color vermell violaci, fulles esquamiformes i inflorescència en forma de clava, que viu paràsita als sòls salins del litoral mediterrani càlid i dels subdeserts asiàtics i del nord d'Àfrica (*Cynomorium coccineum*).
64. **maracujà** [pl. -às] *m.* Fruita de la passió (→).
65. **marihuana** *f.* Preparació a base de les diferents parts del cànem indi un cop triturades i seques, que es fuma barrejada amb tabac i pot produir efectes euforitzants i al·lucinògens.
66. **matagallina** *f.* Matapoll.
67. **matrimonis** *m. pl.* Planta herbàcia de la família de les primulàcies, de fulles obovades i rugoses, en roseta basal, atenuades en pecíol alat, i flors amb el calze tubulós i la corol·la d'un groc pàl·lid o blanca, nascudes directament de la roseta foliar sobre pedicels força llargs que s'ajeuen quan porten fruit, pròpia dels boscos i llocs ombrívols, sobretot a muntanya, i també cultivada com a ornamental (*Primula acaulis* o *P. vulgaris*).
68. **mesquite** *f.* Arbre o arbust alt de la família de les mimosàcies, de fulles pinnaticompostes amb les estípules transformades en espines, flors grogues oloroses, en llargues inflorescències espiciformes, i llegum indehiscent bequerut, originari d'Amèrica Central i les Antilles i cultivat a d'altres països tropicals, que proporciona una mena de goma i del qual s'aprofiten sobretot els fruits com a aliment per al bestiar (*Prosopis juliflora*).
69. **miquelí -ina** *adj.* Que ve a final de setembre, per Sant Miquel, s'aplica a fruits, castanyes, glans, etc.
70. **moixereta** *f.* Neret.

71. **monstera** *f.* Liana de la família de les aràcies, de tija robusta, amb arrels adventícies penjants, fulles grosses i coriàcies, generalment segmentades i amb perforacions ovades o el·líptiques, i flors en espàdix embolcallat per una espata blanca, el qual dóna lloc a una infructescència comestible, originària de Mèxic i Amèrica Central i plantada com a ornamental (*Monstera deliciosa*).
72. **murcarol** *m.* Melcoratge.
73. **murcarola** *f.* Melcoratge.
74. **nectariner** *m.* Presseguer d'una varietat que produeix nectarines (*Prunus persica* var. *nucipersica*).
75. **ombú** [pl. -ús] *m.* Bellaombra.
76. **onagràcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que comprèn herbes, a vegades aquàtiques, i alguns arbustos de fulles simples, de flors generalment regulars amb un tub basal que embolcalla l'ovari, el qual és infer o semiinfer, a la qual pertanyen les fúcsies i l'herba de les encantades. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
77. **paduc** *m.* 1 Arbre del gènere *Pterocarpus*, de la família de les papilionàcies, de fulles pinnades i fruit arrodonit, comprimit i alat, indehiscent, de distribució tropical, del qual s'obté un suc vermell, astringent, emprat en adoberia. 2 Fusta de paduc, emprada en ebenisteria.
78. **passifloràcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que inclou sobretot lianes, però també arbres, arbustos i herbes, de fulles simples o dividides, flors pentàmeres, sovint amb una corona de peces estèrils filamentosos, i fruit en baia o càpsula, pròpies de les terres tropicals, a la qual pertany la passionera. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
79. **pedaliàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, que inclou herbes i arbustos de fulles sovint glanduloses, flors irregulars amb la corol·la tubulosa de cinc pètals i fruit en càpsula o núcula, pròpies de l'Àfrica, l'Àsia sud-oriental i Oceania, a la qual pertany el sèsam. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
80. **pelitre** *m.* Piretre.
81. **peoniàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, herbàcies o arbustives, de fulles dividides, regulars, grosses i vistoses, que tenen de cinc a deu pètals i nombrosos estams, i fruit format per dos a cinc fol·licles, pròpia de les terres temperades de l'hemisferi boreal, a la qual pertanyen les peònies. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
82. **piperita** *adj.* **menta piperita** *V. menta*.
83. **pipiu** *m.* 1 **pipiu blanc** Planta de la família de les liliàcies, bulbosa, de fulles linears, totes basals, flors blanques, amb el nervi medial dels tèpals verdós, reunides en llarg raïm, i fruit en càpsula, que es fa als fenassars i als marges de camps de les terres mediterrànies (*Ornithogalum narbonense*). 2 **pipiu blau** Calabruixa grossa (→).
84. **poinciana** *f.* Arbust de la família de les cesalpiniàcies, de fulles bipinnades i flors grosses molt vistoses, grogues amb llargs estams vermells, reunides en inflorescències terminals denses i glanduloses, originari d'Amèrica del Sud i plantat com a ornamental (*Caesalpinia gilliesii* o *Poinciana gilliesii*).
85. **poniol** *m.* Polioli.
86. **portulaca** *f.* Verdolaga de flor gran (→).
87. **potos** *m.* Planta de la família de les aràcies, que no arriba mai a florir, de tiges penjants o enfiladisses, mitjançant arrels caulogèniques, amb els entrenusos solcats, i de fulles ovades, més o menys corbades a la base, d'un verd lluent amb taques de color groc pàl·lid, originària de les illes Salomó i cultivada com a ornamental (*Epipremnum aureum* o *Pothos aureus*).
88. **rafflesiàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies paràsites, amb l'aparell vegetatiu reduït en gran part a una mena de filaments que creixen dins les arrels o les tiges de la planta parasitada, flors generalment unisexuals de periant simple, amb una columna central que porta els estams o els estigmes, i fruit carnós, estesa sobretot pels països tropicals, a la qual pertany la margalida. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
89. **raigràs** *m.* Herba perenne de la família de les gramínies, de fulles estretes i d'espiguetes amb una sola gluma, aplicades a l'eix de la inflorescència, que es fa en prats i vores de camins, emprada com a past i en jardineria (*Lolium multiflorum*).
90. **rambutan** *m.* Fruit comestible de la sapindàcia *Nephelium lappaceum*, semblant al litxi però cobert de pèls ondulats, grocs o vermellosos.
91. **regalíssia** *f.* Regalèssia.

92. **rotaboc** *m.* Blada.
93. **salenca** *f.* Salanca_.
94. **sapan** *m.* arbre de sapan V. *arbre*.
95. **sapinde** *m.* 1 Arbre caducifoli del gènere *Koelreuteria*, de la família de les sapindàcies, de fulles pinnades o bipinnades i fruit en càpsula inflada, originari de l'Àsia oriental. 2 sapinde de la Xina Sapinde de foliols dentats o lobulats i flors grogues en panícules vistoses, originari de la Xina, plantat als jardins i parcs (*Koelreuteria paniculata*).
96. **sapote** *m.* 1 Arbre perennifoli de la família de les sapotàcies, autòcton de l'Amèrica central, de fruit comestible i fusta apreciada, el tronc del qual dóna un làtex que és emprat per a la fabricació de xiclet (*Manilkara zapota* o *Achras zapota*). 2 Arbre caducifoli de la família de les sapotàcies, autòcton de l'Amèrica Central, de fruit comestible, que es cultiva àmpliament (*Pouteria zapota*).
97. **sempredura** *f.* flor de sempredura V. *flor*.
98. **senís** [pl. -issos] *m.* Canyís 2.
99. **serradella** *f.* Herba anual de la família de les papilionàcies, de fulles imparipinnades, flors petites de color de rosa, en petits glomèruls pedunculats, i llegums linears, articulats i rectes, espontània en alguns països del Mediterrani occidental i eventualment cultivada com a farratge (*Ornithopus sativus*).
100. **sipo** *m.* 1 Arbre de la família de les meliàcies, molt alt, propi de l'Àfrica tropical (*Entandrophragma utile*). 2 Fusta de sipo, semblant a la del sapel·li però amb més aigües i sense repèls, emprada especialment en ebenisteria i per a decoració d'interiors.
101. **sisal** *m.* 1 Planta de la família de les amaril·lidàcies, semblant a l'atzavara, que forneix la fibra del mateix nom (*Agave sisalana*). 2 Fibra obtinguda del sisal, emprada per a fabricar cordes i cordills.
102. **talí** [pl. -is] *m.* 1 Arbre de la família de les cesalpiniàcies, originari de l'Àfrica tropical, explotat per la seva fusta (*Erythrophleum ivorense* i *E. suaveolens*). 2 Fusta de talí, de color rogenc i molt densa, emprada especialment en la construcció de mobiliari urbà.
103. **taxodi** *m.* Xiprer dels pantans (→).
104. **teca**³ *f.* Tec_.
105. **teligonàcies** *f. pl.* 1 Família de plantes dicotiledònies, de fulles enteres amb estípules membranoses, flors unisexuals, solitàries o en petits grups, les femenines tenen el periant tubulós, i fruit en petita drupa, a la qual pertany l'herba molla. 2 *f.* Individu d'aquesta família.
106. **trèfola** *f.* Fenc.
107. **tsuga** *f.* Arbre del gènere *Tsuga*, de la família de les pinàcies, conreat en parcs i jardins.
108. **turífera** *adj.* savina turífera V. *savina*.
109. **velutina** *adj.* bufalaga velutina V. *bufalaga*.
110. **xicoia** *f.* Herba de la família de les compostes, de fulles totes en roseta basal, pinnatipartides o pinnatisectes, amb els segments estretament triangulars, i capítols d'un groc pàl·lid, amb totes les flors ligulades, solitaris al capdamunt d'un peduncle llis, que es fa a les pastures i als herbeis calcigats de l'alta muntanya, comestible en amanida quan és tendra (*Taraxacum dissectum*).
111. **xilosti** *adj.* xuclamel xilosti V. *xuclamel*.

POLÍTICA

1. **apertura** *f.* Obertura 5.
2. **cartisme** *m.* Moviment reformista promogut per associacions obreres angleses durant la primera meitat del segle XIX amb l'objectiu d'obtenir el dret a vot i a la representació política.
3. **clientelisme** *m.* Relació entre polítics i ciutadans en què s'intercanvia protecció econòmica i social com a compensació de suport polític o electoral.
4. **liberalitzador** -a *adj.* Que liberalitza.

5. **maharani** *f.* Muller del maharaja.

PROFESSIONS

1. **al·lergòleg al·lergòloga** *m. i f.* Especialista en al·lergologia.
2. **al·lergologia** *f.* Branca de la medicina que estudia les al·lèrgies i els processos al·lèrgics.
3. **ambientòleg ambientòloga** *m. i f.* Especialista en ciències ambientals.
4. **anestesiòleg anestesiòloga** *m. i f.* Especialista en anestesiologia i reanimació.
5. **attrezzista** *m. i f.* Tècnic responsable de l'attrezzo.
6. **au-pair** [fr.] *m. i f.* Persona jove que, a canvi de la manutenció i l'allotjament, té cura dels infants d'una família en un país estranger.
7. **avaluador -a** *adj.* Que avalua.
8. **bàrman** *m. i f.* Persona encarregada de preparar i de servir les begudes en la barra d'un bar, especialment d'una cocteleria.
9. **biofísic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la biofísica. 2 *f.* Aplicació de les diverses branques de la física a l'estudi dels sistemes biològics. 3 *m. i f.* Persona versada en biofísica.
10. **cartomàntic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la cartomància. 2 *m. i f.* Persona versada en la cartomància.
11. **cavista** *m. i f.* Persona que elabora el cava.
12. **cercatalents** *m. i f.* Persona que, per encàrrec d'una empresa, s'ocupa d'identificar i seleccionar professionals altament qualificats per a exercir funcions directives i executives, i de persuadir-los perquè s'hi incorporin.
13. **climatòleg climatòloga** *m. i f.* Persona versada en climatologia.
14. **cosmetologia** *f.* Cosmètica.
15. **criminòleg criminòloga** *m. i f.* Persona versada en criminologia.
16. **discjòquei** *m. i f.* Persona encarregada de presentar i programar discos a la ràdio, a la televisió o en una discoteca.
17. **domòtica** *f.* Disciplina que s'ocupa de la concepció i de l'aplicació d'automatismes en les instal·lacions dels habitatges.
18. **emmoquetador emmoquetadora** *m. i f.* Persona que es dedica a emmoquetar.
19. **emmoquetar** *v. tr.* Col·locar moqueta (sobre el sòl o sobre les parets d'una habitació).
20. **freelance** [angl.] [inv.] *m. i f.* 1 Professional del periodisme, la publicitat, l'edició, etc., que treballa per a diverses empreses sense contracte fix. 2 *adj.* *Un fotògraf freelance.*
21. **frigorista** *m. i f.* Tècnic en instal·lacions frigorífiques.
22. **gasoliner gasolinera** *m. i f.* Persona que atén el subministrament de carburant i els altres serveis d'una gasolinera i s'ocupa del manteniment i la neteja de les instal·lacions.
23. **genetista** *m. i f.* Persona versada en genètica.
24. **gruista** *m. i f.* Persona que s'ocupa de manejar una grua.
25. **helicultor helicultora** *m. i f.* Persona que es dedica a la cria de caragols amb finalitats comercials.
26. **hepatòleg hepatòloga** *m. i f.* Especialista en malalties del fetge.
27. **hepatologia** *f.* Branca de la medicina que estudia el fetge i les seves malalties.
28. **internista** *m. i f.* Especialista en malalties que afecten els òrgans interns i en el seu tractament mitjançant medicaments.
29. **joneguer joneguera** *m. i f.* Torero que toreja jònecs.
30. **ludotecari ludotecària** *m. i f.* Educador responsable d'una ludoteca.
31. **lutier** *m. i f.* Persona que fabrica instruments musicals, especialment de cordes pinçades o fregades.
32. **mastòleg mastòloga** *m. i f.* Especialista en mastologia.
33. **matricer matricera** *m. i f.* Especialista en la fabricació de matrius.
34. **nefròleg nefròloga** *m. i f.* Especialista en nefrologia.
35. **nematòleg nematòloga** *m. i f.* Persona versada en nematologia.

36. **neteja vidres** *m. i f.* Persona que té per ofici netejar vidres.
37. **nivologia** *f.* Ciència que estudia les formes i els moviments de la neu.
38. **obstetre obstetra** *m. i f.* Metge versat en obstetrícia.
39. **oceanòleg oceanòloga** *m. i f.* Persona versada en oceanologia.
40. **orxeller orxellera** *m. i f.* Persona dedicada a recollir l'orxella i a preparar el tint que se n'obté.
41. **pizzer pizzera** *m. i f.* 1 Persona que s'ocupa de fer pizzes. 2 Persona que reparteix pizzes a domicili.
42. **pneumòleg pneumòloga** *m. i f.* Especialista en pneumologia.
43. **portalliteres** *m. i f.* Persona que transporta malalts, ferits o cadàvers en llitera.
44. **quiropràctic -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a la quiropràctica. 1 2 *f.* Mètode empíric de tractament de diverses afeccions consistent a manipular i pressionar amb les mans damunt de la columna vertebral. *m. i f.* 2 Especialista en quiropràctica.
45. **sinologia** *f.* Estudi de la llengua, de la cultura i de la civilització xinesa.
46. **sommelier** [fr.] *m. i f.* Persona encarregada de la selecció, la presentació i el servei de vins i licors en els grans restaurants.
47. **tatuador tatuadora** *m. i f.* Persona que fa tatuatges.
48. **terminòleg terminòloga** *m. i f.* Persona versada en terminologia.
49. **toponimista** *m. i f.* Persona versada en toponímia.
50. **verduler verdulera** *m. i f.* Verdulaire.

PSICOLOGIA

1. **autoestima** *f.* Amor propi (→).
2. **conflictologia** *f.* Estudi científic dels conflictes i llur resolució.
3. **discapacitat**¹ *f.* Minusvalidesa.
4. **discapacitat**² **-ada** *adj. i m. i f.* Minusvàlid.
5. **eidètic -a** *adj.* En fil., relatiu o pertanyent a l'essència.
6. **glossolàlia** *f.* 1 Carisma propi del cristianisme primitiu consistent a expressar-se en un llenguatge intel·ligible per als oients o, fins i tot, per al parlant. 2 Llenguatge intel·ligible expressat en determinats estats hipnòtics i en processos psicòtics.
7. **grafoteràpia** *f.* Teràpia que utilitza exercicis d'escriptura.
8. **ítem**¹ *m.* 1 Element d'un conjunt. 2 Element, part o unitat susceptible de quantificació de què es compon un test o un altre material psicotècnic.
9. **metacognició** *f.* Consciència dels processos mentals que intervenen en l'aprenentatge.
10. **metacognitiu -iva** *adj.* Relatiu o pertanyent a la metacognició.
11. **pedometria** *f.* Mesurament de les capacitats físiques i mentals de l'infant.
12. **pedomètric -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la pedometria.
13. **pínic**² **-a** *adj. i m. i f.* Que té una constitució rabassuda i amb tendència a l'obesitat, a la qual s'associa un caràcter extravertit.
14. **psicodrama** *m.* Representació teatral amb finalitats psicoterapèutiques.
15. **psicolingüística** *f.* Disciplina que estudia les relacions entre els models del llenguatge i els models de la ment.
16. **sadomasoquisme** *m.* Comportament sexual que implica el sadisme i el masoquisme alhora.
17. **sadomasoquista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al sadomasoquisme. 2 *adj. i m. i f.* Que practica el sadomasoquisme.
18. **sociodrama** *m.* Psicodrama utilitzat com a tècnica terapèutica de grups.
19. **superego** *m.* Superjò.
20. **superjò** [pl. -jos] *m.* En psicoanàlisi, part de la personalitat que es troba per damunt de la consciència i controla les activitats conscients mitjançant un codi moral més o menys rígid.

QUÍMICA

1. **al·lostèric -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'al·lostèria. 2 Que presenta al·lostèria. *Enzim al·lostèric.*
2. **aluminotèrmic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'aluminotèrmia.
3. **amperometria** *f.* Amperimetria.
4. **ataxita** *f.* Siderit constituït fonamentalment per taenita.
5. **biamperometria** *f.* Biamperimetria.
6. **bohri** *m.* Element químic artificial, transfèrmic (símbol, Bh; nombre atòmic, 107; pes atòmic de l'isòtop més estable, 262).
7. **clorofluorocarboni** *m.* Clorofluorocarbon.
8. **clorofluorocarbon** *m.* Carbon de clor i fluor emprat en circuits de refrigeració, en la fabricació d'escumes polimèriques i com a gas propulsor d'esprais que té una acció catalítica sobre la destrucció de l'ozó de l'estratosfera.
9. **conductòmetre** *m.* Conductímetre.
10. **conductometria** *f.* Conductimetria.
11. **conductomètric -a** *adj.* Conductimètric.
12. **darmstadt** *m.* Element químic artificial (símbol, Ds; nombre atòmic, 110; pes atòmic de l'isòtop més estable, 281).
13. **dioxina** *f.* Compost altament tòxic i estable, que penetra fàcilment a les cèl·lules, amb efectes cancerígens.
14. **disgregador -a** *adj.* Disgregant.
15. **dubni** *m.* Element químic artificial, transfèrmic (símbol, Db; nombre atòmic, 105; pes atòmic de l'isòtop més estable, 262).
16. **endomorfina** *f.* Endorfina.
17. **endorfina** *f.* Neurohormona polipeptídica que actua fonamentalment en el sistema nerviós central i produeix principalment efectes analgèsics similars als de les substàncies opiàcies.
18. **epoxídica** *adj.* **resina epoxídica** *V. resina.*
19. **faradaic -a** *adj.* Faràdic.
20. **ficocol·loide** *m.* Polisacàrid mucilaginos que sovint forma part de la paret de les algues marines, com ara l'agar, la carragenina i l'àcid alginic.
21. **flint** *adj.* **vidre flint** *V. vidre.*
22. **fotosensibilitzador** *m.* Molècula capaç d'absorbir la radiació lluminosa i provocar canvis energètics en una altra molècula.
23. **haló** *m.* Derivat fluorat, bromat o clorat d'un hidrocarbon, emprat com a líquid extintor i frigorífic.
24. **hassi** *m.* Element químic artificial, transfèrmic (símbol, Hs; nombre atòmic 108; pes atòmic de l'isòtop més estable, 265).
25. **hexaedrita** *f.* Siderit constituït per grans cristalls de camacita.
26. **isomerasa** *f.* Enzim que catalitza reaccions d'isomerització.
27. **liposoluble** *adj.* Soluble en greixos i olis.
28. **llogasa** *f.* Enzim que catalitza la unió de dues molècules alhora que és hidrolitzada una molècula d'un nucleòtid trifosfat.
29. **meitneri** *m.* Element químic artificial, transfèrmic (símbol, Mt; nombre atòmic, 109; pes atòmic de l'isòtop més estable, 266).
30. **metal·loproteïna** *f.* Proteïna que conté àtoms metàl·lics com a grup prostètic.
31. **neurotòxic -a** *adj.* Que té efectes nocius sobre el sistema nerviós, de manera que interfereix en el mecanisme de transmissió dels impulsos. *Veri neurotòxic.*
32. **nitro** *m.* Grup funcional de fórmula NO₂.
33. **propilè** *m.* Propè.
34. **psilocibina** *f.* Substància al·lucinògena continguda en algunes espècies de bolets del gènere *Psilocybe*.
35. **roentgenografia** *f.* Radiografia.
36. **roentgeni** *m.* Element químic artificial (símbol, Rg; nombre atòmic, 111; pes atòmic de l'isòtop més estable, 272).
37. **roentgenologia** *f.* Radiologia.
38. **roentgenteràpia** *f.* Radioteràpia.
39. **röntgeni** *m.* Roentgeni.

40. **seaborgi** *m.* Element químic artificial, transfèrmic (símbol, Sg; nombre atòmic, 106; pes atòmic de l'isòtop més estable, 263).
41. **titulomètric** **-a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la valoració quantitativa d'una substància mitjançant una altra substància de composició coneguda.
42. **transfèrmic** **-a** *adj.* Que ocupa un lloc més enllà del fermi en la taula periòdica dels elements.

RELIGIÓ

1. **adar** *m.* 1 Dotzè mes de l'any religiós jueu. 2 Sisè mes de l'any civil jueu.
2. **adventisme** *m.* Doctrina que sosté que el segon adveniment de Crist és imminent.
3. **adventista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'adventisme. *Església adventista.* 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor de l'adventisme.
4. **agustinisme** *m.* Augustinisme.
5. **ain** *f.* Setzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
6. **alcorà** *m.* Exemplar de l'Alcorà.
7. **amalecita** *m.* i *f.* 1 Individu d'un poble nòmada establert al nord-oest d'Aràbia, que la Bíblia considera com a descendent d'Amalec. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als amalecites.
8. **amalequita** *adj.* i *m.* i *f.* Amalecita.
9. **ammonita** *m.* i *f.* 1 Individu d'un antic poble semita establert a l'est del Jordà. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als ammonites.
10. **angelologia** *f.* Conjunt de doctrines i creences relatives als àngels.
11. **apocalipsi** *f.* 1 Antic escrit jueu o cristià que pretenia manifestar, mitjançant una revelació celestial, un coneixement fins llavors secret del passat, del present i del futur. 2 Catàstrofe 2.
12. **asquenazita** *m.* i *f.* Jueu que fa remuntar els seus orígens en avantpassats establerts a l'Europa nord-occidental a l'inici de l'edat mitjana.
13. **av** *m.* 1 Cinquè mes de l'any religiós jueu. 2 Onzè mes de l'any civil jueu.
14. **bahaisme** *m.* Moviment religiós proper a l'islam, iniciat per Bah_ All_h, que defensa la unitat espiritual de la humanitat i la pau mundial.
15. **bahaista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al bahaisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor del bahaisme.
16. **bet** *f.* Segona lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
17. **caf** *f.* Onzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
18. **caixer**² [inv.] *adj.* Preparat ritualment i autoritzat per la llei hebraica. *Vi caixer.* *Carn caixer.*
19. **caraisme** *m.* Sistema doctrinal dels caraïtes.
20. **caraïta** *m.* i *f.* 1 Membre d'una secta jueva que refusa les tradicions orals rabíniques recollides en el Talmud i només admet com autoritzada la Sagrada Escripura. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als caraïtes.
21. **catecumenat** *m.* Període de preparació dels catecúmens.
22. **cof** *f.* Dinovena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
23. **confucià** **-ana** *adj.* Relatiu o pertanyent a Confuci.
24. **confucianista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al confucianisme. 2 *adj.* i *m.* i *f.* Seguidor del confucianisme.
25. **cristologia** *f.* Part de la teologia que tracta de Crist.
26. **cristològic** **-a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la cristologia.
27. **dàlet** *f.* Quarta lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
28. **dàric** *m.* Moneda d'or de l'Imperi persa.
29. **descregut** **-uda** *adj.* i *m.* i *f.* Incredul.
30. **deuterocanònic** **-a** *adj.* Relatiu o pertanyent als llibres deuterocanònics.
31. **drus drusa** *m.* i *f.* 1 Individu d'un grup religiós sorgit de l'ismaïlisme i establert a Síria, a Israel i al Líban. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als drusos.

32. **edomita** *m. i f.* 1 Individu d'un antic poble semita establert a les muntanyes de Seïr, al sud-est del mar Mort. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als edomites.
33. **elul** *m.* 1 Sisè mes de l'any religiós jueu. 2 Dotzè mes de l'any civil jueu.
34. **exorcistat** *m.* El tercer dels ordes menors.
35. **filactèria** *f.* Estoig de cuir que conté pergamins amb fragments del Pentateuc que els jueus duen en nombre de dos, l'un lligat al braç esquerre i l'altre al front, durant la pregària matinal dels dies feiners.
36. **gehenna** *f.* En el Nou Testament i en la literatura rabínica, infern.
37. **glossolàlia** *f.* 1 Carisma propi del cristianisme primitiu consistent a expressar-se en un llenguatge inintel·ligible per als oients o, fins i tot, per al parlant. 2 Llenguatge inintel·ligible expressat en determinats estats hipnòtics i en processos psicòtics.
38. **guematria** *f.* Tècnica hermenèutica usada sobretot per la càbala jueva, basada en el valor numèric de les lletres.
39. **guenizà** *f.* Lloc d'una sinagoga destinat a guardar-hi els documents i llibres sagrats i els objectes de culte fora d'ús en espera d'enterrar-los en terra sagrada. *La guenizà del Caire.*
40. **guímel** *f.* Tercera lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
41. **hagadà** *f.* Exemplar de l'Hagadà. *M'he comprat una hagadà comentada.*
42. **halacà** *f.* 1 Conjunt de lleis i tradicions legals del judaisme contingudes en la literatura jueva i especialment en el Talmud, que tracten de les obligacions religioses a les quals s'han de sotmetre els jueus en les seves relacions amb l'univers, amb el próisme i amb Déu. 2 Llei o tradició concreta establerta per l'halacà.
43. **hassid** *m. i f.* Persona que segueix l'hassidisme.
44. **hassidisme** *m.* Moviment popular de renovació religiosa jueu fundat a Polònia en el segle XVIII.
45. **he** *f.* Cinquena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
46. **heixvan** *m.* 1 Vuitè mes de l'any religiós jueu. 2 Segon mes de l'any civil jueu.
47. **henoteïsta** *adj.* Practicant de l'henoteïsmisme.
48. **het** *f.* Vuitena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
49. **hurrita** *m. i f.* 1 Individu d'un poble de l'antic Pròxim Orient establert originàriament a les muntanyes d'Armènia. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als hurrites.
50. **iar** *m.* 1 Segon mes de l'any religiós jueu. 2 Vuitè mes de l'any civil jueu.
51. **idumeu -ea** *m. i f.* 1 Individu d'un poble de l'època hel·lenística i romana establert al sud de la regió de Judea, en el territori occidental de l'antiga Edom. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als idumeus.
52. **intertestamentari -ària** *adj.* Relatiu o pertanyent al període del judaisme que s'estén aproximadament entre l'inici del segle II aC i el final del segle II dC.
53. **islamista** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'islamisme. *adj. i m. i f.* 2 1 Partidari de l'islamisme. 2 2 *m. i f.* Islamòleg, islamòloga.
54. **islamòleg islamòloga** *m. i f.* Persona versada en islamologia.
55. **ismaelita** *m. i f.* 1 Arab, com a descendent d'Ismael. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als ismaelites.
56. **jiddisch** [al.] *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al jiddisch. 2 *m.* Llengua germànica parlada per diverses comunitats jueves d'arreu del món.
57. **judeocristià -ana** *adj.* Relatiu o pertanyent al judeocristianisme.
58. **kerigma** *m.* Anunci del nucli de la fe cristiana, que tracta de la mort i resurrecció de Jesucrist, en l'exegesi del Nou Testament.
59. **laïcista** *adj. i m. i f.* Partidari del laïcisme.
60. **làmed** *f.* Dotzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
61. **latitudinarisme** *m.* Moviment anglicà sorgit al segle XVII que admet la salvació per a tothom qui cregui en Crist i cerqui la veritat en la Bíblia.
62. **marheixvan** *m.* Heixvan.
63. **mariològic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la mariologia.
64. **masora** *f.* 1 Sistema de regles, principis i tradicions que regulen la còpia i l'ús dels manuscrits bíblics hebreus, establerts entre els segles VI i X dC per a preservar el text autèntic de la Bíblia hebrea. 2 Cos de notes crítiques i explicatives marginals transmeses amb el text de la Bíblia hebrea per tal d'assegurar-ne la transmissió fidel.
65. **masoreta** *m.* Estudiós jueu que participà en l'establiment de la masora.
66. **masorètic -a** *adj.* Relatiu o pertanyent a la masora o als masoretetes.
67. **mem** *f.* Tretzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.

68. **menorà** [pl. -às] *f.* Canelobre jueu de set braços.
69. **midraix** *m.* Comentari rabínic d'un text bíblic, de l'època antiga o medieval, que té per finalitat explicitar diversos punts jurídics o desenvolupar un ensenyament moral per mitjà de diversos gèneres literaris com ara relats, paràboles o llegendes.
70. **monolatria** *f.* Henoteisme.
71. **nassí** [pl. -ís] *m.* President del sanedrí.
72. **nazireu -ea** *adj. i m. i f.* Hebreu consagrat a Déu que, segons l'Antic Testament, havia d'abstenir-se de begudes fermentades, evitar tocar cadàvers i deixar-se créixer els cabells.
73. **neotestamentari -ària** *adj.* Relatiu o pertanyent al Nou Testament.
74. **nissan** *m.* 1 Primer mes de l'any religiós jueu. 2 Setè mes de l'any civil jueu.
75. **nun** *f.* Catorzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
76. **ostiariat** *m.* El primer dels ordes menors.
77. **òstracon** *m.* Tros de terrissa emprat a l'antiguitat com a superfície per a escriure.
78. **palestinenc -a** *adj. i m. i f.* Palestí, especialment de l'antiga Palestina.
79. **perícope** *f.* 1 Fragment extret de certes obres literàries, especialment del Nou Testament, amb vista al seu estudi. 2 Fragment o unitat literària, especialment de la Bíblia. 3 Breu secció de la Bíblia que hom llegeix en el culte.
80. **pogrom** *m.* Massacre de gent indefensa, especialment jueus.
81. **presura** *f.* Apriació.
82. **pseudoepígraf** *m.* Llibre que presenta algunes semblances amb els llibres de l'Antic Testament però que no ha estat inclòs en els canons cristians, segons la nomenclatura protestant.
83. **pseudonímia** *f.* Procediment que consisteix a posar sota el nom d'un autor ja conegut i consagrat una obra que no li pertany per donar més autoritat i prestigi a l'escrit.
84. **quibuts** [inv.] *m.* Comunitat agrària de caràcter col·lectivista de l'Estat d'Israel.
85. **qipà** *f.* Casquet que fan servir els homes jueus observants.
86. **quisleu** *m.* 1 Novè mes de l'any religiós jueu. 2 Tercer mes de l'any civil jueu.
87. **reix** *f.* Vintena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
88. **saduceu saducea** *m. i f.* 1 Membre d'un grup religiós jueu originat en temps dels Macabeus i actiu fins a la destrucció del temple de Jerusalem, que refusava l'autoritat de les tradicions orals i d'altres llibres de l'Antic Testament que no fossin el Pentateuc, i negava la resurrecció dels morts, la immortalitat de l'ànima i l'existència dels àngels. 2 *adj.* Relatiu o pertanyent als saduceus.
89. **sàmec** *f.* Quinzena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
90. **santíssim** *m.* Santíssim sagrament (→). *L'altar del Santíssim.*
91. **sikh** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent al sikhisme. 2 *m. i f.* Seguidor del sikhisme.
92. **sikhisme** *m.* Moviment politicoreligiós sorgit a l'Índia al segle XV i establert bàsicament al Panjab, que integra elements de l'hinduisme i de l'islam.
93. **sintoisme** *m.* Xintoisme.
94. **sintoista** *adj. i m. i f.* Xintoista.
95. **sivan** *m.* 1 Tercer mes de l'any religiós jueu. 2 Novè mes de l'any civil jueu.
96. **tal·lit** *m.* Xal rectangular amb serrells als quatre angles que els homes jueus porten durant certes pregàries.
97. **tammuz** [inv.] *m.* 1 Quart mes de l'any religiós jueu. 2 Desè mes de l'any civil jueu.
98. **targum** *m.* Traducció antiga, més o menys parafràstica, de la Bíblia hebrea en llengua aramea. *Els targums dels Profetes.*
99. **tel** *m.* Pujol constituït per les restes de les diverses habitacions successives, acumulades les unes sobre les altres durant un llarg espai de temps, característic del Pròxim i Mitjà Orient.
100. **tet** *f.* Novena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
101. **tevet** *m.* 1 Desè mes de l'any religiós jueu. 2 Quart mes de l'any civil jueu.
102. **tixrí** [pl. -ís] *m.* 1 Setè mes de l'any religiós jueu. 2 Primer mes de l'any civil jueu.
103. **tsade** *f.* Divuitena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
104. **ugarític -a** *adj.* 1 Relatiu o pertanyent a l'antiga ciutat d'Ugarit, a l'actual Síria. *m.* 2 1 Llengua semítica, de la branca nord-occidental, parlada a l'antiga ciutat d'Ugarit. 2 2 *adj.* Relatiu o pertanyent a l'ugarític.

105. **vau** *f.* **1** Sisena lletra dels alfabetos hebreu i arameu. *f.* **2** Semiconsonant velar.
106. **veterotestamentari -ària** *adj.* Relatiu o pertanyent a l'Antic Testament.
107. **xeol** *m.* Regió subterrània on van a parar els morts segons l'Antic Testament.
108. **xéquel** *m.* **1** Unitat monetària de l'Estat d'Israel. **1** **2** Moneda d'un xéquel. *m.* **2** **1** Unitat de pes emprada antigament al Pròxim Orient corresponent a la dracma grega. **2** **2** Unitat monetària d'argent equivalent al pes del xéquel.
109. **xevat** *m.* **1** Onzè mes de l'any religiós jueu. **2** Cinquè mes de l'any civil jueu.
110. **xin** *f.* Vint-i-unena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
111. **xintoisme** *m.* Religió tradicional del Japó, de caire politeista.
112. **xintoista** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al xintoisme. **2** *adj. i m. i f.* Seguidor del xintoisme.
113. **zain** *f.* Setena lletra dels alfabetos hebreu i arameu.
114. **zelota** *m. i f.* **1** Membre d'un grup politicoreligiós jueu que fou molt actiu en la resistència contra els romans durant el segle I aC. **2** *adj.* Relatiu o pertanyent als zelotes.

SOCIOLOGIA

- apertura** *f.* Obertura **5**.
- conflictologia** *f.* Estudi científic dels conflictes i llur resolució.
- cosificació** *f.* Acció de cosificar; l'efecte.
- cosificar** *v. tr.* Reificar.
- cosmovisió** *f.* Visió global del món i del lloc que hi ocupa l'ésser humà, que orienta la interpretació i la valoració de l'existència.
- estigmatització** *f.* **1** Acció d'estigmatitzar; l'efecte. **2** Procés pel qual un grup amb poder defineix el que és normal i deixa fora d'aquesta definició altres conductes que, en conseqüència, són considerades desviades.
- interiorització** *f.* Acció d'interioritzar; l'efecte.
- interioritzar** *v. tr.* Assimilar (els models socials, les idees d'una persona, etc.) i incorporar-los com a propis.
- lumpen** *m.* Conjunt de les capes més pobres de la població urbana, formades per individus no integrats en el procés de producció i mancats d'una consciència política.
- macrosociologia** *f.* Part de la sociologia que investiga comunitats grans i estructures socials generals, com ara les revolucions, les grans migracions, les formes de dominació política, etc.
- microsociologia** *f.* Part de la sociologia que investiga comunitats petites, clans, pobles o grups socials, com ara un barri, una família, etc.
- neopositivisme** *m.* Doctrina filosòfica que actualitza la tradició positivista, conjugant-la amb el cultiu de la lògica i extremant la crítica metafísica.
- neopositivista** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al neopositivisme. **2** *adj. i m. i f.* Seguidor del neopositivisme.
- pluriculturalisme** *m.* Coexistència de cultures en un espai geogràfic i social limitat que implica intercanvi d'elements culturals entre els diversos col·lectius.
- reificació** *f.* Acció de reificar; l'efecte.
- reificar** *v. tr.* Transformar (una idea, una qualitat, una funció) en una cosa, concebre-la per analogia a l'estructura de les coses.
- sociologista** *adj.* **1** Relatiu o pertanyent al sociologisme. **2** *adj. i m. i f.* Partidari del sociologisme.

TELECOMUNICACIÓ

1. **mòdem** [angl. *modem*, que prové de la sigla MODEM, 'modulator-demodulator'] *m.* Dispositiu que converteix els senyals digitals en senyals analògics, i viceversa, per a transmetre'ls per via telefònica o radiofònica.
2. **píxel** *m.* Unitat mínima d'informació en què resulta dividida una imatge en sotmetre-la a un escombratge electrònic.

TEORIA ECONÒMICA

1. **cartel** *m.* Agrupació d'empreses d'un mateix sector, independents entre si, amb la finalitat de dominar i repartir-se el mercat.
2. **cent**¹ *m.* Cèntim d'euro.
3. **comptabilitzar** *v. tr.* Fer entrar (una partida, una quantitat) en un compte.
4. **deflactar** *v. tr.* Transformar (una determinada quantitat expressada en termes monetaris nominals) en una altra d'expressada en termes reals, és a dir, en moneda constant referida a un any concret.
5. **desindustrialització** *f.* Procés de desaparició o de pèrdua de pes de l'activitat industrial en relació amb l'activitat econòmica global.
6. **dírham** *m.* 1 Unitat monetària del Marroc i dels Emirats Àrabs Units. 2 Unitat de la plata en el sistema monetari dels països islàmics.
7. **dúmping** *m.* 1 Venda de productes a un preu més baix que el de cost per a competir avantatjosament en el mercat, considerada generalment competència deslleial. 2 **dúmping social** Aplicació de preus anormalment baixos per part dels països exportadors a conseqüència del seu nivell de vida més baix o d'unes condicions de treball abusives.
8. **euro** *m.* 1 Unitat monetària comuna dels estats de la Unió Europea que participen en la unió econòmica i monetària. 2 Moneda d'un euro.
9. **eurodòlar** *m.* Dòlar dels bancs o empreses instal·lats fora dels Estats Units que es negocia en els mercats monetaris internacionals.
10. **facturatge** *m.* Operació de cobrament i finançament de crèdits que sovint una empresa encomana a una entitat intermediària.
11. **fiscalitat** *f.* Política fiscal.
12. **hòlding** *m.* Societat de cartera (→).
13. **immobilitzat -ada** *adj.* Que no és convertible immediatament en líquid, s'aplica, en l'activitat empresarial, al conjunt de béns de llarga durada.
14. **monetarisme** *m.* Doctrina econòmica que atorga a la política monetària un paper primordial en el funcionament de l'economia.
15. **ràtio** *f.* Quocient de dues magnituds o dues quantitats que són objecte de comparació. *La ràtio adequada és de 8 infants per professor.*
16. **real**¹ *m.* 1 Unitat monetària del Brasil. 2 Moneda d'un real.
17. **redescompte** *m.* Descompte de paper negociable efectuat entre institucions financeres, normalment per un banc comercial que vol obtenir liquiditat del banc central. *Taxa de redescompte.*
18. **rellançament** *m.* Acció de relançar; l'efecte. *Rellançament econòmic.*
19. **royalty** [angl.] *m.* Cànon 7 2 i 7 3.
20. **xéquel** *m.* 1 1 Unitat monetària de l'Estat d'Israel. 1 2 Moneda d'un xéquel. *m.* 2 1 Unitat de pes emprada antigament al Pròxim Orient corresponent a la dracma grega. 2 2 Unitat monetària d'argent equivalent al pes del xéquel.

TRANSPORTS EN GENERAL

1. **abalament** *m.* Acció d'abalisar; l'efecte.
2. **capçalçada** *f.* Peralt 2.
3. **gruista** *m.* i *f.* Persona que s'ocupa de manejar una grua.
4. **neumàtic**¹ *m.* Pneumàtic 5.

5. **paretó** *m.* Ampit de pedra o d'obra, sense separacions, situat a tota la llargada dels laterals d'un pont, d'una carretera, etc., per a evitar que caiguin daltabaix els vianants i els vehicles.
6. **validadora** *f.* Màquina validadora (→).

TRANSPORTS PER AIGUA

1. **abossar** *v. tr.* Afermar (un cap) amb una bossa a la coberta d'una nau.
2. **arraís** [inv.] *m.* 1 Noble sarraí, cap d'un senyoriu. 2 Alt oficial d'un exèrcit islàmic. 3 Patró sarraí de barca. 4 Patró d'almadrava.
3. **caixeta** *f.* Conjunt de cordons trenats que formen una mena de corda de secció rectangular, emprada en la confecció de botafions, estrops per als remes, etc.
4. **cabrot** *m.* Cabina 1.
5. **derroter** *m.* Publicació que recull les característiques físiques, meteorològiques, etc., d'una costa.
6. **escantilló** *m.* Gruix dels elements estructurals del vaixell.
7. **eslinga** *f.* Cable amb una gassa a cada extrem, utilitzat en operacions de càrrega.
8. **goneta** *f.* Vela situada damunt del velatxo i de la gàbia.
9. **grímpola** *f.* 1 Banderí lleuger utilitzat per a indicar la direcció del vent. 2 Tastavent.
10. **halar**¹ *v. tr.* Cobrar (un cap o cable) manualment.
11. **imada** *f.* Conjunt de filades de fusta disposades en sentit longitudinal a cada banda de la quilla en el procés de construcció de la nau, que serveix per a la fusa.
12. **lascar** *v. tr.* Deixar anar una mica (un cap, un cable o una cadena, de l'aparell d'una nau, que està treballant).
13. **masteleret** *m.* Masteler 1.
14. **muixera** *f.* Obertura practicada a la part inferior de les quadernes d'una embarcació que serveix perquè corri l'aigua.
15. **nyinyolera** *f.* Obertura al final del cóp, a la pesca a l'arrossegall, que serveix per a buidar-lo.
16. **orinc** *m.* Cap i boia que indiquen on està fondejada l'àncora.
17. **orincar** *v. tr.* Afermar (una corda) per un cap a una boia i per l'altre a l'àncora.
18. **pantalà** *m.* Moll bastit sobre pilons.
19. **perroquet** *m.* Conjunt de masteler, verga i vela que se situen damunt la vela de sobremitjana.
20. **rampugoll** *m.* Estri que serveix per a cercar caps i ormejos al fons del mar.
21. **rampugollar** *v. tr.* Escombrar (el fons de la mar) amb un rampugoll.
22. **rissada** *f.* Acció de rissar.
23. **saltell** *m.* Desnivell en forma de graó, situat a les portes d'accés a les cobertes, per evitar l'entrada d'aigua.
24. **tangó** *m.* 1 Perxa que separa l'espinaquer o el gènova del pal. 2 Perxa situada perpendicularment al costat del vaixell, que permet embarcar en un bot.
25. **tastavent** *m.* Mànega en forma d'embut utilitzada per indicar la direcció del vent.
26. **tsunami** *m.* Onada lliure transoceànica de gran potència, produïda per una commoció sísmica, que en atènyer la costa adquireix dimensions gegantines de desenes de metres i té efectes catastròfics.
27. **xurria** *f.* Ressaca en una platja que xucla cap endins de la mar.

VETERINÀRIA

1. **agalàctia** *f.* Agalàxia.
2. **cucurbití** *m.* Anell de la tènica que forma part del grup d'anells situats a la part posterior de l'estròbil, els quals allotgen els ous fecundats.
3. **escòlex** *m.* Part anterior del cos dels cestodes, que conté els òrgans amb què l'animal es fixa a l'hoste.

4. **proglotis** *m.* Anell dels cestodes.
5. **univitel·lí -ina** *adj.* Que, essent bessó d'un altre, s'ha format a partir d'un mateix òvul.
6. **vibrissa** [usat generalment en pl.] *f.* Pèl tàctil del morro d'alguns mamífers.

ZOOLOGIA EN GENERAL

1. **aciculiforme** *adj.* Acicular.
2. **carenat² -ada** *adj.* 1 Que té forma de quilla. *Estèrnum carenat. Escates carenades. Fulles carenades.* 2 En bot., proveït de carena. *Corol·la carenada.*
3. **cervellet** *m.* Cerebel.
4. **ctenoide** *adj.* Semblant a un objecte dentat.
5. **cucurbití** *m.* Anell de la tènica que forma part del grup d'anells situats a la part posterior de l'estròbil, els quals allotgen els ous fecundats.
6. **escòlex** *m.* Part anterior del cos dels cestodes, que conté els òrgans amb què l'animal es fixa a l'hoste.
7. **hemèlitre** *m.* Ala dels insectes heteròpters que té la part superior dura i consistent i la inferior membranosa.
8. **hemotoxina** *f.* Toxina caracteritzada per la seva acció hemolítica.
9. **hepatopàncrees** *m.* Glàndula digestiva característica dels invertebrats.
10. **homeotèrmia** *f.* Qualitat d'homeoterm.
11. **homodont -a** *adj.* Que té totes les dents iguals.
12. **maxil·la** *f.* 1 Peça superior de l'aparell bucal que en els vertebrats mandibulats està constituïda per diferents ossos. 2 Apèndix bucal que tenen alguns artròpodes, formant una parella o dues, el qual serveix per a manipular l'aliment.
13. **monoespecífic -a** *adj.* Que comprèn una sola espècie, s'aplica a famílies i gèneres d'animals.
14. **neurotòxic -a** *adj.* Que té efectes nocius sobre el sistema nerviós, de manera que interfereix en el mecanisme de transmissió dels impulsos. *Verí neurotòxic.*
15. **otòlit** *m.* Concreció calcària que es troba en l'estatocist, l'utricle o el sàcul de l'orella interna dels vertebrats.
16. **oviparisme** *m.* Qualitat d'ovípar.
17. **ovoviviparisme** *m.* Qualitat d'ovovivípar.
18. **patagi** *m.* Membrana cutània d'alguns mamífers que els permet de planar o de volar.
19. **proglotis** *m.* Anell dels cestodes.
20. **siringe** *f.* Òrgan vocal dels ocells format per un grup de cartil·lags anulars situats a la base de la tràquea, amb membranes que vibren al pas de l'aire.
21. **uropigi** *m.* Conjunt de vèrtebres soldades a l'extrem posterior de la columna vertebral dels ocells.
22. **vibrissa** [usat generalment en pl.] *f.* Pèl tàctil del morro d'alguns mamífers.